

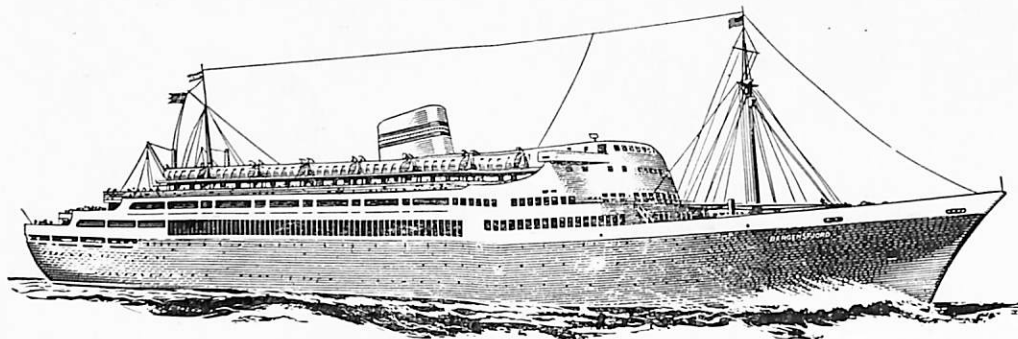
Dansk
Amerikansk
Jul

Julen 1957

Helio W.

Enjoy Your Trip - Go by Ship

**HAVE AN EXTRA VACATION ON THE WAY
TO
DENMARK**

EXCELLENT FOOD, FUN, RELAXATION AND FRIENDLY SERVICE
ARE ALL YOURS WHEN YOU TRAVEL ON ONE OF THE
NORWEGIAN AMERICA LINE'S PASSENGER LINERS

**REGULAR SAILINGS TO AND FROM
COPENHAGEN**

M.S. BERGENSFJORD

M.S. OSLOFJORD

S.S. STAVANGERFJORD

A few sailings to Norwegian ports with frequent and
convenient connections to all points in Denmark

See your travel agent, or

Norwegian America Line
AGENCY, INC.

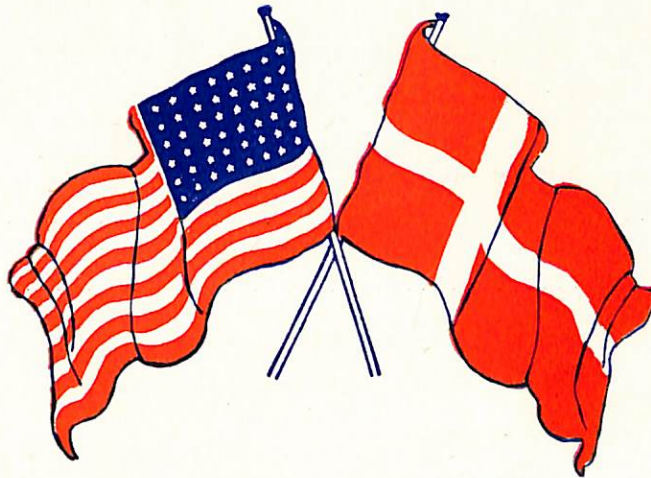
24 STATE STREET

NEW YORK 4, N.Y.

CHICAGO . MINNEAPOLIS . SEATTLE . SAN FRANCISCO . MONTREAL

P. Jensen read 10/7/57

DANSK AMERIKANSK JUL

REDIGERET OG UDGIVET
AF
HJALMAR BERTELSEN

4. AARGANG

JULEN 1957

Indholdsfortegnelse

Jul.....	3
Af Holger Strandskov	
Den danske Kongefamilie	5
Kong Olavs Gæst	6
Af Dr. J. Christian Bay	
Kuktøsen	88
Af Anton Kvist	
Illustreret af Helio Wernegreen	
Nutid og Fortid	14
Af Carlo Christensen	
Prins Carl og Spaadommen fra Malakka.....	18
Af Aksel H. Berntsen	
God Jul	19
Af Anton Kvist	
En Engel gik	20
Af Carlo Leis	
Illustreret af Helio Wernegreen	
Nybyggerens Savn	22
Af Adam Dan	
Pigen uden Skøjter	23
Af Paul Wikman	
Illustreret af Helio Wernegreen	
Vi er li'godt Landsmænd	26
Af Marius Larsen	
Elskov	29
Af Carl Ewald	
Illustreret af Helio Wernegreen	
Napoleons Medicin	30
Af Carl Hansen	
Illustreret af Helio Wernegreen	
Brev fra en Moder til den udvandrede Søn	33
Af Elin Hansen	
Danske Strande	34
Af Thor Schack	
Nyorientering af Danskheden	35
Af Christ Brix	
Nils Færgemand	36
Af Mary E. Dernehl	
Illustreret af Helio Wernegreen	
American Friends of Slesvig	40
Af A. K.	
Juleaften	42
Af Viggo Stuckenberg	
Redaktørens Hjørne	44

Immanuel Dansk-Evang. Lutherske Kirke og Præstebolig
Kimbalton, Iowa

Kirken blev bygget i 1904 — Præsteboligen i 1948
Kirke og Præstebolig er beliggende i et stort og smukt Parkanlæg
midt i den lille danske Landsby

J U L

Vi synger i en af vore Julesalmer,

“Glæden er Jordens Gæst i Dag
Med Himmelkongen den lille”.

Det har været Julens Budskab den første Julenat, og det er Julens Budskab nu snart to Tusinde Aar senere.

Der er saa meget, der vil forsøge at lægge sig ind over Menneskelivet, der vil tage Glæden fra os Mennesker. Det kan være noget inde i os selv, som Tvivl, Mismod, Sorg o. l. Og det kan komme udefra, som Mistro, Had Forfølgelse, o.s.v.

Men det var Guds Tanke med Mennesket, at det skulde hver Dag, ja hver Time opleve noget af Glædens rige Indhold. Trods Syndens og Dødens kolde Haand, der havde lagt sig ind over Menneskelivet, saa sendte Gud i Tidens Fylde sin Søn, Jesus Kristus, for at bringe Glæden paany.

Og der er vel ingen Tid i Aaret, at vi oplever “Glædens” Gave som ved Juletid.

Grundtvig synger i sin bekendte Salme, “Kirkeklokke, ej til Hovedstæder” disse Linier,

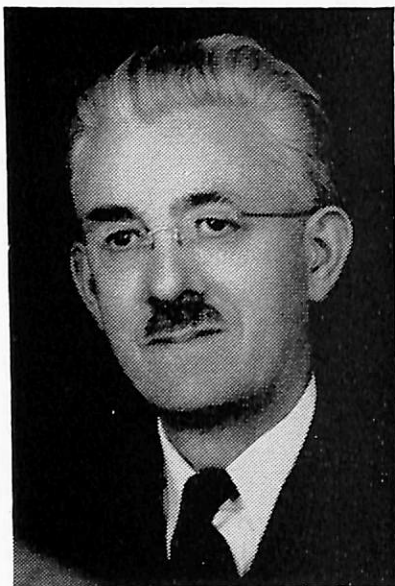
“Mens som Barn paa Landet jeg var hjemme
Julemorgen var mit Himmerig”.

Vi har vel alle været med til at synge disse Linier, og vi har vel alle fattet lidt af det Indhold, der ligger i dem. Men, mon det ikke er gaaet mange saadan, at som Aarene gaar, og man bliver ældre, da erfarer man mere og mere den dybe Sandhed ogsaa af disse Linier, “Mens som Barn .....”.

Naar man er vokset op i et Hjem her i vort store Amerika, hvor den Arv, der blev tildelt Børneflokket, bestod ikke i jordisk Gods; men tværtimod i det, der kan opleves, hvor det bedste i Aandens Verden, baade folkeligt og kristeligt, bliver fremstillet hver eneste Dag, da kan man i Sandhed sige med Grundtvig, “Mens som Barn paa Landet jeg var hjemme, Julemorgen var mit Himmerig”.

Der blev lukket op for “Glæden” ved Juletid i et saadant Hjem; maaske vi, der er vokset op i et dansk-talende Præstehjem særlig blev velsignet med disse rige Barneoplevelser. Forberedelserne til Jul begyndte tidlig i December. Der var nye Julesange eller Salmer, som Mor gerne vilde vi skulde lære. Og hun sang med os, selv om der var saa meget, der skulde gøres i Køkkenet og i Systuen. Der var jo stadig nogle “småa” i Børneflokket, der lige havde faaet begyndt at “synges med”. — Som Far inde i sin Stue forberedte til Juledagenes Gudstjenester, saa mærkede vi tydeligt i Dagligstuen, at “Glædens Budskab” havde allerede begyndt at lyde til os; og det især, naar Fars Dør gik op, og han kom nynnende ud til os for at hjælpe os med Forberedelsen af Julesangen.

Saa kom Juleaften med alle dens Hemmeligheder. — Først skulde vi have Juleaftens Maaltidet, der havde Risengrød som Hovedret. Hvem fik mon Mandelen i Grøden? — Saa, mens vi Børn tog os af Opvaskningen i Køkkenet, gjorde Far og Mor de sidste Forberedelser med at pynte det ret tarvelige, men i Barneøjne altid

Pastor Holger Strandkov
født d. 24de November 1893
Redaktør i mange Aar af "Lutheran Tidings"
Første Redaktør af "Kirke og Folk"

straalende Juletræ. Naar alle og alt var færdig dertil, blev Døren til Stuen, hvor Juletræet stod, lukket op. Og de mange Barneøjne straalede; Julesalmerne blev sunget, en Julefortælling, og saa Julegaverne delt ud. Det var ofte noget, Mor havde syet eller lavet til os Børn, eller maaske et Klædningsstykke, der efter Jul skulde bruges for at holde os varme, naar vi skulde den lange Vej til Skole. Disse Julegaver var vist altid fattige og smaa, særlig i Forhold til de mange ofte kostbare Gaver i vore Dage. Men Glæden var stor og ægte.

Julemorgen fulgtes vi alle ad til Kirken. Mor og Børneflokket fyldte en hel Kirkebænk. Men hvor var det festligt og højtideligt, som de mange Julesalmer blev sunget — og Far stod paa Prædikestolen og forkyndte "det glade Budskab". Man kunde se paa ham, at det var et "glædeligt Budskab" for ham, for hans Øjne og hele hans Ansigt vidnede om "Glæden, der er Jordens Gæst i Dag".

Ja, i en saadan Menigheds Forsamling kan selv et Barn opleve Sandheden af disse Linier af Grundtvig,

"Da vandre Guds Engle op og ned,
Paa Salmens Tone-Stige
Da byde vor Herre selv Guds Fred
Til dem den efterhige;
Da aabner sig Himmerigs Borge-led
Da kommer ret Guds Rige".

Der er et gammelt Ord, der siger, "Den banker dristigt paa, der bærer godt Budskab". Ja, det er sandt. Og der er nok ingen Tid i Aaret, at der bankes saa dristigt paa som ved Juletid. Det var dristigt gjort, da Gud ban-

kede paa hos Menneskeslægten med sit Budskab, "Eder er i Dag en Frelser født". Der var saa meget af Mørke i Verden, der ogsaa vilde møde "Himmelkongen den lille". Der var straks en Herodes, der stod Barnet efter livet. Der var senere et Kors paa Golgatha, der vilde forsøge at dræbe "Himmelkongen". Men der blev alligevel banket dristigt paa; for det var et godt Budskab, han havde at bringe.

Og derfor bankes der nu paa med Julebudskabet igen. Der bankes paa i de mange, mange Hjem, hvor en Mor synger for med Julesange; hvor Julelysene bliver tændt i Ordets bedste Forstand i Hjemmet for tindrende Barneøjne, og hvor maaske store Søster eller Bror er kommen hjem til Julefesten. Der bankes paa, som vi rækker Haand til hinanden gennem de mange Julehilsener med Ønsket om en god velsignet Julefest. Og gennem det alt bankes der paa med det gamle, men altid nye Juleevangelium om Verdens Frelser, der blev Barn paa Jord.

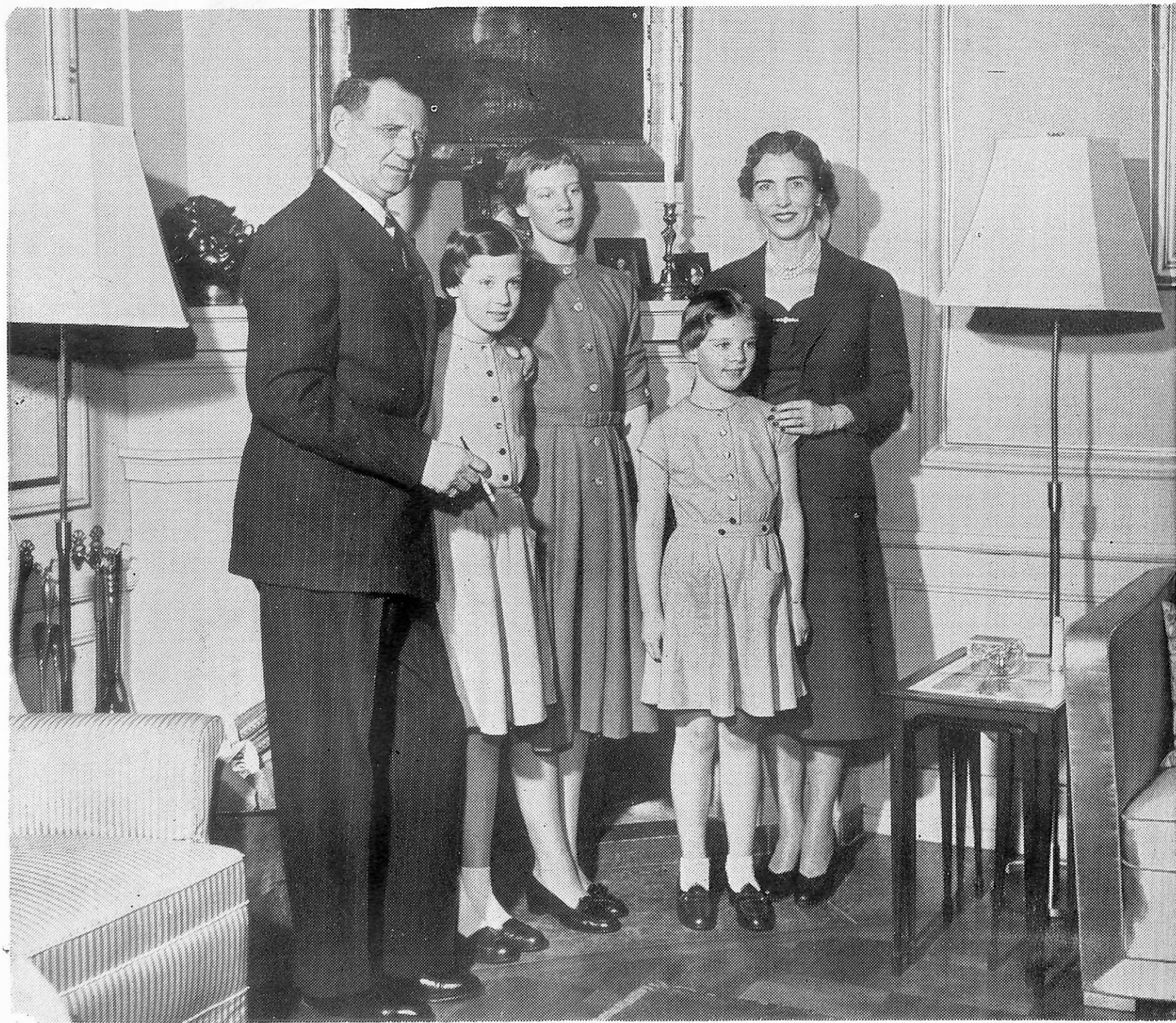
Maatte vi saa igen i Aar i de mange, mange Hjem ud over vort store Land faa Lykke til at ringe Julen ind. De mange gode Barndoms Minder kan ofte hjælpe meget til, at vi med Barnesindet "synger for" og "banker paa" hos andre, for at det maa ske, at Glæden bli'r Jordens Gæst paany

"Englene sang den
Først for Markens Hyrder,
Skønt fra Sjæl til Sjæl det lød:
Fred over Jorden!
Menneske fryd dig,
Os er en evig Frelser født".

Glædelig Jul!

HOLGER STRANDSKOV

DEN DANSKE KONGEFAMILIE

KONG OLAVS GÆST

SAGNBILLEDE
LEMPELIGT GENGIVET FOR VOR TID AF

J. CHRISTIAN BAY

Det skete i Kongsgaardens Gildehal
ved Vinter-Solhvervs-Tide,
der stedtes en Gæst for Kong Olav ind
med Budskab fra Sønnerliden.

Det skete i Oslo Høvdinghal
vel tusind Vintre tilbage,
der brød et Lys over Norden ind
med Trøst for vintergraa Dage.

Olav sad i sin Kongestol,
Thors Præster stod ved hans Side.
Men Kongens Øjne var dunkle, graa,
som Skyer ved Vintertide.

Krigerne førte Gæsten frem,
Kongen stod op fra sit Sæde.
„Hvad bringer Dig hid, O Gæst, i Kvæld,
Venskab, Sorg eller Glæde?“

Gæst staar i Kredsen. „Nordiske Mænd,
jeg spørger Eder en Gaade:
Hvad mener I, er det Krist eller Thor,
som Liv og Død skal os raade?“

Han løfted sin Haand. „Et Vennebud
er gaaet ud over Jorden.
Thi drog over Havet jeg hid til Dig,
Du mægtigste Høvding i Norden“.

„Hil dig, Kong Olav, Magt har Du vundet paa Jord
i Kraft af din Tro paa Din Skytsgud, den høje Thor.
„Han fører Din Fylking til Sejr fra Strand til Strand
og kaared blandt Kæmper Dig som sin udvalgte Mand.
„De frygter Dig selv i den fjerneste Flække og Havn
og nævner med sygnende Skræk Din Daad og Dit Navn.
„Vidt Dit Rige er spredt over Land, over Hav.
Du har taget med trøstigt Sind hvad Sværdet Dig gav.
Kronen krandses Din Pande. Du bærer Skarlagens blaas.
Ingen staar Du til Regnskab enten for ondt eller godt.
„Men den, som her i Verden vil styre med Sværdets Odd
er skilt fra sit Folk — og det er hver Cæsars Lod.

„Tiderne skifte, O Konge, en Livets Lysning der gaar
udover hele Verden, blandt dem, som ser og forstaar.
„Skovenes Kæmper, de bøjes og falder for Stormens Brag,
mens friske Ymper glade hilser den lyse Dag.
„Ilden gaar glubsk over Heden og sletter alting hen;
mod Vaar løfter Lyngen sin Spire og klæder Heden igen.
„Hvordan, Kong Olav, fatter vel vi, at hastigt vi selv forgaar,
og nye Slægter i Styrke staar frem fra Aar til Aar!
„Kun Bonden, Trællen, som bygger Din Krigsguds mægtige Vi,
giver sig hen i sin Skæbne og finder sig ydmygt deri.
„Her sidder Du selv i Din Vælde, Din rige, kronede Pragt,
— i næste Nu kan Døden udslette Dig og Din Magt.

„Det Lysets Bud, jeg bringer, er ogsaa Sandhedens Bud:
Ingen paa Jord har Magt og Vælde uden af Gud.
„Pustet i Arnens Lue er Suk af den Storm, hvis Vold
skræmmer Bonden med Frygt i Hi og driver hans Øg i Fold.
„Vaarens Vift, som med Smil og Sundhed fylder Dit Bryst,
er Barn af Orkanen, som driver den skummende Sø mod Kyst.
„Saadan er ogsaa vi, midt i al vor Højhed og Bram,
en fattig Afglans af Gud kun, og underlagt ham.
„Det Liv, som engang er rundet ud, det vender aldrig om.
Vi lever under Guds Naade og dør tilsidst for hans Dom.

„Ved Du, hvad stærkest binder blandt Mennesker Sind til Sind?
Det er ene den Kærlighed, som lyser i Hjerterne ind.
„Du selv kunde intet raade, om ikke Hjertet var Tolk
imellem Dig og Din Fylking, mellem Dig og dit Folk.
„Hvis ingen der er, Du elsker, og som Dig elsker igen,
da maa Din Throne falde, da smuldrer Din Styrke hen.
„Du selv vil trættes af Kampen, Dit Væрге falde Dig tungt,
naar ikke længer Du evner at ranke Dig, frit og ungt.

„Kong Olav, saa elsker Gud Verden, han stækkede Dødens Magt
i Kraft af sin Kærligheds Fylde, og skænkede os Livets Pagt.
„Han gav sin Søn i Døden til Bod for det, vi forbrød.
I Naadens Morgenrøde udslettes Synd og Død.
„Hver den, som erkender sin Svaghed, sin Synd, sin Sorg, sin Brist,
vinder ved Tro sin Helsen i Navnet Jesus Krist.
„Den Tro fornyer vort Hjerte, Livet i Gud til Pris,
og stemmer vort Sind til den store Glæde i Paradis.

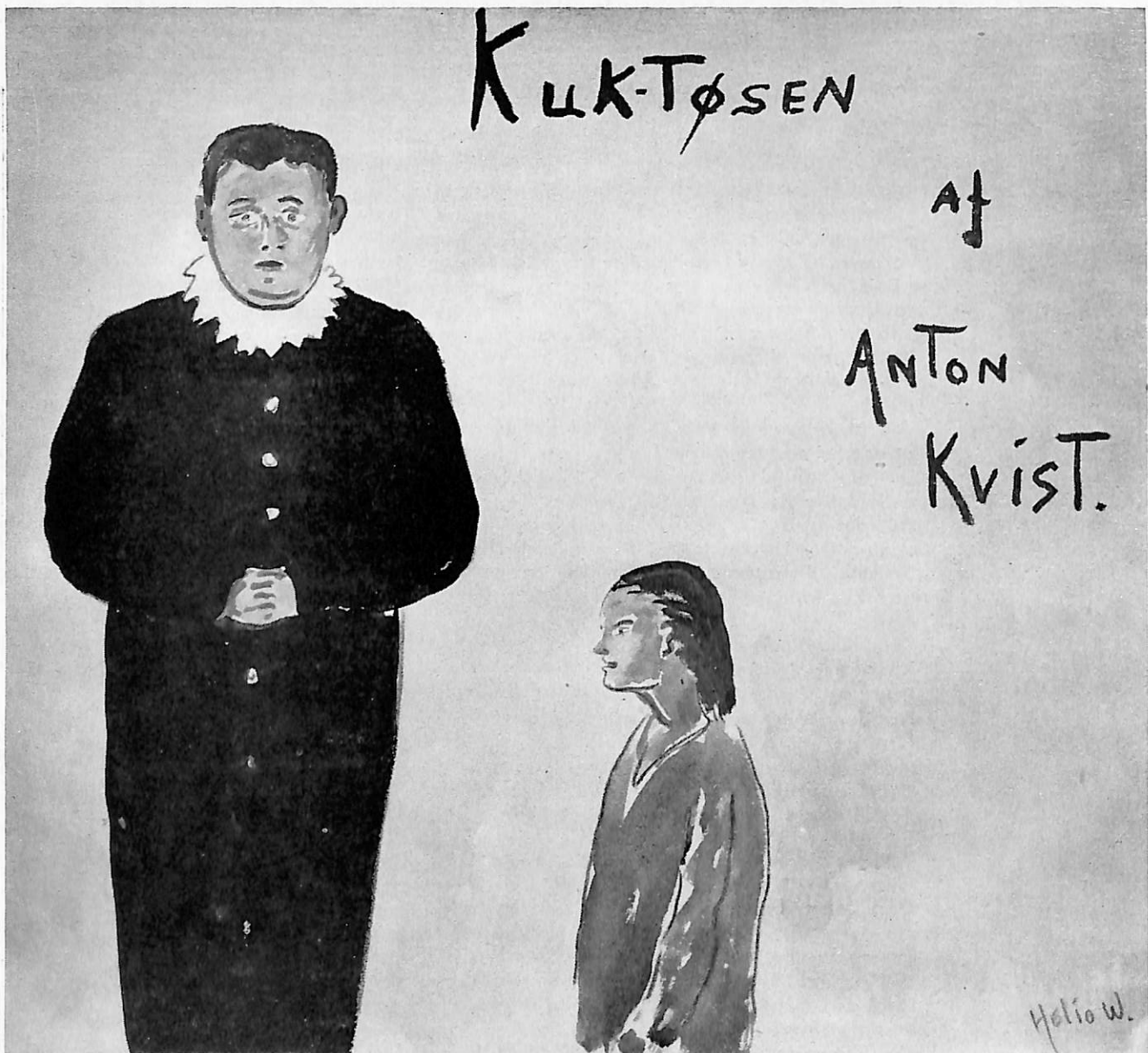
— „Endnu ligger Sneens Dække fast over Høj og Dal,
men snart vil Solen klæde Dit Land til en Sommersal.
„Stor, Kong Olav, som Kriger Du blev i blodige Slag,
men større vilde Du vorde paa Fredens signede Dag,
— større forvist, naar villigt Du hængte dit Vaaben hen
og hilste Din Nabo ved Grænsen. som Ven hilser Ven.
„Fred, det er, at hver Mand har Fred med sig selv engang,
kun da vil røgte sin Dont og Gerning med Sang.
„„For Livets Haab der gives paa Jord ei Hvilested
thi Sjælen kun har hjemme i Evigheds dybe Fred.

„Det er mit Budskab,
O, mægtige Konge i Nord,
det gaar ud til den hele Verden:
Krist eller Thor!

Sejrsløse segne Kæmper
dog alle tilsidst;
Derfor vælg nu, Kong Olav,
Thor eller Krist!

„Olav sad i sin Kongestol,
Krigerne stod ved hans Side.
Men Kongens Øjne var milde, blaa,
som Himlen ved Foraarstide.

Det skete i Oslo Høvdingehal,
vel tusind Vintre tilbage.
**Endnu kommer Gæsten hvert eneste Aar
med Lys over vintergraa Dage.**

— Og Skel maa der være
 mellem Herrer og Gidsler,
 mellem Røser og Tidsler —
 det er Samfundets Lære!

Det kan hændte, at man træffer Folk fra Hjemlandet, man en Gang har kendt og senere glemt. Sker det paa Steder, hvor man er fremmed og ensom, da bliver man glad ved et saadant Sammentræf, særlig naar det opdages, at man med den, man møder, har fælles Fortidsminder og Oplevelser at drøfte.

Saaledes traf jeg tilfældigvis en forglemt Bekendt fra min Barndomstid, i en større Mineby i Wyoming, hvor jeg for en Del Aar siden, grundet paa manglende Togforbindelse, maatte overnatte.

Byen hævede sig fra Banestationen op over en mægtig Bakkeseide. Lavest nede omkring Jernbaneterrænet, dukkede Fattigkvarterets grimme raadnende Trærønner sig i skamfuld Underdanighed, overskygget af knejsende mørke Fabrikker og Oplagshuse. Øverst paa Bakken, højt over Dalens Smuds og Fattigdom, straaledede Pengearistokratiets Villaer med Aftensolens Guld i Ruderne, Forretningskvarteret, der blev mer og mer imponerende, jo længere man kom op fra Banegaarden, dannede et bredt Skel mellem de riges Himmel og de fattiges Helved. —

Livlig Færdsel af Biler og Lastvogne; ridende Cowboys med vældige Bulehatte over deres brune, vejrbitte Ansigter, og Fødgængere med forskellige Racepræg rørte sig i Gaderne. Midt i Myldret kom en Indianerfamilie sindigt agende. Fatter knejste højt og støisk' paa Vognsædet med Pisk og Tømme dinglende over Rumperne af de magre Muldyr, som dulrede afsted med Herskabet. Bagved med Ryggen vendt mod sin Herre og Mester sad Kuskens "Squaw" omringet af fem kobberrøde Unger, der sad i Bunden af Vognen, stive og stille som Trædukker uanfægtet af Gadens Larm og Stads.

Midt i Forretningskvarteret paa Hovedgaden, der i lige Linje skød sig op fra Banegaarden, til den forsvandt i den nedgaaende Sols Centrum over Villabakkens Top, standsede jeg ved Cooks Hotel; det saa hyggeligere ud end de andre, som jeg i forbigaaende havde set. Vinduer og Gardiner var blanke og rene. En bred Granittrappe med blankpudsede Messinggelendere førte op til den hvide Dobbeltjør, hvis ene Halvdel var aabnet ind til Forhallen. En Bellboy i "Generalsuniform" greb tjenstvillig min Haandkuffert, da jeg traadte indenfor. Jeg

skrev mit Navn i Gæstebogen og vendte mig mod Generalen for at blive ført til mit Værelse.

I forbigaende saa jeg mig rundt i den rummelige, lyse Foyer, hvor nogle af Hotellets Indvaanere fordrev Tiden ved Læsning, mageligt henslængt i dybe polstrede Stole og Sofaer. Et Par store Fotografier i brede Guldrammer tildrog sig min Opmærksomhed. Det var Æventyrdigteren, Hans Christian Andersen, og de fattiges Forkæmper i New York, Jacob A. Riis, hvis Billeder, med Slavebefrieren, Abraham Lincoln, imellem sig, prydede Salens Langvæg.

— Mærkeligt at se berømte Landsmænds Portrætter æret paa dette Sted. — Her maa være dansk Liv og Aand tilhuse, tænkte jeg, mens Elevatoren gled op til fjerde Sal.

— Er Hotelejereren dansk? spurgte jeg Knøsen.

— Nej, det tror jeg ikke; Mrs. Cook er vistnok født i Skandinavien, men hun er en fin amerikansk Lady, meget afholdt her i Byen. — Hun kunde blive Borgmester, som hendes afdøde Mand var, om hun vilde; hun har nægtet at modtage Nomination til Embedet to Gange — hun er mærkelig, hun er, er.....

— Hun er nok alligevel fra Danmark, afbrød jeg den meddelsomme Ungersvend.

— Danmark! Hvor er Danmark? spurgte han.

— I Stockholm! En smart Medrejsende i Toget havde samme Dag spurgt mig, om ikke Danmark var Stockholms Hovedstad.

— O, I see! svarede Drengen og gik sin Vej. Kort efter kom han tilbage med Bud fra Hotelfruen, at hun gerne, om det var mig belejligt, vilde tale med mig. Undrende paa, hvad den mig ubekendte Frue vilde tale med mig om, gik jeg straks og meldte mig hos Portieren, som saa kaldte Fruen ind fra et Sideværelse. Hun var høj og statelig af Skikkelse, hendes fyldige Pagehaar var sølv-hvidt; men hendes Ansigt var ungdommeligt. Med et indtagende Smil kom hun mig imøde og tiltalte mig paa Dansk:

— Jeg beder om Undskyldning for at have ulejligen Dem; men da den lille Fyr, som førte Dem til Deres Værelse, meddelte mig, at de havde sagt, at jeg maatte være fra Danmark, blev jeg virkelig nysgerrig efter at vide, hvem De vel maatte være, og da jeg i Gæstebogen fandt Deres Navn, som jeg ofte har set i danske Aviser, fik jeg Lyst og Trang til at tale med Dem, særlig fordi vi — om jeg ikke tager fejl — en Gang har kendt hinanden.

— Saa, aah!

— Blev De ikke konfirmeret i — hun nævnte Tid og Sted.

— Jo!

— Se, tænkte jeg det ikke nok! Vi var altsaa Klassefæller den Gang, lo hun; — men De kan naturligvis ligesaa lidt genkende mig, som jeg Dem efter de mange Aars Forløb — men sig mig, hvorfra ved De, at jeg er dansk?

— Jeg gættede mig til det, da jeg saa Billederne af de to berømte Danske derude i Foyeren!

— Naa, saadan — mit Pigenavn, fortsatte hun, var Kjerstine Kristensen, min afdøde Mands Navn var Cook.

— Der er, svarede jeg, desværre kun en af mine Medkonfirmander, som jeg rigtig husker, hendes Navn var Kjesten Kuk, eller Kuk-Tøsen, som hun blev kaldt.

— Naa, sagde Hotelfruen, og saa vist paa mig med pludselig Alvor i sine mørke Øjne. — Husker De Kuk — Kjesten Kuk? — Hun er da forresten ogsaa den af Flokken, som jeg bedst mindes og kender!

— Jeg har ofte med Vemod tænkt paa Kjesten, Fru

Cook, og ønsket at vide Besked om, hvad Livsskæbne hun senere mødte i Livet, efter den haarde Behandling, som i hendes Barndomsaar blev hende tildelt.

— Af mig kan De faa alt at vide om hende, da jeg har været meget sammen med hende i Danmark og herovre, hvor nu ogsaa hun har hjemme. — Hør, De maa drikke Kaffe med mig i Aften — vil De ikke nok? Saa kan vi rigtigt faa snakket ud om Danmark og om Kuk-Tøsens Færd, siden De sidst saa hende!

* * *

Naar jeg havde glemt mine Medkonfirmander, med Undtagelse af Kjesten Kuk og Sognefogdens Søn, Hans, som jeg ogsaa, omend mindre klart, erindrer, saa er det fordi jeg aldrig fik Lejlighed til at blive rigtig bekendt med dem. Jeg var fremmed i Sognet, et af de største i Himmerland, med flere Smaabyer adskilte ved brede Kær- og Hedestrækninger.

Som Tjenestdreng havde jeg Arbejde at udføre i Nøs og Lade, før jeg kunde komme afsted til Undervisningen i Præstegaarden; naar den var overstaaet, maatte jeg skynde mig, over de vinterplørede Veje og Stier, tilbage til Arbejdet. For Læg og Løjer, som maa til, hvis varige Mindebaand skal knyttes mellem Børn, fik jeg altsaa ingen Tid tilovers.

Mit Bekendtskab med Kjesten Kuk var ikke intimere, end med de andre Børn; vi vekslede vist aldrig Ord sammen. Ej heller var det grundet paa Ansigtsskønhed eller Klædelragt, at hun blev uforglemmelig for mig. — Af Vækst var hun lidt klodset. Hendes frostbidte opsvulmede Hænder og hendes store bedrøvede brune Øjne, var nok, hvad der prægede hendes unge Personlighed fastere i min Erindring, end de andres.

Nej, det var ikke Kjestens Ansigt, Dragt eller Væsen, der fik mig til at huske hende fremfor de andre; det var den krænkende Behandling, som dagligt blev hende tildelt af Præsten, der ofte senere hen har faaet mig til at tænke paa hende med Vemod og paa Præsten med Bitterhed.

Præsten var af Oprindelse og Væsen en forfinet Københavnerstype, hvad der maaske kunde tjene ham noget til Undskyldning for hans Haardhed og ringeagtende Behandling af den fattige Bondetøs, Kjesten Kuk.

Købstdrenge er jo, eller var den Gang, vante til at række Tunge og raabe Bondefæ mod Børn fra Landet, naar disse, let kendelige paa Dragt og Mæle, viste sig i Staden.

I fuld Overbevisning om, at Hr. Pastoren var den højeste Magt i Sognet, næst efter Vorherre, sad vi stille og underdanige bøjede over Bøgerne, eller naar han talte, med vore Bondefjæse løftet i andagtsfuld Lytten til hans vægtige Ord og Lære. Høj og ærefrygtindgydende, som en Kæmpe mellem Dværge sad han i ophøjet Sæde ved Enden af Langbordet, ved hvilket vi, Dreng og Piger, hver paa sin Side sad Ansigt til Ansigt. Præsten var ung, i 30 Aars Alderen, og velvoksen, med et stort Hoved, der forstørredes ved en Krans af blegrøde Haartotter, der var i Færd med at udfolde sig til Fuldsæk omkring hans fyldige Kinder og Hage.

Streng imod Flokken var han ikke, ofte henvendte han spøgefulde drilske Bemærkninger, snart til en og snart til en anden, og da skulde vi le. Den eller de, som i slige Øjeblikke glemte at skratte op, blev irettesat for deres syndige Mangel paa humoristisk Sans.

Kuk-Tøsen, som sad nederst paa Spindesiden, lo aldrig.

Hun var Sognets fattigste Fattigbarn, Datter af Kuk-

Lars eller Kukken, som han oftest blev kaldt. Han boede i Fattighuset, men tilbragte sin meste Tid med at humpe omkring — en ondskabsfuld Krikke havde sparket ham skæv i Hofterne, mens han laa Dragon i Randers — og sælge Støvkoste og Lampepudsere til Hjemmene langs Sognets Veje. Hans Kone var død fra ham, før Kjesten deres Datter, var færdig til Skolegang. Flasken var derefter blevet hans Trøst i Savnet og Armoden, hvorefter han i de bedrestillede og selvretfærdige Folks Øjne blev betragtet som Egnens og Sognets Skumpelskud.

Kuktøsen tjente hos Sognefogden, denne og Præsten var Naboer og Venner, som det sig hør og bør for Øvrighed og Gejstlighed at være.

Deres Gaarde laa hver paa sin Side af Kirkegaarden, godt og trygt i Ly af den ældgamle Kirke, hvis høje hvide Taarn, med de trapeformede Gulvfliser steg, som en lysende Himmelstige op mellem de tvende Gaardes mørke Straatage.

En Sti, der blev flittigt brugt af de to Nabofamilier, førte fra Gaard til Gaard, tværs over Kirkegaarden; ad den gik Sognefogdens pluskæbede Søn til Konfirmationsforberedelse, velklædt og aldrig forsent, og Kjesten Kuk daarlig klædt og altid forsent.

Sønnen var paa de Dage fritaget for alt Morgenarbejde. Kjesten derimod maatte malke Køer, fodre Kalve, Høns og Ænder samt Karlene med Davre i Folkestuen, før hun kunde komme afsted.

Saa, kom hun, Kuk-Tøsen, mens vi andre klemte paa sidste Vers af Morgensalmen, ofte senere forelegen, med nedslagne Øjne til sin Plads, nederst ved Langbørdet, rede til Modtagelsen af Pastorens bittersøde Morgensalut. Han havde altid noget grinagtigt nyt at sige i sin Morgenhilsen til Kjesten, der sad — som om hun var optaget af noget mere alvorligt end Præstens Ord — med bøjet Hoved ufravendt stirrende paa sine røde Arbejdshænder foran hende paa Bordet.

Uh, Godmaaren, Kukkepige! Vilde han sige. — Sandelig om ikke hun lig en tidlig Vintergæk er sprunget ud af sit Dynesvøb lige ind i vor Stue! Se paa hende, Børn, hvor fin hun ser ud; morgenfrisk og kaad, som et nystriglet Føl med Staldens rene Duft i Manken, med en saadan aarle Blomst i vor Midte skal vor Dag vorde skøn og velsignelsesrig!

Og saa fremdeles; hver Dag frembar Præsten paa spydig drillende vis en nyformet Velkomsthilsen til Kjesten Kuk, for hvilke hendes Klassefælder pligtskyldigt kvitterede med lydelig Bifaldsnisen. Sognefogdens Hans kunde ligefrem skogre af paataget Fryd, naar det gik ud over hans Forældres Tjenestetøs.

Religionstimerne, naar vi skulde opremse og forklare Udtog af Bibelhistorie og Katekismus var, for Kjestens især, Dagens værste Plage. De fleste af os kunde vore Lektier, eller en Del deraf udenad. Kjesten kunde aldrig sin. Hendes Efterladenhed i den Retning var vel nok Hovedaarsag til Præstens bitre Adfærd mod hende, men han burde jo kunnet undskylde hende, da han jo nok maatte vide, at hun var tvunget til at slide med Karter eller Skureklud til sen Sengetid, og saa var hun jo for udaset og søvngig til Lektielæsning.

En Gang kom Kuk-Tøsen — uforvarende velsagtens — til at give Præsten et Svar, som rystede Klassen og næsten helt tog Pippet fra Pastoren. Kjesten blev spurgt om, hvor Himmel og Helvede var, og om hvem der regerede i disse Regioner. Svaret lød derpaa nok saa tilfredsstillende: Himlen er de helliges Rige ovenover Skyerne og bliver regeret af Vorherre; Helvede er en underjordisk Ildovn for Djæveln at brænde Syndere i!

— Rigtig, udbrød Præsten; men naar nu Vorherre er Konge i Himlen, kan du saa sige mig, hvem der er hans beskikkede Høvidsmand her i Sognet?

— Sovnfovden, svarede Kjesten.

— Saa, aa, er han det. Lad os høre, hvad Sognefogdens Søn mener derom.

— Hr. Pastoren er Guds Høvidsmand i Sognet, svarede Hans.

— Rigtigt, min Dreng! — Ved du saa, hvem det er, Kjesten?

— Ja!

— Vil du saa, kloge Pige, fortælle os, hvem der er den mest tykhovede Person her iblandt os?

— Kjesten saa undersøgende, først paa Pigerne, dernæst paa Drengene, længst dvælede hendes Blik paa Hans'es Pluskæber, før det tilsidst standsede ved Præsten svære Aaasyn:

— Det er Hr. Pastoren! svarede hun saa med levende Overbevisning.

— Av, min Ære! Klassens Ansigter drejedes ved Kjestens Ord i panisk Bestyrtelse mod Præsten, hvis Øjne udskød Lynstraaler ned mod den arme Kjesten, der snart indsaa, at hendes Svar havde bidraget Høvidsmanden en forfærdelig Krænkelse.

En tordentruende Stilhed fyldte Rummet, ingen turde røre sig. I en Stue ved siden af blev et klønkende Barn vugget og sødt nynnet i Blund af den blege Præstefru, som en Gang imellem kom ind og spillede Guitar og sang for os saa bedaarende skønt, at vi blev helt tullede af indvendig Rørelse derved.

Da stod Præsten op i al sin Vælde og raabte med harmdirrende Stemme: — Vil du, Hans, anmode dine Forældre om at give denne uopdragne Tøs en grundig Irettesættelse for sit uforskammede Svar her i Dag!

Og, henvendt til Synderinden: — Vil Kuk-Tøsen saa straks flytte sig hen i Hjørnet, at staa i Skammekrog Resten af Dagen!

Sønderknust, stille gled Kjesten over Gulvet og tog Plads som befalet; fra hendes sænkede Øjenvipper faldt Ruelsens Taarer, Dryp i Dryp ned paa hendes sammenfoldede, frostblaa Hænder.

Næste Morgen kom Kjesten med forgrædte Øjne. — Da hun var kommet til Sæde, spurgte Præsten, om hun ikke havde Bud med til ham fra Sognefogdens.

— Jo, svarede hun med fast Stemme, jeg skulde hilse og bede Hr. Pastoren om Undskyldning for hans Haardhed imod mig i Gaar!

— Det er slet ikke sandt, hvad hun der siger, indskød Hans, hun skulde bede Pastoren om Forladelse for sit krænkende Svar paa Spørgsmaalet om Tykhovedet.

— Naa, ja det tænkte jeg nok, Hans, men, hm — skal vi nu ikke allesammen glemme den Historie — hvad siger du, lille Kjesten, spurgte Præsten med mærkelig Mildhed i Stemmen.

— Jo, svarede hun stille, og kendelig forbavset over Pastorens pludselige Blidhed. Den unge Præst var nok bleven vakt til Fortrydelse og Anger over sin Vrede og Strenghed mod den hjælpeløse Pige, thi fra den Dag af og til Konfirmationen, et Par Uger senere, gav han hende, i Stedet for sine vanlige Skænd og Haansord, kun Godhed og Hjælpsomhed paa alle Maader. — Ja, Præsten gik endog saa vidt, at han fik Sognefogdens til at frigive Kjesten to Aftner om Ugen, saa hun kunde komme til ekstra Undervisning i Præstehjemmet. Og da var det, som om al Haardhed og Kulde, der ved tankeløs, brutal Adfærd imod hende, havde kuert og isnet hendes

Sind, pludselig tøde op, saa hun kendte sig frigjort og glad og fik Lyst og Evne til at modtage og bevare den kyndige Undervisning, som nu ved Præstens og hans milde Frues Bistand blev hende givet.

* * *

Mange kom agende og flere kom gaaende til Kirken. Sognefogdens Gaardsplads var overfyldt med Stadsvoerne, der havde bragt Slægt og Venner fra nær og fjern til Konfirmationsgilde med Hans.

I mørke Klæder skred Kirkegængerne tavse og andægtige over Grusgangen mellem Gravene, og forsvandt gennem Kirkegavlens brede Indgangsdør, mens Klokken under Taarntaget ringede alvorligt, som den skulde. Himlen var dækket af kuldegraa Skyer. Et Par søndagsglade Haners Kykiliky, og Dannebrogslagenes Glans og Blafren i Foraarsblæsten, paa Præstens og Sognefogdens Flagstænger, var Dagens eneste muntre Toner.

Den gamle Kirkes ormstukne Bænkerækker var fyldt til sidste Plads, da Præsten efter Konfirmationshandlingen, stod paa Prædikestolen. Med et mildt dvælende Blik saa han ud over den store Forsamling, før han med høj Røst begyndte sin Prædiken. Dens Indhold fik jeg ikke rigtig fat paa, dertil var jeg altfor optaget af at betragte Prædikantens Person. Hans svære Overkrop svajede frem og tilbage, som om han stod paa et gyngende Dæk; hans Hænder holdt fast i Prædikestolens Fløjskant, mens Forkyndelsen udgik skiftevis, som Torden og Hvisken fra hans Mund. Tilsidst saa jeg i maabende Æresfrygt kun hans storladne Aasyn, der glødede af hellig Begejstring, drejede sig til højre og venstre paa Ornatkraven, ud over Menigheden.

Det var syntes jeg, og blev skamfuld ved Tanken, som om jeg saa et skinnende rødt Kæmpeæble trille rundt deroppe, paa en hvid Tallerken.

Pludselig vendtes min Opmærksomhed fra Præstens Person, ved Lyden af dybe Sukke, der fik mig til at se mig rundt i Kirken, og saa da, at mange Kvinder og Mænd sad med Lommetørklæder for Øjnene. Præstens Ord, som var gaaet uhorrt over mit Hoved, havde altsaa grebet og rørt andre til Taarer. Denne min Opdagelse bevirkede, at den sidste Del af Prædiken kom ind i mit Sind til varig Ihukommelse:

— Lad os haabe, at I Forældre, som ved Guds Godhed har haft Raad til at beholde Eders Børn hos jer i Hjemmet, maa have opdraget dem til kristelig Forstaaelse af Livet i Næstekærlighedens Navn og Aand, saaledes at de maa kunne modstaa Fristelserne til Hovmod, Pengebegær og Hjerteløshed, som de nu efter Konfirmationen skal møde og bekæmpe paa egen Haand.

Ligeledes maa vi haabe, at I, der har haft uformuende Børn i jeres Tjeneste, ikke blot har udnyttet deres Arbejdsevne, men ogsaa har vejledet og styrket dem ved kristelig Omsorg for deres timelige og aandelige Livs Behov, ifølge Guds Bud.

Og vi, Degn og Præst, har vi, som vi skulde, uden Skænd og Vrede paa taalmodig Vis bidraget dem sand Oplysning og Kundskab, og befæstet dem i Tro og Haab om Evighedslivet i Gudsriget? — Kan vi med Sandhed i Hjerterne svare ja til disse Spørgsmaal, da kan vi alle, i Hjem, Skole og Kirke være glade i Dag, thi da har vi opfyldt vor Pligt, som Opdragere for Sognets Børn. Men har vi ikke helt udfyldt vor Pligt, da lad os erkende og angre, hvad vi i vor Tankeløshed har forbrudt, ved uretfærdig Behandling af de forsvarsløse Smaa. Og lad os love, at vi af al vor Magt og Evne vil ved gode Raad og Daad bistaa vore Konfirmander paa deres fremtidige

ANTON KVIST

Livsfærd, saa at vi derved tør haabe, at tilbagevinde og beholde de unges Tillid og Kærlighed i Eftertiden.

Efter disse vækkende Slutningsord af sin Prædiken lod Præsten med et mildt dvælende Blik sine Øjne hvile paa Kuk-Kjesten og hendes stakkels Far, der sad med Arm om hendes Skulder. Kjesten sad med foroverbøjet Hoved og taarefyldte Øjne, som hun med sine grove Arbejdshænder forsøgte at skjule.

Som Kuk-Tøsen der sad, ydmyg betaget, dybt rørt af Pastorens Tale, maatte hun ifølge min Drengeforstand være Sognets og alle Sognes fattigste og ulykkeligste Fattigbarn.

Det var sidste Gang, jeg saa Kjesten, men ofte gennem svundne Aartider er hendes bedrøvede Tøseskikkelse, med bitre Mindelser om hendes ilde Behandling, traadt frem i min Erindring. Kun en eneste Gang saa og hørte jeg hende le med en hjertelig bjældeklar Latter, det var, da Sognefogdens Hans vilde vigtige sig med at springe over et Pigtraadshegn, der frarev ham hans Buksebag i Overfarten.

Hvad der blev af hende, Kuk-Tøsen, var et Spørgsmaal, som ofte, fra min grønne Ungdoms Mindevæld, sprang mig i Tanke, hvor det forblev uopklaret indtil dets endelige Løsning efter mit tilfældige Møde med den venlige Hotelejerse, Fru Cook, i Wyoming.

* * *

Fru Kjerstine Cook modtog mig med et skønt Smil og et dansk Velkommen, da jeg traadte ind i hendes Lejlighed, der var smagfuldt udstyret med fine Møbler samt malede Billeder paa Væggene; blandt hvilke jeg særlig lagde Mærke til Indsejlingen til Kronborg Slot, Vallekilde Højskole samt Regeringsbygningen i Wyoming.

Der var skønne Vaser med friske Blomster paa Borde, i Vindueskarme og paa Flygelet, hvorover et koloreret Billede af en dansk Bondegaard prydede Væggen, med Stork paa Tag og Gæs paa Toften udenfor.

— Kender De denne Gaard? spurgte Fru Cook.

— Nej, og dog, jeg har vistnok set den, men hvor?

— Ja, det har De, for det er saamænd Sognefogdens, hvor Kjesten Kuk tjente, hende om hvis senere Skæbne, De jo ønsker Oplysninger, som De nu skal faa af mig.

Og saa fortalte Kjerstine Christensen Cook, mens vi med Cigaretter og Kaffe, i bløde Stole nød Livet:

Kuk-Tøsens Mor var, hvad De maaske ikke ved, Sognefogdens Søster.

— Nej, det vidste jeg ikke!

— Hanne, som hun hed, forlovede sig, imod sie Fnorældres Vilje med Kuk Lars — eller Lars Kresten Christensen, som hans rigtige og gængse Navn var, indtil han havnede i Fattighuset, der ogsaa kaldtes Kuk-Huset. Hvorefter Lars og Bette-Kjesten blev til Kuk Lars og Kuk-Tøsen.

Da Lars Kresten, der kun var en fattig Husmandssøn, men ogsaa en meget dygtig, flot og velanset Karl, bøjede de rige Gaardfolk, Hannes Forældre, sig omsider for Datterens Ønske om Giftermaal med Lars, der saa skulde fejres, naar han var færdig med sin Dragontjeneste i Randers, til hvilken han var indkaldt. Men da han saa under Tjenesten der blev sparket af en Hest og hjempermitteret som Krøbling, og da Hanne desuagtet forblev tro mod Lars og sit Forsæt om at gifte sig med ham, da blev det hende, med haarde Ord og Eder betydet, at hun vilde blive jaget arveløs af Gaarde, dersom hun ikke straks opgav sit tossede Kæresteri med denne halte Fattiglars.

Hanne lod sig ikke jage af Gaarde, men gik godvillig, efter at have faaet alt, hvad hendes var af Klæder og Brudeudstyr pakket i en Kiste, og tillige med sig selv flyttet til Lars Krestens Hjem; det var lille og ringe i Forhold til Hjemmet, Hanne kom fra, men langt større og rigere end hint var det saa til Gengæld, paa Hjertenum og kærlig Forstaaelse. Hun følte sig tryk og glad, der i Lars Krestens, Børndomshjem, og der stod efter en Maanedes Forløb deres Bryllup; uden Spor af Deltagelse fra Brudens Slægtside.

Hanne havde i sit Fje en Sparekassebog lydende paa 1500 Kroner, arvet efter en afdød Onkel. Størsteparten af dette Beløb gik til Nedbetaling paa et Husmandssted, som et Par gamle Folk gerne vilde afhænde. Der flyttede saa de nygifte ind, og der kom deres første og eneste Barn, Kjesten, til Verden nogle Maaneder senere — sladderlystne Folk mente, at hun kom for tidlig.

Hanne og Lars Kresten var lykkelige og sled voldsomt i det med Jordens Drift og Hjemmets Pasning. Hun var nok den, der sled haardest. Lars med sin skadelidte Hofte kunde, til hans Sorg, slet ikke hamle op med hende i Arbejdet. Der var kun et lavt Digeskel imellem deres og Hannes Forældres Jord; men tro ikke, at der fra den Side nogensinde gik et venligt hilsende Ord, langt mindre en hjælpende Haand over Skellet til Datteren, ihvor haardt hun end trængte dertil.

Hanne døde, da Kjesten gik i sit femte Aar, af Lungesyge og endelig Blodstyrning. Folk sagde, at hun havde slidt sig selv tildøde. Lars Kresten og hans bitte Datter græd, knuget af Sorg og Savn, bitterligt og længe. Et Aars Tid efter Hannes Bortgang ramlede det hele for Lars Kresten; Gæld og Magtesløshed gjorde det umuligt for ham at drive sit lille Jordbrug med Fortjeneste nok til Betaling af Rentepenge, samt til Føde og Klæder for sig selv og Bette Kjesten, som han altid med faderlig Ømhed kaldte sin lille Datter.

Et lille Aarstid efter Hannes Død blev Lars Krestens Hus med alt, hvad der tilhørte, ude og inde, solgt ved Tvangsauktion, og Lars, som derved var frataget alt, med Undtagelse af det Sæt Tøj, han bar paa sin svage Krøp, blev, som eksistensløs Person, sat ind i Fattighuset. Men sin Bette-Kjesten fik han ikke, trods sin Bøn-faldelse derom, Lov til at tage med derind.

Det vilde være mod Lov og Ret, deklærede Hannes

Broder, der nylig var bleven Sognefoged og af Forældrene overdraget Fædrenegaarden, samt sin Søsters Pengearv — som de gamle havde fradømt hende, til Straf for hendes Troskab mod Lars Kresten.

Det hjalp ikke Bette-Kjesten, at hun af al sin Magt strittede imod og skreg ud sin Fortvivlelse over at skulle skilles fra Faderen. Sognefogden holdt fast paa hendes lille Haand — hun skulde med ham hjem, til ordentlig Ly og Pleje, sagde han med værdig Røst til de omstaaende. Det manglede jo ogsaa bare, at vi skulde se min Søsters Datter i Fattighuset, sagde han senere til sin Kone, da han traadte ind med Kjesten. Thi selv om hun har en Stymper til Far, saa er hun dog alligevel af mit Slægtsblod, og det er derfor vor Pligt og Ære at tage hende i Hus og faa hende ordentlig opdraget.

— Ja, og hun skal ogsaa faa lært at bestille noget, saa hun kan gøre Nytte for sit Ophold, tilføjede Konen, der var skrap i Mund og Væsen. — Nu gaar du ud i Bryggeret og vasker det Flæberi af dit Ansigt, min Pige, fortsatte hun, og bagefter, med den tomme Spand, som staar derude, gaa til Pumpen udenfor og bring den fyldt tilbage, saa skal du bagefter faa en Melmad; for du er velsagtens skrupsulten.

Dermed var Bette-Kjesten inddraget i Familiehjemmet, hvorfra hendes Mor, Hanne, var bleven udstødt. Kjesten blev dog ikke behandlet som Slægtning, men kun som Tjenestetøs, og Tjenestetøse og Hjorddreng stod jo, som De nok husker, lavere i Rang og Stand end Gaardhunden, som blev klappet og kælet for, mens de tjenende Fattigbørn der, blev jaget, paa Slavevis, fra tidlig Gry til sen Kvæld, og ofte blev pryglet, naar de ikke syntes hastige nok i Vendingen med Arbejdet, som var dem paalagt at udføre og varetage.

— Men det var jo om Kjestens — Kuk-Tøsens — Skæbne, efter Konfirmationen, som jeg skulde fortælle om, og saa fortalte Fru Cook videre: — Hun blev, i sit femtende Aar, ved Præstens Foranstaltning ført bort fra sin trælsumme Tilværelse hos Sognefogdens, ind paa en ny skøn og lykkelig Livsbane.

— Men inddskød jeg. — Hvad mon der foraarsagde Pastorens pludselige Omvendelse fra ukristelig Haardhed til gohedsfuld Omsorg for Kuk-Kjestens Ve og Vel?

— Jo, det gik saadan til, som jeg nu skal fortælle:

— De husker vel nok Pastorens intrigante Spørgsmaal til Kuk-Tøsen, om hun kunde sige ham, "hvem der havde det tykkeste Hoved her i Klassen", og hun derpaa, til Præstens Forbitrelse og til Elevernes Forfærdelse, svarede, efter sit Øjemaal af Spørgerens svære Aasyn.

— Det er Hr. Pastoren!

Sognefogdens Hans blev jo saa beordret til at fortælle sine Forældre om Tøsens frække Svar og bede dem give hende fornøden Irettesættelse for samme. Hans afleverede Præstens Budskab i forstærket Form saaledes: — Jeg skal hilse fra Hr. Pastoren og bede jer give Kuk-Tøsen en god Omgang Klø for sin væmmelige Opførsel under Afhøringen i Dag ved at kalde Præsten en tykhovedet Person, og overbegrinet ham bagefter.

Da Hans næste Dags Morgen, uden for Præstehjemmet, mødte et Par Klassekammerater, kunde han med høj og frydfuld Røst bjære til disse:

— I kan lige tro, at Kuk-Tøsen har faaet sig nogle gode Tærsk for sin Fornærmelse mod Hr. Pastoren. Først blev hun gennempreglet af min Mor i Aftes, og nu til Morgen fik hun ovenikøbet et Par varme Lussinger af Far.

— Saa har du nok sladret om hende, sagde den ene af Drengene.

— Sladret, vrissede Hans, hørte I maaske ikke, at Hr. Pastoren i Gaar bød mig bringe Bud hjem om at faa hende ordentlig irettesat, for hendes grimme Munds Skyld?

Et aabentstaaende Vindue, hvorigennem Hanses For-kyndelse havde trængt sig ind til Præsteparret, blev smækket i indefra, og saa blev der af den milde Frue holdt Gardinprædiken — som Stuepigen udtrykte sig — for Præsten.

— Hvor kunde dog du, min kære gode Mand, som er udvalgt til, ved Godhed og kærligt Sindelag, at bekæmpe Vrede og Uretfærdighed, være meddelagtig i en sliq korporlig Afstraffelse, af den stakkels moderløse, forsmte Kjesten?

— Det maa vi, fortsatte Fruen, — du og jeg i Fælleskab, og med Guds Hjælp, sandelig angre, og efter al vor Evne gøre Afbigt for! Ikke sandt, min kære Ven?

— Jo, svarede Præsten, med lav rystende Stemme, jeg lover dig, mit Livs gode Engel — nu da det pludselig er gaaet op for mig, hvor fejlt og uretfærdigt jeg ofte i mit Kald har handlet — fra i Dag af at være med dig til i Kristi milde Aand og Navn, at tjene og tale de svages og uforrettedes Sag!

Den lille Præstefrue blev saa lykkelig ved sin Husbonds løfterige Ord, at hun staaende paa sine Taaspidser, svang sine Arme op omkring hans Hals og trykkede et hjertevarmt Trykkys paa hans Mund.

Præsten holdt sit Løfte, der faldt aldrig, siden Staahejen om Tykhovedet, et eneste Vredens Ord fra hans Mund til Kuk-Tøsen, eller andre i Klassen. Til de svage i Sognet blev der fra nu af ved Præsteparrets ihærdige Tilskyndelser givet gavmild Bistand og trøstende Opmuntring af de bedre stillede.

Kuk Lars blev fra Fattighuset flyttet ind i en af Præstegaardens rummelige Stuer, til god Forplejning, saa kunde han til Gengæld gøre Nytte som han gerne vilde, ved lette Sysler i Hus og Have. Hans Trang til Oplivelse ved Spiritus forsvandt, der var Glæde nok foruden, nu da han atter var kommen i god Havn, hvor hans Bette-Kjesten ofte kunde smutte ind til ham. Han hed nu igen Lars Kresten, Kuknavnet tabtes uden Fortrydelse for ham og Kjesten, ved Præstens offentlige Krav derom.

Men det bedste, der til Kjestens Held og Lykke skete, var da hendes Onkel Sognefoged lod sig, ved Præstens indtrængende Opfordring, i Retfærdighedens Navn, overtale, til at overgive hende Pengearven, den, som hendes Moder, Hanne, blev snydt for. Det var en stor Sum, som tilfaldt Kjesten, men som indtil hendes Myndighedsalder skulde forvaltes af Præsten og hendes Far. Lars Kresten, der blev udnævnte til at være hendes Formyndere.

Kjestens unge Ansigt blev et Straalevæld af Smil og blanke Taarer, da Præsten, efter hendes Takkeord for hans Hjælp i Arvesagen, med et lunt Øjekast sagde til hende: — Ja, der kan du altsaa se, lille Kjesten, at selv den mest tykhovedede Person kan, med klar og god Vilje, vinde Ret og Skel i Sager, hvor andre ved Uret har fejlet!

Nu blev der Raad til at komme paa Højskole, hvor Præstefruen, som ung Pige, i to Terminer havde opholdt sig, og hvor hun nu ønskede Kjesten sendt hen, og saadan blev det Kjesten kom afsted. Den eneste, der var imod det, var Sognefogedkone, som gerne vilde vide om det ikke var bedre for en Tjenstetøs, som Kjesten, at forblive ved sit Arbejdsliv paa Landet, end at blive sendt ud til Fjas og tillært Fornemhed paa en Højskole?

Kjesten kom dog aldrig til at tjene paa Landet mere.

I hele tre Terminer opholdt hun sig paa Højskolen og ind imellem var hun Elev paa Husholdningsskole, tilmed studerede hun under kyndig Vejledning Musik og Sang, hun var begavet i begge Dele. Under sit sidste Ophold paa Højskolen blev hun bekendt med en smuk ung Mand, der af danske Forældre var født og opvokset i Amerika. Han var kommet til Danmark for, efter Forældrenes Ønsker, at studere dansk Sprog og Kultur paa Højskolen, hvorefter han skulde tilbage for at overtage hans Faders Forretning.

De havde ikke — Norman, hed han, og Kjesten — set paa hinanden ret længe, før Forelskelsens Lyst drog dem sammen og tvang Norman til at bejle og Kjesten til at give ham sit Jaord og Løfte om at følge ham over Hav og Bjerge til hans Hjemstavn i Amerika. Til Præstefruen, Kjestens fortrolige og gode Raadgiver i alle Ting, skrev hun straks om sin Forlovelse og om sin Lykke ved den udvalgte, som hun nu havde lovet at følge til Amerika, naar Skoletiden om nogle Maaneder var forbi.

I sit Lykønsknings Svar, foreslog Præstefruen, at de Nyforlovede skulde komme og holde Bryllup i Kjestens Hjemsoqn, saa de kunde rejse sammen som Ægtefolk, naar de dog alligevel vilde høre sammen for Livet.

Og derved blev det. Brylluppet blev holdt hos Sognefogdens, som da de blev indviet i Sagen, absolut vilde have det saaledes.

— For hun er jo dog min Søsterdatter, sagde Sognefogden. Ja, og tilmed vor Adoptivdatter, bemærkede hans Kone, og tilføjede Hans, der var bleven stor og godmodig, mit Søskendebarn.

Den gamle Kirke, under hvis Hvælvinger Kuk-Tøsen var døbt og konfirmeret, var fyldt til sidste Plads, da hun blev viet til sin flotte Amerikaner af Præsten, til hvem hendes Hjerte fyldt med Tak, for hvad han, ifællig med sin Hustru havde virket og gennemført til hendes Gavn og Lykke, siden Konfirmationen.

Ved Bryllupsmiddagen i Sognefogdens Storstue, sad Lars Kresten for første Gang til Højborgs hos sin lykkelige Bette-Kjesten og hendes ligesaa lykkelige Brudgom, der nu med et ømt Farvel og Tak for alt godt, stod rede til Bryllupsrejsen — Verdensrejsen ud til fortsat Lykke, som forventedes og forblev hos dem, indtil Norman, for faa Aar siden, døde fra hende og deres eneste Søn, en brav Dreng, der for Tiden gør Tjeneste i Hærens Flyvekorps.

Normans Død voldte Kjesten stor, stor Sorg, den største, og — som hun selv sagde — den eneste virkelige Sorg, hun har haft, siden Præsten skaffede hende Moderens Arv til Eje, og Præstekonen fik hende sendt til Højskole.

— Naa, hvad andet er der saa at fortælle om Kjesten end dette, at hun er rask og lever i gode Kaar og er begyndt at vinde sit medfødte gode Humør tilbage, efter Sorgen og Savnet af Norman — sluttede Fru Cook sin Beretning, om det skønne og saare romantiske Skæbnespil, der havde draget det mishandlede Fattigbarn, Kjesten, frem, ved gode Menneskers Hjælp, til et lyst og lykkeligt Liv, paa Kærlighedens Grund, i fremmed Rige.

— Det har for mig været, som en smuk Drøm at høre Deres oplysende Fortælling om det skønne Livsventyr om hende, søm paa foragtelig Vis blev kaldt Kuk-Tøsen, derhjemme i vor Barndoms Sogn. — Tak, Fru Cook!

Da jeg næste Morgen skulde afsted til Toget, rakte Hotelkarlen mig en lukket Konvolut, indeholdende Hotellets Kort, hvorpaa, over Fru Cooks Navn, stod med sirlige Bogstaver skrevet:

— Hjertelig Tak for Besøget! Jeg var Kuk-Tøsen.

Nutid og Fortid

på
DE VESTINDISKE ØER

af
Carlo Christensen

For den, der besøger de tidligere danske vestindiske øer, er det en glædelig overraskelse at se den stadig voksende interesse, der er for at frede øernes særprægede naturskønhed og mange gamle bygninger.

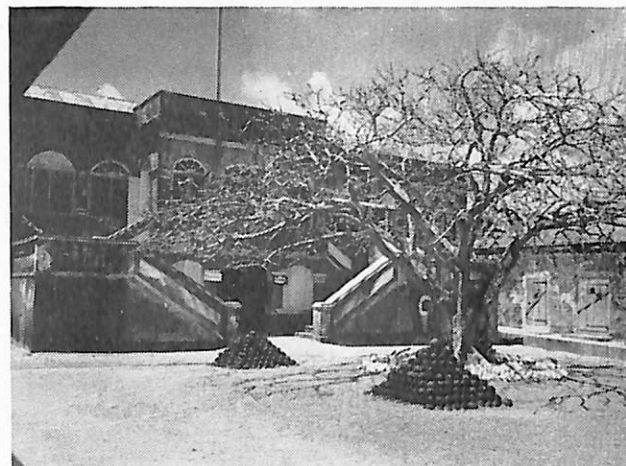
På øen St. Croix foretages saaledes visse historiske fredningsarbejder, som går ud på at bevare nogle af de historiske bygninger fra den danske periode. Først og fremmest drejer det sig om fortet "Christiansværn" i Christiansted, samt den tidligere administrationsbygning og toldhuset, såvel som den gamle danske kirke, der nu er ved at blive indrettet til et lokalt historisk museum.

På øen St. John, der i den danske periode hed St. Jan, har et privat initiativ rakt hånden til den amerikanske regering i Washington og derved skabt den 29. amerikanske nationalpark, der har fået navnet "Virgin Island National Park". Området omfatter ca. 6,000 acres, og den nye park blev indviet den 1. december 1956.

Det var Mr. Laurance S. Rockefeller, der for en sum, der er ukendt, men som rygterne siger beløber sig til

Den gamle danske lutherske Kirke, der nu bliver indrettet til Lokalmuseum i Christiansted, St. Croix

Det indre af Fort Christiansværn

flere millioner dollars, købte ca. halvdelen af jordområdet af den mindste af de tre tidligere danske vestindiske øer i det karibiske hav. Ved dette køb er øens naturskønhed sikret, idet St. John's jord aldrig mere igen vil kunne blive et opdyrket område. Chancerne herfor var under alle omstændigheder minimale. Dyrkningen af sukkerrør på St. John er forlængst ophørt, og selv på den langt frodigere ø St. Croix er det idag en halvdårlig forretning at dyrke sukkerrør og fremstille sukker.

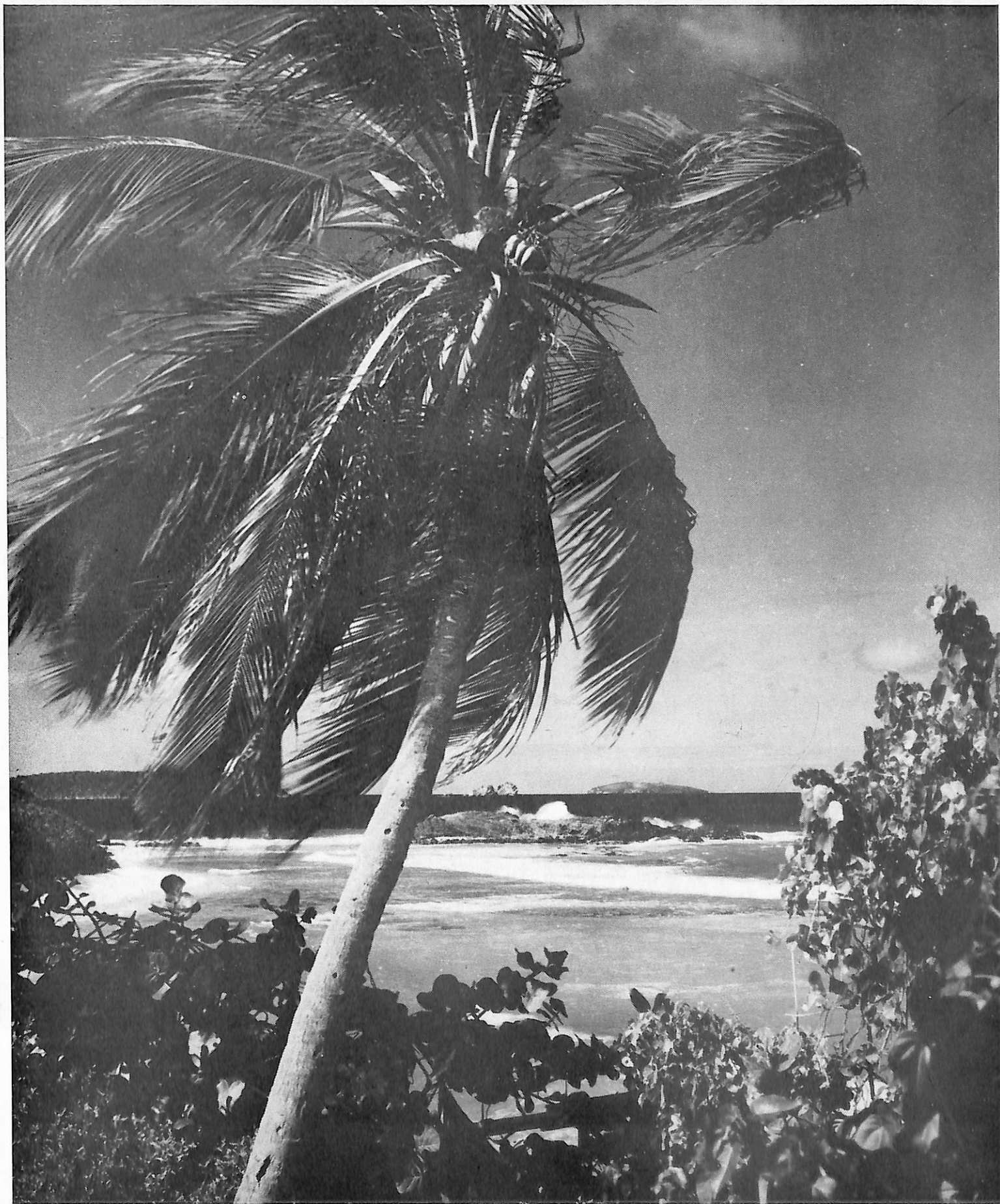
I forbindelse med den nye nationalpark, som jo ikke er en park i almindelig forstand, men snarere må sammenlignes i ide med Hjerl hede eller Rebild bakker, er der ved Caneel Bay oprettet et moderne badested, som man håber vil drage mange turister til den nye nationalpark.

Betingelserne for at gøre Caneel Bay til et eftertragtet baderesort må siges at være tilstede. En bedre og finere strand af hvidt sand findes næppe noget sted. En smukkere og mere særpræget natur findes få eller ingen steder. Udsigten derfra til St. Thomas og den britiske ø Tortola og andre småøer er måske det smukkeste havpanorama i verden.

Det første indtryk af Caneel Bay virker fremmedartet. Der er ikke længere den særlige charme, der fandtes der, da det Dansk-vestindiske Kompagnis skibe anløb stedet. De lange rækker af en-etages hotelfløje er, når man kommer sejlende ind til Caneel Bay, delvis dækkede af yndefuldt duvende palmer. Men hist og her skærer hotelrækkehusets konturer igennem. Det primitive tropiske vildnis anes i hvert fald ikke ved det første øje.

Gouvernementshuset i Christiansted, St. Croix

Virgin Island National Park, Island of St. John, Virgin Island (Indviet den 1. December 1956)
En svajende palme med udsigt til en af de mange naturskønne småøer.

kast, men hundrede meter fra hotellet føres man direkte ind i et tropisk paradys med over to hundrede arter af sjældne træer og buske. De mest almindelige blandt træsorterne omfatter kaneltræer, forskellige arter af figen- og andre palmer, mahogni-, mango-, brødfrugt-, guajava- og mangrovetræer. Hertil kommer et utal af andre træer og blomstrende buske samt bregner og orkideer.

Det forslidte udtryk, at et sted er smukt som paradiset, synes man er forsvarligt at bruge her i denne ødselhed af naturskønhed.

Spredt over øen bor den indfødte befolkning i små landsbyer eller midt i vildnisset. St. John har nu en befolkning på henvend 800. Indbyggertallet er gået stærkt tilbage siden sukkerindustriens dage.

Malerisk og sagnomspunden har St. John altid været, lige siden Columbus som den første europæer så øen, da han i 1493 på sin anden rejse til den nye verden kastede anker ved den lille idyl, der tidligere havde været beboet af karibiske indianere. Indianerne efterlod sig interessante helleristninger, af hvilke en del er velbevarede. Disse vil indgå som et betydningsfuldt led i den nyoprettede nationalparks seværdigheder. Efter Columbus kom hollandske, engelske og franske eventyrere til øen, og i 1718 bosatte danske sig der. I løbet af få år var alt brugbart land kultiveret. Sukkerplantagerne betød velstand for plantageejerne, og øen blomstrede i kraft af den billige slavearbejdskraft.

Slaverne gjorde oprør i 1733. Den direkte årsag til oprøret var guvernør Gardelius' berygtede straffereglement af 5. September samme år, i hvilket guvernøren ikke undså sig for at erklære, at det var Gud, der havde gjort negrene til slaver, og derfor måtte de sandelig opføre sig pænt overfor deres hvide herskere. Blandt straffene, der kunne idømmes bortløbne slaver, skal her blot nævnes en særlig raffineret, der bestod i knibning med gloende tænger med efterfølgende hængning. I mindre graverende tilfælde kunne strafudmålingen sættes til, at et ben blev sat af, eller 150 piskeslag og et øre skåret af, eller afhugning af højre hånd.

Slaverne, der var 10 mod 1, indtog fortet og brændte mange plantageejendomme af. De herskede og huserede til et godt stykke ind i 1734.

Adskillige plantageejere fandt et skjulested i Durloo's plantage ved Caneel Bay, hvor nu luksushotellet er opført. Plantageejerne, der så at sige var fængslede i Durloo's plantage, måtte vente måneder, inden befrierne kom fra de andre øer; men slaverne på de vestindiske øer måtte vente endnu 114 år på deres frigørelse, der kom, da generalguvernør Peter von Scholten i 1848 på eget ansvar frigav slaverne.

Peter von Scholten boede på de vestindiske øer i 44 år. Han kom dertil som ung sergent den 13. august 1804. 23 år senere blev han generalguvernør over de tre små øer, og efter 21 års tjeneste som øernes øverste forlod han dem i 1848 som en nedbrudt og slagen mand. Han havde givet slaverne friheden, men havde handlet imod den instruks, der indeholdtes i et kongeligt dekret af 28. juli 1847, og som gik ud på, at slaverne først ville opnå fuld frihed efter en overgangsperiode, der skulle vare 12 år. Midt i sejren følte han, at han havde lidt et nederlag. Plantageejerne vendte ham ryggen. Negrene, for hvis frihed han stedse havde kæmpet, havde svigtet ham ved at tage sagen i deres egen hånd og gennem trusel om revolution fået ham til den 3. juli 1848 at give dem friheden. Skuffelserne blev ikke mindre, da han kom hjem til Danmark, hvor der den 18. august 1848 blev nedsat en kommission, der fik til opgave at undersøge de nærmere

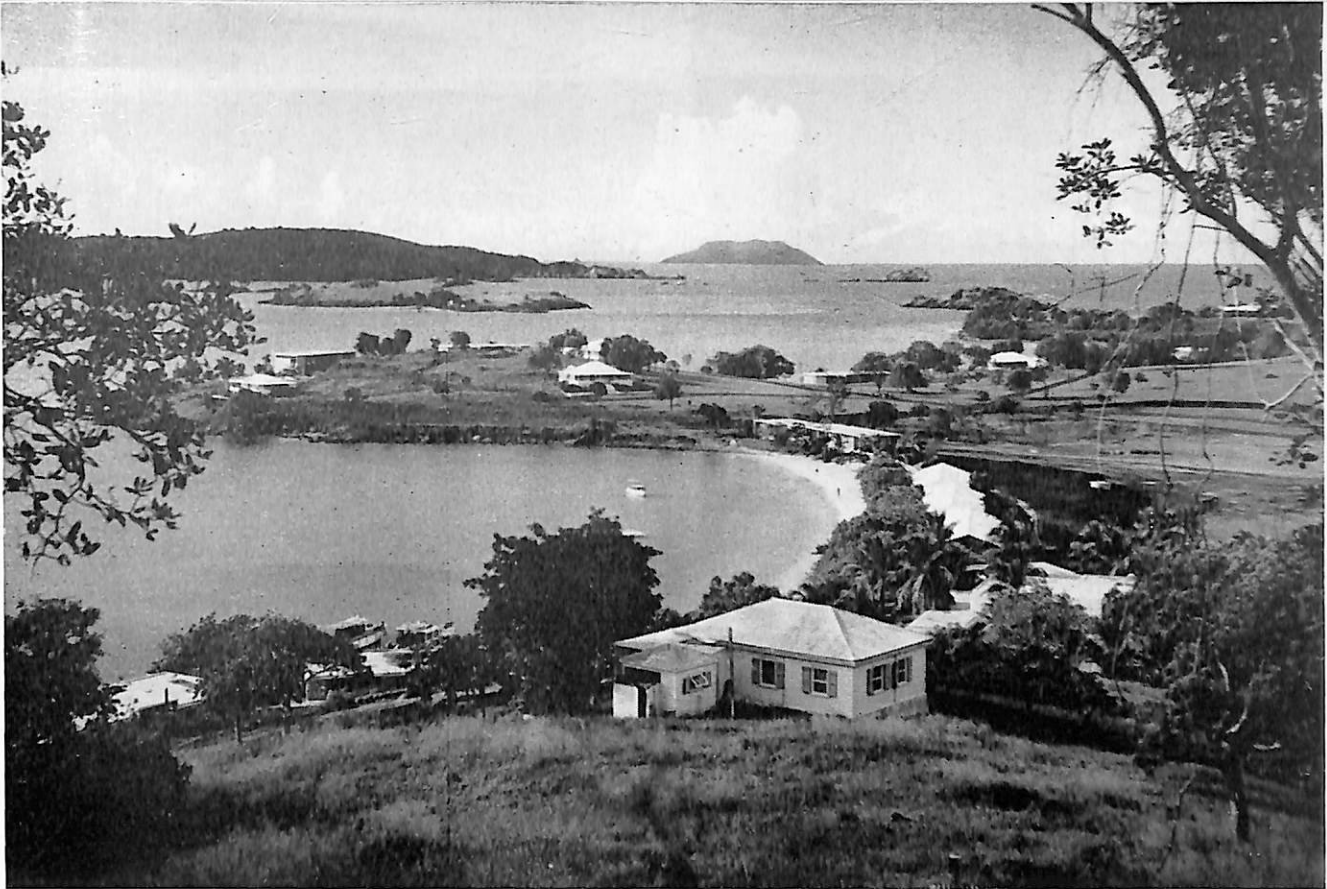
Generalguvernør Peter von Scholten

forhold vedrørende baggrunden for von Scholten's egenmægtige handling. Den 5. februar 1851 blev von Scholten fradømt sit embede, fordi han ikke havde afværget den opstand, der ledte til frigivelsen af slaverne. Godt et år senere, den 29. april 1852, blev han frifundet ved højesteret. Den 25. maj samme år blev han efter ansøgning afskediget i nåde og med pension. Den 26. januar døde han hos sin datter i Altona. Bladene var tavse ved hans dødsfald, ingen nekrolog, ingen ros eller hæder til den mand, der havde kæmpet et menneskeliv for at forbedre de undertrykte kår. Kun et enkelt blad, nemlig "Fædrelandet", der i mange år havde været Peter von Scholten's svorne modstander, skrev i en lille notits, at staten ved dette dødsfald sparer 12.000 rigsdaler om året.

Til trods for Peter von Scholten's indsats er hans navn ret upåagtet idag. Man søger forgæves efter det i den udgave af Danmarkshistorien, som bruges som grundlag for undervisningen i skolerne i Danmark og er nødsaget til at gå til den sparsomme special-litteratur, der findes om ham og den begivenhed, der gav 27.000 danske slaver friheden. Danmark var det første land i verden, der forbød handelen med slaver; det skete ved kongelig forordning af 16. marts 1792. Takket være denne bestemmelse og Peter von Scholten's indsats nævnes Danmarks navn med hæder, som en af de første nationer, der gav negrene deres frihed.

Der findes ingen monumenter over Peter von Scholten. Ikke i Danmark og ikke på de vestindiske øer; det er, som om neger-slaven Martins profeti er gaaet i opfyldelse, når han efter at være vendt tilbage til de vestindiske øer efter et besøg i Danmark med sin herre og ejer, i et brev dateret St. Croix, den 1. Januar 1832, skriver om Peter von Scholten:

„Da vi kom til Vestindien igen, havde vi fået en ny guvernør, hr. v. Scholten, og alt er forandret til det bedre. Hvad en god mand kan gøre for et lands vel, når han har magten i hænde og lyst og evner, det har jeg her

CANEEL BAY PLANTATION, St. John, U. S. Virgin Islands

set, og derfor skal hans erindring leve, ikke i det forfængelige marmor, men i alle taknemmelige sortes hjerter".

Men der er alligevel mange synlige beviser på Peter von Scholten's initiativ på øerne. Det giver sig navnlig udtryk i de mange bygninger, som blev opført i hans guvernør-periode. Den mest imponerende af alle bygningerne er guvernementshuset i Christiansted på øen St. Croix. Denne bygning blev ganske vist ikke opført af

CARLO CHRISTENSEN

Og derfor købte Peter von Scholten den højtbeliggen Peter von Scholten, men han ombyggede den til et fornemt palads, der den dag i dag står som en slags monument over den farvestrålende generalguvernør.

Den store bygning, der i dag som i Peter von Scholten's dage bliver brugt som administrationbygning, var velegnet til de overådige selskaber, som generalguvernøren yndede at give. Men helt egnet til privatlivets fred var guvernementshuset ikke.

de ejendom „Bulowsminde“ ca. 2 miles uden for Christiansted med en vidunderlig udsigt over det meste af St. Croix, der er paa størrelse med Møn. Her boede Peter von Scholten sammen med den skønne Anna Elizabeth Heegaard, der var saa lys og skær, at hun for udseendets skyld godt kunne have udgivet sig for at være hvid. Hun var hans daglige kompagnon og præsiderede ved hans middage. I 1838 blev hun medejer af „Bulowsminde“, og da Peter von Scholten havde forladt øen for bestandig i 1848, overtog hun ejendommen. Anna Elizabeth Heegaard døde paa „Bulowsminde“ nytårsdag 1859 og ligger begravet i nærheden af stedet.

„Bulowsminde“ blev arnestedet for mange vigtige beslutninger, som Peter von Scholten traf i sin regeringstid på øerne. Man må antage, at mange af dem blev taget efter drøftelse med den skønne Miss Heegaard, der skal have været en klog, begavet og hjertevarm kvinde. Muligvis har hun, der aldrig selv havde kendt slavekær, men havde de sortes blod i sine årer, haft stor indflydelse på de mange og gradvise forbedringer af slavernes kår, som fandt sted under Peter von Scholten's styre. Muligvis har hun stået bag forordningen af 22. november 1834, efter hvilken slaverne kunne købe deres frihed, og muligvis har hun haft indflydelse på den i 1839 vedtagne landsskoleordning for Dansk-Vestindien. Hvis dette er tilfældet, kan det siges, at det var to kvinder, nemlig prinsesse Caroline Amalia, der var meget interesseret i øernes skoleføhold, og Miss Heegaard, der stod bag indførelsen af tvungen skolegang for slavernes børn og bygningen af en række skoler, af hvilke nogle er i brug den dag i dag.

Peter von Scholten er mere eller mindre glemt i dag, og „Bulowsminde“ ligger i ruiner.

Gennem vildnisset omkring dem kan man endnu ane de fordums herligheder og forstaa Peter von Scholten, da han ensom og misforstået i København, efter at dommen over ham var forkyndt, udbrød: „Hvem der endnu engang kunne stå på „Bulowsminde“ og se solen gå ned!“

Prins Carl og Spaadommen fra Malakka

AF

AKSEL H. BERNTSEN

— Hvem er I, unge Mand? spurgte Spaakonen og saa paa Prins Carl med sine smukke Øjne.

Vi har ogsaa herovre i Staterne læst Artikler i dansk- og norsk-amerikanske Blade om Kong Haakon i Anledning af hans 50 Aars Regeringsjubilæum og Død. Vi har ogsaa læst Kong Frederik IX's smukke Radio-Tale, og jeg kom da til at tænke paa en gammel Historie, som jeg hørte Klaus Berntsen fortælle min Fader for 50 Aar siden, og jeg genfortæller den her efter Hukommelsen.

Historien begynder i 1891 i Det indiske Hav, hvor det danske Skoleskib den sidste Dag i Aaret laa for Anker ud for Havnebyen Malakka.

Blandt nogle af de mange Kadetter, der fik Landlov, var ogsaa Prins Carl af Danmark, som sammen med sin gode Ven, Herdebred, gik ind paa Byens bedste Hotel, hvor de spiste til Middag. Den sidste Dag i Aaret skulde fejres, som Skik og Brug var i Danmark.

Paa Hotellet spurgte de Tjeneren, om der var særlige Seværdigheder i Byen.

— Ikke noget videre, sagde Tjeneren. — Jo, een Ting. Vi har Verdens bedste Spaakone.

— Hende maa vi besøge, sagde Prinsen.

Paa Vejen hen til Verdens bedste Spaakone sagde Prins Carl til Herdebred, om han vilde skrive Spaadommen ned og bevare den i Tavshed, til han engang ønskede at faa den.

Da Prinsen sad over for Verdens bedste Spaakone, tog hun hans Hænder og undersøgte Haandfladens Linier grundigt i dem begge. Derefter hævdede hun sit Blik og saa forskende paa Prinsen med sine smukke Øjne.

— Hvem er I, unge Mand? spurgte hun.

— Jeg er Kadet ligesom alle mine Kammerater, svarede Prinsen.

Spaakonen undersøgte endnu en Gang de fine Linier i Prinsens Hænder. Nu rankede hun sig, saa dybt og længe paa Prinsen og sagde med klar fast Stemme:

— En Trone skal I bestige, Navn skal I skifte, men ikke Modersmaal.

Mens Spaakonen talte, skrev Herdebred Spaadommen ned og puttede Papiret i sin Tegnebog.

Prins Carl havde mange søvnløse Nætter over denne Spaadom. Skulde den gaa i Opfyldelse, vilde det jo være ensbetydende med, at det danske Kongehus forinden vilde blive ramt af en stor Sorg.

* * *

Otte og et halvt Aar senere, den 27. Juli 1900, mødte Prins Carl inde paa Kgs. Nytorv sin Ven Herdebred. Det var Formiddag, og Prins Carl indbød Vennen til Frokost i Hjemmet paa Bredgade. — Husk at tage Spaadommen med, nu vil jeg gerne have den, føjede Prins Carl til.

Samme Morgen havde Prins Carls Broder og Svigerinde, Prins Christian og Prinsesse Alexandrine, faaet deres anden Søn, Arveprins Knud. Ved Frokosten rejste Prins Carl sig og sagde: — Jeg har været bekymret over den Spaadom, men i Dag er jeg glad og lettet, for nu ved jeg, at Spaadommen bare var grebet ud af Luften og intet har med min Fremtid at gøre. I Dag til Morgen har min Broder faaet en anden Søn.

Prins Carl satte en Tændstik til Papiret og kastede det derefter ind i Kaminen, og sammen saa de to Venner paa, at Flammerne tilintgjorde Spaadommen fra Malakka.

Nu blev der skænket Champagne i de smukke Krystalglas. Prins Carl hævdede sit Glas og sagde til Vennen: — Og lad os tømme et Glas paa mine to smaa Brodersønners Velgaaende!

* * *

Fem Aar senere besteg Prins Carl af Danmark Norges Trone som — Kong Haakon VII af Norge.

GOD JUL

Et festligt Tonebrus mit Øre naar,
fra Mindets Vang i Højtidskvældens Malme;
men skønnest, saligst til mit Hjerte gaar
min Moders kære Røst i Julens Salme.

Min Moders Sang var svag og vemodsstemt,
og aldrig vandt den Agt i Kunstens Sale;
men dog, hver Jul, i Kirkeklokkens Klemt
mig fryder hendes Røst i Mindets Tale.

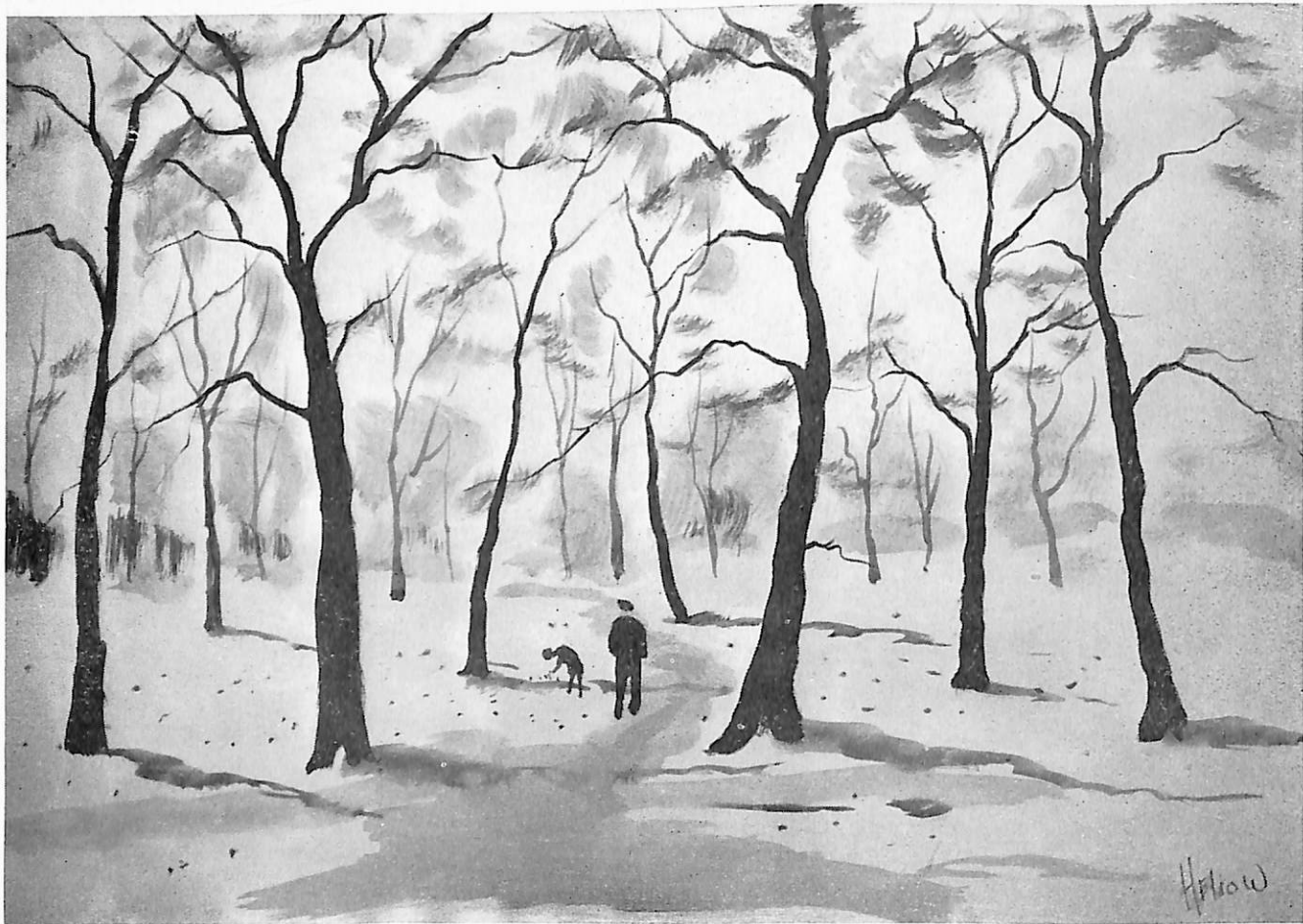
Min blide Mor forlængst er lagt i Jord —
kan hænde ogsaa din fandt Gravens Leje —
men hendes rene Væsens Smil og Ord
bestandig følger os paa Livets Veje.

Hun sender Hilsen ud hver Julekvæld,
med Højtidsklokkens mindevarme Klange,
hun ønsker dig og mig, bag Hav og Fjæld,
Guds Fred og festlig Fryd i Vestens Vænge.

O, der blev ingen Jul foruden Mor,
med rigtig Højtid, rigtig Glans og Hygge —
Til hende gaar vor Pris i Klokkens Kor,
fra hende fik vi Tro paa Julens Lykke!

ANTON KVIST

EN ENGEL GIK . . .

AF
CARLO LEIS

Lille Inges Moder var for et Par Dage siden kommet hjem fra Hospitalet efter en svær Operation.

Længe havde hun ligget efter Operationen for at komme til Kræfter og blive rask. . . . men det havde kun gaaet langsomt fremad. Det var ikke gaaet, som Lægerne havde haabet. De trøstede hende, hver Gang hun spurgte, om hun snart kunde komme hjem til sin lille Pige, som savnede hende meget. Lægerne sagde, at naar Smerterne var borte, og de blev fri for at give Indsprøjtninger, saa maatte hun komme hjem.

Men Tiden paa Hospitalet havde været lang for hende. Læse havde hun ikke kunnet, for det slørede stadig for Øjnene, saa en Sygeplejerske havde lært hende at lave smaa Dyr af forskelligt kulørt Uldgan. Men det blev ikke til ret meget — det havde hun ikke Kræfter og Taalmodighed til.

I de korte Besøgstider lavede hun lidt op, naar hendes Mand kom ind, og ligeledes naar hendes Moder og Inge kom paa Besøg. Saa sludrede hun mest med den Lille, som altid havde en smuk lille Blomsterbuket med til sin Moder.

Mormor fik næsten aldrig talt med sin Datter, for Inge pludrede og sludrede og kom med sine smaa Tanke-spørgsmaal.

„Kommer du ikke snart hjem til mig og Far, saa jeg ikke skal være hos Mormor altid — hvad Mor?“

„Jo, min lille Skat — jeg haaber, jeg snart kommer hjem! — Er du ked af at være hos din Mormor“

„Naah, næh Mor! Det er jeg ikke — men jeg vil saa gerne have dig hjem, saa vi kan lege sammen“.

„Jamen Inge“ sagde Mormoderen, „vi leger da ogsaa tit sammen“.

„Jo jo — men du er ikke min lille Mor!“.

Og saa græd Inge. —

Nu var Inges Mor blevet saa rask, at hun var kommet hjem, men hun laa stille hen og kunne intet foretage sig. Inge nussede rundt om sin Moder og pludrede og fortalte en hel Masse, som de skulle gøre, naar hun kom op af Sengen.

Mormor gik og tyssede paa Inge og fortalte, at Mor skulle have Ro for at blive helt rask.

„Jeg tror, jeg vil snakke lidt igen med Vorherre!“ havde Inge sagt og gik ud af Værelset og lukket Døren — stille og forsigtigt.

Tiden nærmede sig Julen, og Inge glædede sig dobbelt, for hendes Mor var blevet noget bedre, og Doktoren havde sagt, at hun maatte komme op og sidde i en Stol og se Juletræet Juleaften. Det var da en Fremgang, trøstede han dem med.

„Mor — tror du saa, du kan lave mig en sød lille Hund af Uldgarnet til Jul, nu du er blevet bedre, Mor?“

„Jeg vil prøve ad — min søde Pige!“

Og Inge glædede sig.

Men Inges Mor var stadig for træt, hun havde ingen Energi til at lave Hunden, saa den manglede stadig lidt til at være helt færdig.

Julen kom og gik, og Inge trøstede sig med alle de mange Gaver, hun havde faaet og glemte helt den lille Uldhund.

Den første Foraarsol skinnede mildt ind af Vinduet til Inges Mor, som stadig laa til Sengs. Doktoren kom hver anden Dag og gav hende Indsprøjtninger og Piller og gik igen med et Smil og et trøstende Ord.

Lille Inge gik i Børnehaven for at være borte fra Hjem-

met, saa Moderen kunne faa Ro. Men om Eftermiddagen kom hun hjem igen, og saa rendte Munden paa hende som „en Kæp i et Hjul” — saa skulle hun fortælle alt, hvad hun havde oplevet i Børnehaven. — Naar Inge havde lært en ny Sang, saa kvidrede hun den for sin Moder. Sommetider blev det lidt for meget, kunne Mormor se, saa sagde hun til Inge, at hendes Mor trængte til Hvile.

„Jamen Mormor. — Min Mor ligger bare her og ser ingenting — mens jeg ser alting—”.

Moderen gav hende et lille blegt Smil og Inge kyssede paa sin Finger til hende og listede stille ud og lukkede sagte Døren.

Vinduet til Sygeværelset blev lukket lidt paa Klem, og Gardinet blev trukket til Side, saa Inges Mor kunne se og høre de smaa Foraarsfugle synge ude i Trætoppene i Haven. — Det kvikkede hende lidt op.

En tidlig Morgenstund, før Inge skulle i Børnehaven, var Inge gaaet over at se til sin Moder og listede sig stille ind til sin Mor.

„God Morgen, lille søde Mor! Hvad tror du, jeg har til dig i Dag?” Hun stod med Hænderne paa Ryggen og smilte.

„Det kan jeg slet ikke gætte, min egen Ven!”

„Du maa gætte tre Gange!”

„Nej, lille Inge. Det kan Mor ikke.”

„Her skal du bare se, hvad jeg har.... en sød Blomst. Mormor siger, det er den første lille Foraarsbebuder.— Hun kalder den for en Krohus!”

„Mormor har nok sagt en Krokus!”

„Det var bestemt noget med Kro!”

Stille viste Inge Blomsten frem.

„Jeg vil sætte den i en lille Vase; saa kan den staa her inde ved din Seng... og kigge paa dig!”

Lidt efter rendte Inge til sin Børnehaven.

En Søndag Morgen kom Inge buldrende ind til sin Mor, mens Munden rendte paa hende.

„Ved du hvad, Mor? Far siger; vi skal en lille Tur ud i Skoven... Jeg er bare ked af, at du ikke kan komme med os. Saa kunne vi faa det meget sjovere. Far siger, at Skoven er sprunget ud”.

„Har han ikke sagt, at Bøgen er sprunget ud?” spurgte Moderen med et lille Smil.

„Ja — det kan saamænd gerne være; Mor — men kan du sige mig, hvor Bøgen er sprunget ud?”

„Bøgen er sprunget ud i Skoven, Inge”.

„Jamen Mor — hvorfor er den sprunget ud i Skoven?” Mormor kom ind med Inges Far for at hente Barnet.

„Nu maa du ikke plage din Mor mere med din Spørgen”, sagde Mormor og tyssede paa Inge.

„Mormor—” begyndte Inge igen — „kan du maaske finde ud af Skoven — for det kan jeg søren knageme ikke?”

„Saadan maa en lille Pige ikke sige!” sagde hendes Far og tog hende i Armen.

„Far, maa kun de store sige det?”

„Ti saa stille, lille Inge!”

„Jamen Far —”

„Inge — gaa saa med Far, saa vil jeg sidde her og passe paa din Mor, til I kommer tilbage... Pas nu godt paa jer selv.”

„Du kan rolig være bange...”

„Inge!”

„Men Mor, vil du prøve og lave min hund, imens vi tager ud i Skoven for at plukke Blomster?”

„Det vil jeg — jeg vil prøve ad...”

„Tak lille Mor! Saa god Fornøjelse og ha' det godt saa

længe...”, kvidrede Inge og tog sin Fader i Haanden og gik hen imod Døren og kiggede tilbage til sin Mor og Mormor.

„Syss Far... det er som nogen lister rundt herinde”.

„Aah, Inge! Du er vist noget overspændt!”

„Nej, Far. Det var som en Engel gik igennem Stuen!” Inge kiggede... kyssede sig i Haanden og knipsede med en Finger „Kysset” over til sin Mor.

„Saa starter vi, Inge!” sagde Faderen lidt underlig og vinkede til sin Kone og Svigermoder.

Hen paa Eftermiddagen kom de trætte tilbage fra Skoven, efter de havde nydt det herlige Foraarsvejr og den gode Tur.

Inge væltede ind igennem Stuerne med sin store Bucket blaa Annemoner til sin Mor. Hun var spændt paa om Moderen havde holdt sit Løfte.

Pludselig kom hun i Tanker om, at hun skulle gaa stille, da hun saa Døren ind til sin Moder.

Forsigtig aabnede hun Døren paa klem og kiggede ind. Paa Stolen sad Mormor og græd.

Inge gik stille hen til sin Mormor.

„Jamen Mormor, hvad tuder du for. Er du bange for at være alene hos Mor?”

„Nej, lille Inge. Men Vorherre har taget din egen søde Mor op til sig i Himmelen”.

„Det forstaar jeg ikke. Du lovede jo at passe godt paa min Mor. Jamen, Mormor, du narrer mig. Min Moder ligger jo i sin Seng!” lo Inge og pegede paa sin Moder.

„Aa, kære Barn! Det er svært for dig at forstaa... det er svært selv for mig!”

Inges Fader kom nu ind i Værelset og stirrede fra den ene til den anden og forstod og brast i Graad.

„Saa er Hanne kaldt bort fra os alligevel... Haabet Mogens. Nu er hun rask og har Fred!”

Mormoderen tørrede Taarerne bort fra Kinderne.

Mogens gik vaktende hen til Sengen og kærtegnede de blege kinder. Han stirrede som igennem en Taage uden at kunne sige et Ord.

Inge stod stadig ved sin Mormor med Blomsterne til sin Moder.

„Far, hvorfor ligger Mor saa stille og siger ingenting... med lukkede Øjne... er hun gnaven?”

„Nej, Inge. Vor lille Mor sover”, fik Faderen lige fremstammet. „Hun er gaaet op til Vorherre!”

„Far det vil jeg ogsaa, for jeg vil være hos min Mor!” sagde Inge og gik hen til sin Mors Seng. Men hun forstod ikke Dybden af, hvad de mente, og hvorfor de græd.

„Aah Far — se!” ivrede Inge. „Se, Mor har faaet min lille Hund færdig! Saa skal søreme Mor ogsaa have Annemonerne”.

Hun lagde Blomsterne op imellem Hænderne— og saa begyndte Inge at græde, for Moderen ville ikke aabne sin Haand og tage imod Annemonerne.

„Lille Mor, hvorfor siger du ikke Tak for Blomsterne? ... Hvorfor spørger du ikke, om vi har haft det sjovt? .. Jeg siger dig Tak før den lille Vovse!”

„Tør dine Øjne mit Barn og tag din lille Hund og rend ned i Haven og leg og tal med din søde Vovse.”

„Mormor, den kan heller ikke tale... for den har ingen Mund!”

Inge pegede paa Hundens Hoved, hvor Munden skulle have været og rendte ud i Haven.

„Ja, Mogens! Saa var det rigtig, hvad Barnet sagde til os, før I tog hjemmefra”, sagde Mormor og tog en Snip af Forklædet og viskede en Taare væk fra Kinden.

„Ja, en Engel gik...”

Nybyggerens Savn

AF

ADAM DAN

„Den græder ej for Guld,
som aldrig Guld mon eje“,
som kun i Støv og Muld
gik ad de flade Veje, —
saa græder den og ej
for Savn af Kirkeglæde
som ej paa Kirkevej
har haft sin Lyst at træde.

Vi tog fra Hjemmet med
en Skat af rige Minder,
og tit, naar Sol gaar ned,
hos dem vi Lysning finder;
de løfte højt vort Sind
som lyse Lærketoner
og kysse blødt vor Kind
som Pust fra Skovens Kroner.

I Vestens rige Land
med sine Folkestrømme,
med Guld paa hviden Strand
og stolte Fremtids-Drømme
staar mangt et Arnested
af danske Hænder bygget;
i stille Præri'-Fred,
af Storskov overskygget.

Vel Haanden barket blev,
og Ryggen krum og bøjet,
og haardført Arbejd skrev
sit faste Træk i Øjet,
før Hjemmet, kjønt og lyst,
stod mellem gyldne Vange;
og endnu svøbes tyst
i Vemod vore Sange.

Vi savner **Klokkens Klang**
midt i vor Søndags-Stilhed,
vi savner **Kirkegang**
med al dens Fred og Mildhed,
vi savner vort **Gudshus**,
hvor paa den danske Tunge
igjennem Døgnets Brus
vi bede kan og sjunge.

Vi lægger trygt vort Savn
og vore Haab og Drømme
i Hjertebønnens Favn
og ej i Glemsels Strømme;
saa vokser Viljen frem,
der mere vil end græde,
og snart vort Kirkehjem
vi hilse højt med Glæde.

Naar da en Salmesang
derinde fra skal lyde
ud over Mark og Vang,
med Taarer vi os fryde;
mens Klokken ringer Fred,
Guds Fred ved Solbjergstide,
vil Savnet knæle ned
med Smil ved Længlens Side.

Pigen uden Skøjter

Af Paul Wikman

Det var i mine Studenterdage, at jeg var saa heldig at træffe en Bekendt, der tilbød at tage sig af mit Vadsketøj. Hun havde et Dag hjem for Smaa børn og en Stab af unge Piger, der gerne tog en ekstra Skjorte med i Vask. Hver fjortende Dag mødte jeg i Bestyrerindens Dagligstue til en Kop hyggelig Kaffe fjernt Barneskrig og Tummel. De unge Piger kom stille ind og fik deres Kaffe og efterlod ellers Bestyrerinden og hendes Gæster til deres behagelige uforstyrrede Drøftelse af Dagens Problemer. Nu og da afbrød Værtinden dog sig selv eller os andre for at give en Ordre til Anna, som vaagede over, at Kaffen stadig var varm.

Anna — ja, hun var et Faktotem. Ingen vidste noget om, hvor Bestyrerinden havde samlet hende op. Man forstod, at hun havde været ædel og taget Staklen ind, og at denne efter sit Udseende at dømmes sandelig maatte være et extra Problem for en travl Bestyrerinde. Men da Anna som Regel gjorde sig usynlig, naar hun ikke skænkede Kaffe, ja saa glemte man hendes Eksistens.

At hun lavede Mad, fyrede i Kakkellovnen, vadskede Trapperne og de evindelige Bleer for Dag hjemmet var jo saa naturligt. Hun havde jo kun Grund til at være taknemmelig her at have fundet et Hjem. Og Bestyrer-

inden, vidste man, gav hende endda lidt Lommepege hver Maaned til at købe Gaver for til Husets mange smaa Fødselsdage. Nu og da købte hun ogsaa lidt Nips til sit lille Værelse ved Køkkenet. Det var nu egentlig Husets Spisestue. Naar der blev ringet til Middag, klemte fire af de unge Funktionærer sig ind paa Divanen bag Spisebordet. Seks var heldige at have Stole, men fyldte da ogsaa det lille Værelse, saa det kneb for Anna at komme omkring og varte op. Nu og da, hvis Tiden tillod det, satte hun sig ved et Hjørne af Bordet paa Køkkenstigen. Om Aftenen var der bedre Plads. Saa sad Anna i sin Stue og stoppede Strømper for hele Huset — ja, da ogsaa for mig. Nu og da vilde hun rejse sig og polere lidt paa de smaa Nipsting, der hang paa Væggen over Divanen eller stod paa Hylder rundt omkring. Det var hendes Ejendom. Ting hun selv havde købt i Markskandiserforretninger. Det var hendes Stue, som Bestyrerinden selv havde sagt, at hun kunde sove i. Men sjælden hørte vi hendes Stemme, medmindre hun vaskede Trapper eller fyrede i Kakkellovn, for saa skældte hun ud paa Kost og Spand og kunde endda godt blive grov i Munden. Opdagede hun, at man saa paa hende, lukkede hun Ansigtet haardt og utilnærmelig og talte ikke mere den Dag.

Det var Sommer, da jeg først saa hende, og det blev Jul før jeg lærte hende nærmere at kende. Lillejuleaftensdag var jeg inviteret til Julekaffe, inden jeg skulde rejse hjem. Bestyrerinden var ærgerlig. Der var Travlhed over alt med Forberedelser til Julen, og nu til Formiddag var Anna forsvundet. Der var ingen til at lave Maden til Funktionærene. Pigerne manglede hende til Gulvadsken i Dag hjemmet, og Gaarden skulde fejres til Jul, men Anna var borte. Det var sket før, og Politiet kom vel nok snart med hende. Hun var sikkert gaaet over paa Fælleden og havde gemt sig i en Busk sur

PAUL WIKMAN

over et eller andet. Egentlig burde hun sove i Kælderen i Nat til Straf, mente Bestyrerinden. Vi drak Kaffe i ikke al for megen Julestemning. Værtinden maatte selv lave den og undredes over Verdens Utaknemmelighed i Almindelighed og Anna's i Særdeleshed. Inden det blev helt mørkt, gik jeg en Tur over paa Fælleden for at se, hvor langt Politiet var kommet i deres Eftersøgen. Jeg saa ingen Betjente, og regnede heller ikke at faa noget ud af min Gang, men pludselig hørte jeg nogen hoste imellem en Gruppe Buske. Jeg skyndte mig hen, hvor Lyden kom fra. Der sad Anna en lille tavs Skikkelse med Øjne, der stirrede fortabt ind i en trøstløs Fortid. Hun var meget forkommen og reagerede ikke overfor mine Spørgsmaal. Da jeg lagde min Frakke om hendes Skuldre, saa hun undrende paa den og rejste sig op. Blikket var stadig fjernt, og med en tønløs klappende Stemme klagede hun: "jeg havde ingen Skøjter". For at gaa ind paa hendes Tanker spurgte jeg: "hvorfor havde du ingen Skøjter?"

Hun besvarede slet ikke mit Spørgsmaal, men klagede igen, „jeg havde ingen Skøjter” Anna fulgte nu villigt nok med, men blev ved at gentage de samme Ord for sig selv. Bestyrerinden var baade vred og glad, da hun saa os komme, men blev alligevel forskrækket over Annas Udseende. Pigen rystede af Kulde og saa ud til at have Feber. Hun kom ikke i Kælderen men blev hjulpet i Seng, og Lægen blev tilkaldt. Han mente ikke, at hun havde taget videre Skade af de kolde Timer i Fælledparken, men raadede Bestyrerinden til at lade Anna blive i Sengen nogle Dage. Inden jeg rejste hjem paa Juleferie, sendte jeg en lille Buket Roser op til Patienten.

Nogle Dage efter Nytaar besøgte jeg atter Hjemmet. Anna var igen i Arbejde, men trængte stadig til megen Hvile. Hendes Kræfter var længe om at vende tilbage. Jeg opdagede, at Bestyrerinden gav sig meget af med hende. Hun betroede mig, at Anna elskede at høre hende spille paa det lille Strøharmonium, og hun tilmed prøvede at synge med. Maaske var det den almindelige

Juleglæde, der gjorde Hjertet blødt, maaske var det Samvittighedens Stemme, der talte, ialt Fall havde Bestyrerinden i den Tid Anna laa og Arbejdet skulde gøres af andre faaet Øjnene op for hendes store Arbejde og hendes stille Trofasthed. Vi opdagede til vor Forbavselse, at Anna havde forandret sig. Førhen holdt hun sig selv og sagde intet. Nu kunde vi daarlig faa Lov at tale sammen, uden at Anna stod over os og endda greb ind i Samtalen med et kraftigt Nikken eller Rysten paa Hovedet. Roserne, som jeg havde givet hende, var forlængst visnet, men ingen skulde vove at kaste de visne Blomster væk. Hun, der før ikke havde aabnet sin Mund, fortalte alle der kom i hendes Nærhed, at det var Blomster, som hun havde faaet, hendes Navn var paa Kortet, der fulgte med.

I Vinterens Løb aabnede hun sig mere og mere for mig og fortalte om sin Barndom og triste Ungdom. Det var tydeligt, at efter som hun aabnede sig og fortalte løst og fast, begyndte hun at faa Rede paa sig selv— hvad der var Aarsag og Virkning. Hun var født og opvokset i en lille Købstad. Da hun var knap otte Aar gammel, døde Moderen fra hende og tre yngre Drengene. Hjemmet var ikke fattigt, men Faderen var nøjsom og faamælt. Han giftede sig ikke igen, og det blev Anna, der maatte passe Hjemmet og de yngre Brødre. Hun stod op Klokkeren fem om Morgenen og lavede Mad til Faderen, inden han skulde gaa paa Arbejde. Saa malerede hun de to Geder, fik Drengene op og i Skole. Ofte sad hun selv og tog et Blund i Skoletimere, men saa kunde hun ogsaa nok ordne Huset og lave Mad, naar hun kom hjem. Drengene var vilde, og det kneb at holde Styr paa dem. Hun troede nok at hendes Rygskade, der havde sat hende tilbage i Væksten og næsten havde gjort hende til en Dværg, var kommet af, at hun havde været Hest for Drengene, da de blev for store og tunge. Faderen tog det som en naturlig Ting, at hun arbejdede, og Drengene fik Tid til at lege. Lavede de gale Streger, fik hun Skændene, forde hun ikke passede dem. Hendes Fader blev efterhaanden økonomisk stillet, saa han kunde give Sønnerne en ordentlig Uddannelse. Anna sov for ofte i Skolen, fik lidt ud af det og blev saa hjemme som ung Pige og passede stadig Faderen og Drengene. Der kom den Dag, hvor hun følte sig som Husets Slave. Det gjorde hende tavs og forandrede hendes Liv.— Anna saa paa mig, som vilde hun fortælle videre, men i lang Tid kunde hun ikke. Hun fortalte mange Smaatræk fra sin Barndomsby og sit Hjem, med hvad der havde gjort hende bitter og tavs var, som en Mur vi ikke kunde bryde igennem.

Da Sommeren kom, var Anna i fuld Aktivitet igen. Hun gjorde det samme Arbejde som tidligere, men hendes Stilling i Huset var forandret. Bestyrerinden og hun havde lange Samtaler og selv de Unge paa Daghjemmet snakkede hun fornøjet med. Det tunge forstenede og bitre Ansigt saa man ikke mere. Hun havde mødt Menneskelighed og Forstaaelse, hvor før hun havde følt sig som en Slave.

Et alvorligt Uheld gjorde hende sengeliggende med et brækket Ben for en lang Tid. Man oplevede, at hun fra Sygesengen var den, der spredte Solskin bare over Glæden ved at være mellem Venner.

En Dag sad jeg og bladede i en af Bestyrerindens Bøger, en Bog med Billeder af danske Malerier. Anna laa og betragtede mig, saa sagde hun: „Min Fader var ikke fattig. Vi havde ogsaa Malerier. Dem fik mine Brødre.” Pludselig bad hun mig at række hende et lille Skrin, der stod paa Komoden. Hun tog et lille Billede

ud af det og saa længe paa det. Saa rakte hun mig det og sagde: „se jeg havde ingen Skøjter”. Jeg saa paa Billedet, et Tryk af den fynske Maler, Peter Hansens Maleri kaldet „Paa Isen udenfor Byen” malet i 1901. I Baggrunden ser man Byen; med Klokketaarnet, i Ud-kanten af Byen Kirken og foran den den islagte Mose med legende Børn, nogle paa Slæde, andre paa Skøjter. I Forgrunden løber tre raske Drengene paa Skøjter, bag dem i Midten af Billedet staar en lille ensom Skikkelse, en Pige med Bomuldsforklæde, kort Frakke og Hue. Hænderne holder hun forfrosset samlet. Det er tydeligt at se, at medens alle de andre Børn bevæger sig og holder sig varme, staar hun der uden at røre sig og fryser i sin Ensomhed.

Jeg saa fra Billedet over paa Anna og bad hende fortælle. „Ja”, sagde hun. „Du ser, at jeg havde ingen Skøjter, kun røde forfrosne Hænder. Jeg var den Gang tretten Aar, og mine Hænder var allerede tykke og røde af at vadske og arbejde for Familien. Jeg arbejdede altid, selv naar vi var bedt ud, var det naturligt, at jeg hjalp i Køkkenet og gjorde det grove Arbejde. Saadan har det hele mit Liv været. Men nu Skøjterne. Det var naturligt, at vi sparede, saa Drengene kunde faa Slæde og Skøjter om Vinteren og andet at lege med om Sommeren. Jeg fik kun Nyttegenstande, jeg havde ikke Dukker, jeg havde intet — havde saanæn heller ikke Tid. Efteraaret før det Billede blev malet, var jeg begyndt at blive bitter. Saa saa jeg en Dag et Par brugte Hælebrækkere hos Skomager Jokumsen. Han havde pudset dem, saa de skinnede og forlangte kun 75 Øre for dem. Det blev en hel Besættelse hos mig. Om jeg kunde faa dem, saa havde jeg dog een Ting, der ikke var en Nyttegenstand, saa fik jeg vel ogsaa Tid til at følge mine Brødre ud paa Mosen. Jeg spurgte Far, han sagde Nej, men da jeg plagede, som jeg aldrig havde gjort før, saa han for-bavset paa mig og sagde saa, at maaske jeg kunde faa dem til Jul. Tro mig, jeg gik daglig i Angst og Bæven for, at Skomager Jokumsen skulde sælge dem. Jeg ved ikke, hvor mange Ærinder jeg gjorde mig over til hans Værksted for at forsikre mig om, at de var der endnu. — Men jeg fik dem jo ikke. Til Jul fik jeg et Par Muffediser og et stort Bomuldsforklæde. Far sagde, at det var for dyrt med saadanne nogle Hælebrækkere. Det andet havde jeg mere Brug for.

Anna laa lidt og tænkte, inden hun sagde: „Saa blev jeg rigtig tavs, der gik vist noget i Stykker. Jeg ved godt, at de sagde, at jeg blev sær, men jeg passede da Drengene, til de rejste paa Fagskole og Seminarie. Jeg passede da ogsaa min Far til han døde. Da var jeg 32 Aar. Da min Far ikke kunde arbejde mere, gik jeg ud og vadskede. Efter hans Død snakkede Drengene om at faa mig paa en Institution. Jeg var lille og grim og sær, saa ingen af dem tilbød, at jeg kunde bo hos dem. Jeg var nu ikke mere sær, end da de snakkede om Instituti-onen, rejste jeg til København. De eftersøgte mig, men da de saa, at jeg klarede mig, saa lod de mig være.

Og saa klarede jeg mig ved at vadske videre. Jeg ved godt, at somme Tider — som før Eksempel sidste Jul, da jeg løb over og gemte mig i Fælledparken, tog Ensomheden og Bitterheden Magten fra mig. Sidste Gang saa jeg Julevinduer pyntede med alle Slags Gaver til „utak-nemmelige” Børn. Jeg stod ved et Isenkramvindu fyldt med Skøjter til Julegaver. Saa blev jeg pludselig syg igen. Det er sket mere end een Gang, at jeg var lige ved at komme paa en Institution, fordi jeg blev syg eller sær, som de kalder det. For nogle Aar siden vilde jeg ganske sikkert være kommet paa en Anstalt, hvis ikke Bestyrer-

inden her tilfældigt havde fundet mig og taget mig ind. Nu tror jeg ikke, at det vil ske mere. Jeg har faaet Roser, og Bestyrerinden her er det bedste Menneske paa Jorden. Før syntes jeg, at hun bare gav Ordre, nu taler vi sammen. Nu har jeg et Hjem. — Men jeg var altsaa den lille ensomme Pige uden Skøjter, som Kunstmale-ren saa og malede. Han skulde se mig nu; jeg har saa tit Blomster og Gæster i min Stue”.

Jeg saa paa hendes lille rynkede men glade Ansigt. Pludselig kom jeg til at tænke paa et Billede, som jeg havde set nogle Dage før af en lille Pige med en Kurv Blomster. Og da jeg netop den Sommer havde fusket lidt i Oliefarver, gik jeg hjem og malede et lille Billede med dette Motiv. Stor var Annas Begejstring, da jeg gav hende Billedet med Ramme. Hun fik travlt med at diri-gere og fortælle mig, hvorledes jeg skulde hænge det op midt paa Væggen over hendes Divan. Hun vilde slet ikke høre, at det jo ikke var noget Kunstværk, men bare et Forsøg paa at glæde hende. „Det er et rigtigt Maleri — mit eget”, sagde hun. „Jeg kan vise det frem og sige, at en Ven har malet det. Jeg har et Hjem, og jeg har Venner. Jeg er Pigen med Blomster i min Kurv, og ikke mere den ensomme Stakkel staaende paa Isen uden Skøjter”.

* * *

Tiden gik. Vi har tabt Forbindelsen med hinanden. Naar jeg ser paa Billedet af Maleren Peter Hansen „Paa Isen udenfor Byen”, undres jeg paa, om Anna virkelig var den ensomme lille Pige. Hvad end hun var, saa gemmer hun sig ikke mere under en Busk. Hun foldede sig ud og fandt sine Venner. — Og saa er hun jo nu „Pigen med Blomsterkurven”.

VI ER LI' GODT LANDSMÆND

AF
MARIUS LARSEN

Decemberdagen laa tung over Storbyens Stenkolosser. Nede ad Fløden saas Gasværkets Teleskopbeholdere og Melmøllernes Pukkelrygge lige netop synlige i Disen. —Mississippis Vande laa stivnet i Is og dækket af skidengraa Sod og Støv.

Ved Rækværket paa en af de lange Cementbroer stod en ludende Mandsskikkelse. Hænderne laa dybt begravet i den tyndslidte Frakkes Lommer. Kraven, slaaet op om Ørerne, næsten skjulte et blegt, forsultent Ansigt. De vandblaa Øjne, der bar Nordboens Præg, stirrede over den graa Flade uden at hefte sig ved noget bestemt.

En Sporvogn for larmende forbi. Den elektriske Udladning skød knitrrende Lyn fra baade Underhjul og Topstang i den fugtmættede Luft. Manden skuttede sig, rettede langsomt sin stive Krop og satte sig i Bevægelse ind mod Hennepin.

Tankerne kom og gik, pint af Sult og Kulde, Ledigang og ubevist Hjemlængsel. I ugevis havde han Gang paa Gang staaet i sviende Kulde i Fæstekontorerne. Kø, optaget af at læse de hjemmegjorte Plakater om loende Arbejdspladser. Inden Rækkerne var svundet synderligt ind, var alting optaget, uden maaske lidt Skovarbejde og enkelt Plads som Malker paa en Farm. Men paa Landet vilde han ikke igen, koste hvad det vilde.

Saadan havde han slæbt sig fra Kontor til Kontor, fra Gitterport til Gitterport. Men han var spærret ude. — Hver Morgen saa han de hastende Hundrede af varmt paaklædte Arbejdere forsvinde ind ad de brede Porte, hørte Fabriksfløjternes Skingren, Maskinernes dumpe Sætt-i-Gang og Drivremmenes Hvislen.

Men for ham var denne Verden spærret.

Mod Aften saa han de samme Mennesker komme ud igen og ile til Sporvognene — sodede og grimede vel — men hjem til Renvask, til Mad og Varme.

Ganske vist saa han ogsaa mange andre, fortvivlede eller resignerede og — som han selv — spærret ude. Men de interesserede ham mindre nu.

En lang Tid havde de. Her kastede han Blikket tværs over den brede Trekant til Sjækker-Jødernes Butikker. Derovre i den tværgaaende Gyde forsøgte han daglig, snart Frelsens Hær, snart I.W.W., ofte begge paa samme Tid med hver sin Halvdal af Gaden i Besiddelse at hverve Sjæle og Tilhængere.

Han kendte hele Rummelen udenad, lige fra den hulkende Sentimentalitet og de hadske Angreb paa Samfundsordenen til "Hatten-gaaen-rundt".

Madose, der trængte sig ud gennem Cafedørene, gjorde ham ør og desperat sulten.

"HOME-MISSION" stod der paa en bred Rude. Og saa det Sted kendte han og skammede sig over alt det ydmygende og ækle, søm han maatte igennem for en Skaal Suppes Skyld. Herberge til 10 Cents og en Kop Kaffe den næste Morgen, før de slap ham ud.

Færdslen og Larmen tiltog. Avisdrene udskreg Da-

Marius Larsen

gens sidste Rovmord. Varieteernes og Biografernes bevægelige Lysreklamer flimrede mod en matgraa Himmel. Selv vandrede han forbi oplyste, endeløse Rækker af Butiksvinduer, der viste Herlighederne indenfor og samtidig genspejlede Fortovenes juletravle Menneskemyl-

der, Han vilde skraa over Gaden ved Nicolet Avenue. Pludselig lød der et skærende Hvin af Bremses, der blev slaaet i Hjul, der skreg mod Asfalten, og et blankt Legeme skød op mod ham, uden dog at ramme. Han var standset med et Sæt. Bilisten skældte: — Dit Bondekvaj! Færdselsbetjenten, der stod midt i Gadekrydset, blev nu opmærksom paa Uordenens Genstand og brølte: — Hej, you country bumpkin! Ka' du saa se at skruppe tilbage! Ser du ikke Stopsignalet.

Skældsordet blev ved at svide i ham, da Færdselen var genoptaget, og han denne Gang fulgte Strømmen over. "Bondeknold"... han knyttede Næverne. I næsten to Aar havde han slidt Storbyens Asfalt. Længere var han altsaa ikke kommen. En fortravlet Bilist og en Færdselsbetjent bedømte ham ved første Øjekast til at være det, han af al Magt ikke vilde vedgaa at være.

Fra Nicolette Avenue drejede han atter til venstre forbi Varehaller og Kædebutikker ud til Washington Gaden, som han fulgte østpaa. Her var kun Smaahandlende, og i hvert Fald var Fortovene halvtomme.

Country bumpkin!...Tøjet var det ikke; det havde han forlængst sørget for. Holdning? Bevægelse? Eller var det maaske en Mangel paa Aandsnærværelse? Var det noget saadant, den øjenøvede Arbejderformand straks saa, naar han udtog sine Folk, men lod ham blive tilbage? Duede han da ikke til Byen?

Tusinde Gange havde han stillet sig selv Spørgsmaalet og besvaret det med et: Jo, han vilde du'. Men nu var Tvivlen kommen tiere med Nederlagene, og hvad Maaneders Overvejelser ikke havde klaret, havde nu faaet et alvorligt Grundskud ved Bilistens og Betjentens Udskælden.

Et højt, solidt Jerngitter fulgte Gaden et langt Stykke. Bag dette saas lange Rækker af gule Waggoner. Den nærmere synes klar til Afgang. De sidste Passagerer for-

svandt, og Negerporterne samlede Skamlerne ind. Konduktøren stod med Uret parat og kiggede over Brille-glassene mod de forreste Postvogne, hvor man var i Færd med at læsse nogle — vel forsinkede— Julepakker og Postsække ind.

Hjem til Jul? Om han rejste? Bare han kunde!

Hvor huskede han de forbiastende Tog derhjemme. . især i Morgen- og Aftentimerne. Togets dybe, æggende Tuden kunde høres i mange Miles Afstand. Saa fulgte denne sære Durren i Luften, tydeligere og stærkere end Sekunderne, indtil Vognstammens gule Vogne med hæsbælende Larm og Staalets syngende, hamrende Klang gled frem bag Poppellunden. Knap havde han set Toget i hele sin Længde, før det forsvandt under den overbyggede Bro og bag Farmen mod Øst. Kun Røgstriben hang der tøvende længe efter.

Netop den Oplevelse havde skabt og senere øget hans Udlængsel og givet Fantasien Vinger om Herlighederne bagved. Arbejdet paa Farmen var et Trælleslid. Han maatte ind til Byens festlige Liv og store Chancer.

Som han var naaet hen under Viadukten, kom Toget hamrende ovenover. Det maatte være Fem-Nul-Femmeren, der i Morgen ved samme Tid vilde passere hans Hjem... den Farm, der skulde være hans. Pludselig forstod han sin triste Rodløshed. Han saa Farmen for sig, hvor hans Far havde taget "Home-stead", og hvor Forældrene havde slidt og stridt med de første Pioneer-dages nybrudte Jord omkring Græstørvhytten. Senere de bedre Dage, som han selv kunde huske, hvor Agrene gav vældige Hvededynger, som han og hans Far var mange Uger om at køre til Stationsbyens Kornmagasiner. Bygningerne fornyedes, og Poppellunden groede op med ranke Træer, mens hans Far og Mor fik krogede Rygge. Og nu da de skulde nyde Frugten, da var han — Sønnen — rejst ind til Byens Herligheder.

Mørket var faldet paa. Uden Maal og Med krydsede han over "Seven Corners". De stærke Buelys gjorde Omgivelserne næsten dagklare.

Med et hører han en velkendt Stemme:

— Men dog...Hallo Jim! Hvor i Alverdens Lande og Riger har du gemt dig i saa lang Tid?

Før han kunde komme sig af Overraskelsen, havde han en haard Næve stukket i sin, og en Dunst af Smørelse og Gaslugt steg ham i Næsen.

— Pokkers, da Mand! Døden fra Lybek rødmer min sandten i din Nærværelse. Hvad er der i Stykker for dig?

Jim gjorde et ærligt Forsøg paa at se oplivet ud, mens han saa ind i den ikke saa høje Sjællænders runde Ansigt, hvori det skarpe Buelys gav dennes gode, varme Øjne en særegen Glans.

En Sporvogn gjorde Holdt, og uden videre Snak trak Sjællænderen Jim med sig op og betalte. Vognen var stuende fuld. De fandt dog en Strop til Støtte; men i Vognens Rumlen og Slingren blev der ikke Lejlighed til mange Ord.

Sjællænderen, Svend Mølgaard, og Jim havde ofte mødt hinanden i Sankt Peders Ungdomsforening, og skønt de var Modsætninger, hvad medfødte Anlæg og Krop angik, havde de straks som modsat ladede elektriske Poler følt sig stærkt tiltrukket af hinanden.

Et godt Stykke ude paa Cedar Avenue stod de af, mens Jim i faa Ord satte Svend ind i sin haabløse Stilling.

— Mand dog! Er ded novet at hænge med Næbet for? Den klarer jeg. I Morgen tømmer der en Gasbeholder

paa Værket. Mindst ekstra 25 Mand ta'es paa. Mød du bare 10 Minutter før syv... i Arbejdstøjet. Glem ikke Madpakken. Hvor bor du forresten?

— Bor...? Jim tav brat.

Svend udstødte et lydeligt Fløjt mellem Tænderne: — Naa, saad't! Det ku' du jo ha' savt straks. Men nu bare op med Snydskaftet, du. Den skal jeg nok klare.

Og Svend Mølgaard klarede den forløbige. — Han tog Kammeraten med til sit Pensionat. Hvor han godtede sig over den gennemsultne Jim, hvis Indhug i Bordets Goder vakte Opmærksomhed.

—Jov...Jov, en Bondeknold fejler ikke, hvor a' te! Maden den skal være! lo han paa sin oprømte Maade.

Værtinden en lille forslidt Jyde, der aldrig saa vist paa nogen, men skelede til en halv fra Siden — havde da ikke noget imod, at Svend delte Seng og Kammer med sin Gæst. En Kostgænger mere var altid velkommen.

Snart sad de to Kammerater paa Svends Værelse. Saa godt havde Jim ikke befundet sig i Maaneder, og nu fik Svend Indblik i den arbejdsløses og hjemløses kummerlige Tilværelse i en Storby. Jim tav dog med Oprinet pan Hennespin og den nyvaagnede Længsel efter Hjemmet.

— Tja, ytrede Svend, idet han drejede en Skosaal og rev en Tændstik for at faa Ild paa den udgaaede Pibe, — du ser, Bylivet ded er nu rejti skidt, ded er det. Blot tre Maaneder...her stak Svend lige saa mange krogede Fingre i Vejret...saa ka' de for mig ha' dørres Gas og Maskiner. Jeg har købt Land, du...en "eighty" i en dansk Koloni i ded nordlige. Rydningsmand du! Skovland! Nybyggerliv knageme. Ded ordenlig klør i mine Grabber og suger i mine indvendige Dele efter Vorherres egen Jord og Træer og Luft. Kom og vær med, Jim!

Men Jim rystede paa Hovedet. De belavede sig paa at gaa til Sengs, og Svend fandt stiltiende frem et Sæt rent Undertøj, der ganske vist var købt til hans egen Størrelse, men Bredden var god nok. Jim lod sig ikke nøde.

En varm Følelse af Taknemmelighed brød ind over hans Sind, som han laa ved Siden af Kammeraten og mærkede dennes sunde Legeme mod sit.

Da de sammen naaede ned til Gasværket næste Morgen, stod der allerede langt over Hundrede Mand, som Rygtet om Arbejde havde kaldt til. Jims Mod faldt adskillige Grader. Men Svend opmuntrede ham med et: — Den klarer jeg.

I det samme kom Formanden ud, en ranglet Mand med kolde, gennemborende Øjne, og begyndte at pege ud af Flokken. Svend gik hen og vekslede Ord med ham, idet han saa tilbage mod Jim. Formanden mønstrede denne et Øjeblik og vendte saa en lang Finger imod ham, og Jim forsvandt efter de forudgaaende.

Endnu længe efter mente Jim at kunne høre de udelukkede velkendte Knurren og Eder udenfor.

Ved et Kontorvindue fik Jim sammen med de andre udleveret en Blikplade med indhugget Nummer. Saa blev Kursen sat mod et Skur, hvor hver fik udleveret Hakke, Skovl eller Trillebør. Videre fortsatte Flokken hen mod en graa Murstensbygning og inde i denne op ad en stærkt skraanende Cementgang til Etagen ovenover og en Kæmpehal. En skarp, sviende Lugt gennemtrængte Hallen og sved i Øjne og Slimhinder. En Række vældige Beholdere stak en bred Krans op over Loftsfladen. De var alle lukkede uden een, hvis tunge Staallaag var hejst op under Hallens Tag.

Jim skulle snart blive klog paa, at dette maatte være

Rensebeholderne, hvorigennem Kulgassen blev presset for at blive frigjort for Tjære og Svovlbrint. Indholdet bestod af tykke Lag Savsmuld.

Med Hakke var Jim blandt de første, der blev ørødet ned i Beholderen. Massen var haard og sej. Han svang Hakken som de andre, men uden synderligt Resultat. Svinmelheden begyndte at overvælde ham, grundet paa de ulidelige Gasdunster. Hans Kræfter var osse for sinnaa efter den lange Ledinggang og Sultedagene. Formanden stod og iagttog ham. Heldigvis blev første Hold nu kaldt op og næste med Skovlene ned.

Jim fik et Pusterum ved at gaa hen og stille sig ved et af de aabne Vinduer, hvor den raakolde Luft strømmede ind. Han bed Tænderne sammen. Han maatte holde ud. Da første Hold atter ordredes ned, svang han Hakken sindigt og med større Virkning. Men jo dybere, man naaede ned i det tjærede Stads, jo værre blev ogsaa Dunsterne. Han misundte de Kammerater, der havde den behageligere Bestilling at køre den opskovlede Masse væk paa Trillebørene.

Efter en god Stunds Forløb naaede de ned til Plankerne, der skilte mellem første og andet Lag. Men da disse var fjernet, og første Hold atter begyndte, var Jim færdig. Han besvimeede. Dog...nej! Hvordan gik det til? Han mærkede, han svang Hakken ubesværet. Massen var stadig haard, men lys og kalkholdig. Og pludselig vidste han, hvor han var: Han gravede Kælderens ud under Huset derhjemme. En herlig og velgørende Kølighed slog ham i Møde herne i Skyggen. Gaardspladsen laa i flimrende Solvarme uden for Aabningen. Naar han skovlede den løsnede Jord ud gennem Hullet, saa kunde han ved den Bevægelse udefter netop skimte den lille Vejrmølle paa Staldens spidse Gavl. Den havde han selv lavet og sat op, da han var Dreng. Men hvad nu? Det mørknede om ham. Naa, der stod en Skikkelse i Aabningen. Men det var jo bare Mor. Hun saa saa mild ud:

— Det skrider nok godt for dig, Jim. Kom nu ind til "dinner".

Da Jim kom til sig selv igen, varede det en god Stund, før det gik op for ham, hvor han var, og hvad der var sket. Først saa han nogle Ruder i røde Jernrammer, saa en Arbejds-kammerat, der med vaad Klud klaskede ham over Panden. Lidt længere borte opdagede han Formandens ufølsomme Blik og hørte ham med en Ed erklære, at Fyren er allright. — Før ham ned i et Maskinrum.

Jim blev hjulpet nedenunder. Det traf sig saadan, at det netop var det Rum, hvor Svend Mølgaard passede Maskiner. Da denne saa Kammeratens Tilstand, var han ikke længe om at rede et Leje af Sække og hans eget Overtøj. Men Jim erklærede, at han havde det godt nu. Han fandt sig en Kasse at sidle paa, og i faa Ord satte han Kammeraten ind i Situationen.

Svend maatte hen for at dreje en Hane, saa vendte han sig:

— Hør nu her, Jim. du dur ikke til Byen. Jeg begriber ikke, hvad der holder dig her. Rejs dog hjem!

Svend maatte hen for at ordne noget ved en anden Maskine, saa kom han igen: —Byen har for mig aldrig været det rette, men et foreløbigt Job og en god Ting for en Nykommer, der ikke er ræd for at spytte i Næverne og ta' det Arbejde, som en Yankee vrider sig ved. Tre Aar har jeg holdt Pladsen yd. Maatte ha' Startkapital, men hver evige Dav har jeg haft Mod paa Vorherres Muld og Dyr og Planter, væk fra de kolde Maskiner, fra Spektaklet og Gasdunsterne.

Det var den længste Tale, Svend havde holdt, siden han indledte en Diskussion om "Land og By" paa en

Højskole i Danmark. Men paa Jim virkede den. Han rettede sig. Han vilde hjem til Farmen i Dakota. Nu blot tjene til Billetten. Han saa taknemlig paa Svend.

— Og Jim fandt tilbage til sit Arbejdssted. Formanden var menneskelig nok til at sende ham videre ned paa Baneterrænet, hvor Jim skulle skovle Kul i Tipvogne

Her stod Jim da Resten af Dagen. Den kolde Luft gjorde ham godt. Svends Ord fra om Formiddagen klang endnu i hans Sind. I Middagspausen havde de spist Lunch sammen, og Svend havde taget ham omkring paa Omraadet. De var gennem Fyrrummene, hvor der aldrig var Pause, Dag eller Nat. Fyrbøderne, der maatte arbejde paa Skift, gik nøgne til Bælttestedet, og Sveden drev i lysere Striber ned ad de grime Kroppe. I Sammenligning med disse var Jims Arbejde som en Leg, og han huskede fra Tærsketiden derhjemme, hvor han de sidste Par Aar afløste sin Far med at køre Sæden fra Maskinen. Fra Vognen skulde det tærskede Korn skovles ind gennem et smalt Hul oppe under Taget paa Skuret. Det havde værket og smertet i alle Ledemod og Lemmer, for at han kunde passe sin Tur med de andre Vogne, og han havde forbandet sin Tilværelse over saadant Slid. Nu vidste han bedre. Og saa bare en kort Tid igen, da vilde han være paa Vej.

Ganske vist naaede han det ikke til denne Jul.

Da Fløjten lød til Fyraften, var Jim blandt dem, Formanden kaldte hen til Kontoret. To Dollars var Dagens Fortjeneste; men han maatte aflevere sit Nummer. Han kunde have grædt. Var atter nummerløs i de arbejdsløses Skarer.

Under et Gasblus udenfor ventede Svend paa ham med et af sine muntre Raab. De begyndte at gaa op mod Holddepladsen. Modløst fortalte Jim, han maatte af med sit Nummer. For Svend var det ingen Overraskelse:

— Ed ded nov'ed aa' bli bleg om Næbet for? Vær du hellere glad for, at du ikke sætter Liv og Helsen til i den Pesthule.

Joh...men nu havde han altsaa tænkt sig at rejse hjem, saa snart han havde samlet til Billetten. Ikke alene var han arbejdsløs, men havde faaet Gæld.

— Hør nu her, Jim, du er og blir en rejti Bondekno! Hvad tror du, du har truffet mig for, om ikke a' ded var for, at jeg skulde hjælpe dig. Jeg er født paa Sjælland, du i Nord Dakota. Men dine Forældre var fra Danmark, og saa er vi li'e godt Landsmænd!

Fem-Nul-Femmerens gule Waggoner gled ud fra Minneapolis. Sneens og Sjøernes Flader blev renere og hvidere for hvert Minut. Trægrupperne blev større og hyppigere. Skolebørn skøjtede lystigt og støjende. Juleferien var begyndt.

Mon de ventede ham derhjemme — den tabte Dreng? I de sidste Breve havde han ikke helt kunnet skjule sin Modgang. Ja, hans Mor havde for længe siden med tydelig Hensigt — sendt ham Penge. Men saadan kunde han umulig komme hjem. Nu kom han alligevel, men som en slagen Mand fra Byens lokkende Løfter, der for ham aldrig blev til Virkelighed. Han duede ikke paa Cement og Asfalt. Han var og blev ved at være en "country bumpkin" — eller som Svend kaldte ham: En Bondekno!

Saa havde han maaske sejret alligevel...trods Nederalget.

Landet blev aabent som Hjemstavn. Toget hamrede sig frem over maane- og snelyse Sletter. Freden sænkede sig over Jim — mild og velgørende.

Jo vist ventede de ham derhjemme. Skulde en Mor og Far ikke altid vente deres Dreng...til Jul!

ELSKOV

Af Carl Ewald

Grethe er fem Aar og har taget sig en Kærreste.

Det er Rullekonens Søn, som kun er fire, hedder Georg og ikke al Tid tør om Næsen. Men det er Grethe heller ikke, saa Paret er lige.

Hun haler ham op i Salonerne og faar Spisestuevinduet anvist som det Sted, hvor hun mest passende kan pleje sin Forlovelse. Der stiller de sig saa op med Hagen i Karmen, og Grethe demonstrerer ivrigt i Resterne af en Billedbog, som er hendes dyreste Eje.

Men efter en Stunds Forløb bliver Georg ked af det. Han erklærer brutalt, at han vil hjem i Rullekælderen. Grethe udfolder al sin Ynde, men forgæves. Han vil hjem og det straks.

Saa kommer hun tudbrøllende ind til mig:

— Far skal Georg ikke blive hos mig.....naar han er min Kærreste.....?

— Jo, siger jeg — det skal han jo.....men!

— Far.....Georg vil ikke blive hos mig.....Georg vil ned i Kælderen.....!

Hun sætter i med et Brøl, der vilde blevet en Roman, hvis hun havde været tyve Aar ældre. Men jeg tager hende lidt i Elskovens Labyrinth.

— Du bærer dig dumt ad, lille Grethe, siger jeg. — Mændene er ikke saadan. Naar man beder dem blive, saa gaar de. Naar man smider dem ud, saa kommer de igen. Gaa ind til Georg og sig til ham: — Stik du bare af, din dumme Dreng, jeg skal nok faa mig en anden Kærreste. Saa skal du bare se.

Grethe er et tæt Fruentimmer. Hun ser lidt paa mig

med sine faste Øjne. Saa skrider hun med vaade Kinder og rank Ryg til Værket. Jeg titter derind, og hun udfører min Dessin upaaklagelig.

— Stik af, du skidt Unge, siger hun. — Far siger, jeg faar en anden Kærreste.

Georg stirrer paa hende og fatter ikke rigtigt. Men hun har allerede slæbt ham ud i Entreen og lukket Døren op — for det kan han ikke selv — og ekspederet ham. Saa kommer hun ind til mig, putter sin Haand i min og ser forventningsfuld paa mig.

— Far....kommer han nu igen?

Vi gaar ind i Spisestuen, hvis Vindue vender ud til Gaarden. De nederste Ruder er blændede, saa vi sidder i Skjul.

Vi kommer ikke til at vente længe. Nu lyder Georgs elegante Trin paa Brostenene.....nu staar han derne med Fingeren i Munden.

— Gre-the!.....Grethe!

Jeg ser triumferende paa hende, men finder ikke den straalende Lykke, jeg havde ventet.

— Far, siger hun.....jeg vil ikke ha' ham. Maa jeg faa en ny.

Hendes Blik er vidunderligt. Jeg kan ikke beskrive det, men det er ens hos alle Kvinder mellem fem Aar og firs.

Napoleons Medicin

AF

CARL HANSEN

Andreas de Mourier Bonaparte Larsen!
Det var et fint Navn!

Og Manden, der bar det, var heller ikke saa lidt stolt af det, mens han var hjemme i Danmark.

Men da han kom til Amerika, gik Stoltheden over.

Med gode Skolekunderskaber og ved formaaende Veners Hjælp havde han sikret sig en taalelig vellønnet Stilling i en stor Boghandel i Boston, og en smeltende hed Formiddag i Juli stillede han paa Kontoret, hvor han blev vist hen til en svær, ældre Mand, der havde smidt Frakke, Vest og Flip. Den gamle Herre aabnede det ene Brev efter det andet og dikterede øjeblikkelig Svar til en ung kvindelig Stenograf, mens Nykommeren stod og ventede paa, at der skulde blive et Øjebliks Stilstand i Arbejdet, men da et mørkegraat Postbud kom ind og væltede en ny mægtig Pakke Breve ud paa Disken, længe før Bunken paa den gamle var naaet, indsaa han det haabløse i at vente, og han stak resolut sin Ud-nævnelse i Haanden paa den svære Gentleman, der rolig blev ved at diktere, til han naaede Slutningen af en længere, indviklet Svarskrivelse, saa slutte hans Øjne i et Nu den lille Epistel, han stod med i venstre Haand, rakte den højre Haand ud efter en Kopibog, som han i en Fart aabnede, og sammenlignede Originalen med Kopien.

„De skal arbejde i Lageret”, sagde han. „Deres fulde Navn, please!”

Nykommeren afleverede hele Ramsen med høj og klar Røst.

Det gav et Sæt i hele Kontorpersonalet; Penne og Skrivemaskiner standsede, og en feminine Hurtigskri-verske lod et helt Ris Papir rasle paa Gulvet.

Den gamle Herre stod endnu med Kopibogen i den ene Haand og det sammenkrøllede Papir i den anden han blev rødere og tykkere i Ansigtet, og det saa ud, som om „noget kunde sprænges i ham”, hvad Minut, det skulde være. Endelig fik han Luft i et langtrukket amerikansk:

„G—o—sh!”

Saa vendte han sig til Nykommeren.

„Unge Mand”, sagde han meget stille. „Da jeg var Barn, hed jeg William, søn ung Mand forkortede jeg det til Willy, og nu hedder jeg bare Will. Forstaar De. Det er alt det Navn, jeg har Tid at rende omkring med. Livet er for kort til, at man skulde slæbe et Navn med sig, som man kunde snuble over hvert Øjeblik, og man har ikke Lov til at udsætte andre Mennesker for at vride Tungen af Led, hver Gang man bliver kaldt paa. Her vil vi kalde Dem „Pard”, det er et godt Navn! Pard Larsen! med det Navn gaar De ind i vore Bøger. De skal melde Dem hos Chefen for Lagerafdeling F”.

Og Manden med det forkortede Navn meldte sig paa Lagerafdeling F, men det gik ham ikke godt.

Han var Søn, af pæne skikkelige Borgerfolk i Slagelse; de havde sat ham i en god Skole, og med sund, naturlig Begavelse havde han bestaaet et Par Eksaminer; men fra Barnsben havde han haft Ligfald eller St. Veits Dans eller saadan noget, og det kom over ham, naar han arbejdede for haardt, eller naar noget gik ham imod. Og da hans Forældre døde, havde han vanskeligt ved at faa Ansættelse; man vidste jo aldrig, hvornaar „Anfaldene”

kom over ham. Saa var det, som sagt „formaaende Venner“, det vil sige Byfogeden og en rig Slagteriejær, skaffede ham den omtalte Plads i Boghandelen.

Men Chefen paa Lagerafdeling F sværmede heller ikke for „Anfaldene“, og det varede ikke ret længe; før „Pard“ modtog en lille Epistel fra Hovedkontoret, der meddelte, at fra den førstkommende Fredag Aften vilde Boghandelen forsøge at klare sig uden hans værdifulde Assistance.

Men længe efter den Tid hændte det, at den svære Mand pludselig standsede i sit Arbejde, stirrede vildt ud i Luften og hvædede: „G-o-s-h!“

Og der gik Sagn om, at han da mindedes Manden med det lange Navn. Men ingen vovede at spørge.

Manden selv skrev et langt Brev til „de formaaende Venner“, bad dem om Penge til at komme tilbage til Danmark for, og pr. omgaaende fik han Svar fra Byfogden, der „beklagede“, at de nødvendige Pengemidler til Hjemrejsen ikke kunde skaffes til Veje, derimod havde han — Byfogden — en fjærn Slægtning i Sherburne, Illinois, der saa vidt han — Byfogden — vidste, var Indehaver af en større Vinforretning. Købet af en Billet til nævnte By, Sherburne, vilde blive arrangeret i Danmark. Byfogden maatte endvidere bemærke, at dette absolut maatte betragtes som den sidste pekuniære Understøttelse fra Fædrelandet.

Den „fjerne Slægtning“ viste sig at være en mislykket Broder til Byfogdens Kone, og den „større Vinhandel“ var en af de almindelige amerikanske Drikkebuler, der saa pompøst betegnes med Navnet Saloon. Manden havde storartet Søgning og holdt en 5—6 Udsænkere, der stadigt skiftede, da Arbejdet var strængt og meget ubehageligt og Lønnen lille. Det voldte ikke Knejeværten mange Vanskeligheder at skaffe Svogerens Protege Plads bag den lange Bar, hvor et Menneske mere eller mindre spillede en underordnet Rolle.

„Otte Timers Arbejdstid. Øl og Whisky strængt forbudt i Arbejdstiden. Høflig og venlig imod Gæsterne, saa længe de havde Penge“, var de korte, fyndige Regler, der ikke taalte mindste Brud.

Og Andreas de Mourier Bonaparte Larsen holdt Reglerne, fik heller ingen „Anfald“ og trivedes bedre end han selv eller nogen anden kunde have ventet.

„Men han er alligevel inte født til Bestillingen“, sagde Skænkeværten. „Han ta'r akavet paa Redskaberne, og det er lige meget, hvor tit man viser ham Grebet, saa kan han aldrig faa det rigtige Smid paa Glasvarerne hen ad Bar'en. Men min fine Svoger har sendt mig ham og anbefalet ham i et nice letter, og det er det eneste, jeg har hørt fra ham i 12 Aar, og derfor skal Fyren der har de mange Navne, som jeg aldrig kan huske, have Lov til at tjene sit Brød i min Forretning saa længe, han har Lyst, og jeg inviterer ham op i min private Lejlighed den Dag, det er min Kones Fødselsdag, og saa skal jeg slæbe ham gennem alle Stuerne og vise ham, at jeg har Skilderier paa Væggene og Tæpper paa Gulvene og Fortepiano og Møbler af Mahoni og Ejetræ med forgyldte Kanter, der har kostet flere Penge end min fine Svoger tjener i fem Aar“.

Skænkeværten var en af Byens rigeste Mænd; og hans Kone, der aldrig glemte sine fornemme Slægtninge, syntes godt om den unge Mand fra Slagelse; det fine Navn klang af Hartkorn og Adel, og han kunde give Besked om alt det, der næsten var gledet ud i en Taage for den danske Kvinde i den lille amerikanske By.

Det blev en Regel, at „Bonaparte“, som han nu mest blev kaldt, besøgte sin Principals Hjem et Par Gange

om Ugen, hvor han fortalte løst og fast om Byfogden og Slagteriejæren og Bryggeren og alle de andre Slagelse Honoratiores til stor Glæde for Fru Skænkevært og hendes Veninde, Maren Brus.

Maren Brus var ogsaa fra Slagelse, Datter af en forlængst henfaren Spækhøker; hun var henvend 30 Aar gammel, ualmindelig mager, med et gulblegt Ansigt, en temmelig „prominent“ Næse og med korte, sorte, ødelagte Tandstumper; hun talte meget og med et ejendommeligt Eftertryk paa Endestavelserne, hendes Bevægelser var raske og livlige, og der var noget nervøst over hendes Færd. Hun kunde f. Eks. ikke sidde ret længe paa den samme Plads, men hoppede fra den ene Stol til den anden; hun var ogsaa i Besiddelse af den hos adskillige Kvinder ejendommelige Trang til at „hjælpe til“, og hun nød aldrig et Maaltid Mad i et Hus, uden at hun havde været med til at „sætte paa Bordet“, og efter Maaltidet havde hun en ubetvingelig Trang til at gaa ud Køkkenet og være med at vaske op.

For Tiden var hun Husholderske hos Tandlægen i Shelburne, der var Enkemand med en voksen Datter, saa Maren Brus havde gode Dage og megen Frihed.

Naar Bonaparte kom i Besøg i Principalens Hjem, blev der telefoneret efter Maren Brus, og hun kom øjeblikkeligt.

For hun elskede Bonaparte over alle Grænser. Hun elskede hans Figur, hans Gang, hans Holdning, hans Tale — men mest elskede hun hans Navn.

Hun syntes, det var det mest velklingende Navn paa Jorden.

Bonaparte lagde selvfølgelig Mærke til den Forguldelse, han var Genstand for, men Maren var fire Aar ældre end han og ingen Skønhed — altsaa det kunde der aldrig være Tale om.

Til han en Dag, da han stod i Skænkestuen og hørte et Par gamle sjællandske Farmere tale om hende, og den ene hævdede med Fynd, at Maren Brus var rig.

— Ja, men den gamle Spækhøker, Lars Brus! Alle Mennesker sagde jo ogsaa, at han havde saa ustyrlig mange Penge.

Han forhørte sig paa forskellige Steder, fik Vished for, at Maren Brus var Ejer af lidt over 8000 Dollars. Saa friede han og fik gladelig Ja.

At 8000 Dollars kunde faa Ende paa mindre end fem Aar!

Det var ikke til at begribe, mente Bonaparte; men det var alligevel den triste, sørgelige, nøgne Sandhed.

Bonaparte og Maren havde forpagtet Byens bedste Hotel; Maren sled i Køkkenet fra Morgen til Aften, men Indtægter og Udgifter balancerede ikke; saa købte de en Restauration og solgte den et halvt Aar efter; og endelig slugte en ulykkelig Keglebanc- og Billardforretning den sidste Rest af Formuen.

Et lille Udsalg med Brød og Kage, som Maren selv bagte, var alt, hvad der blev tilbage af Stumperne. Og det allerværste var, at Bonaparte under al Modgangen havde faaet sin „Anfald“ igen.

Han havde faaet Medicin af alle Byens Doktorer, og været tre Maaneder ved et Badested i Østen; men det hjalp alt sammen ingen Ting. Han laa paa Sofaen og læste i en Avis eller en Bog fra Biblioteket, og Maren maatte bringe ham Maden hen paa en Stol. Af og til blev han en Smule bedre og det hændte, at han kunde slæbe sig hen til en Ball game eller ned i Teatret, men næste Morgen var han lige daarlig igen.

Det var strænge Tider for Maren. Børnenes Støj kun-

de han ikke taale, og et Par livlige Dreng paa fire og to Aar kan ikke være stille.

Og hans Mad maatte være godt tillavet og bringes i samme Minut, som han forlangte den.

For hvis Børnene støjede, eller Maden ikke var færdig, fik han et „Anfald“.

Og det var det frygteligste, Maren kendte. Hun troede altid, at det var paa det sidste med ham, naar han begyndte at vende Øjne og strække Arme og Ben, og hun var taknemmelig, naar han omsider faldt tilbage paa Pudsen og trak Vejret dybt udmattet af Slummer.

Skind og Ben havde hun altid været, og grædere og mere nervøs blev hun, til hun en Dag under et af Mandens „Anfald“ selv faldt besvimet om paa Gulvet. Bonaparte slæbte sig ud i Døren og raabte om Hjælp, og en Doktor blev hentet.

„Hun skal paa Hospitalet saa hurtigt som muligt,“ sagde Lægen, og det hjalp ikke, at Maren strittede imod og spurgte, hvad der saa skulde blive af hendes syge Mand og de smaa Børn.

„Hospitalsvognen kommer i Aften og henter Dem,“ sagde Lægen, „og hvis De ingen Slægtninge har, maa Kommunen sende Dem en Husholderske.“

Maren havde en Søster der var Sygeplejerske, og til hende gik der Telegram, og hun kom den næste Morgen.

Høj og kantet, med grove, skarpe Træk, bredskuldret og sværlemmet stod hun i Udsalget og maalte hele Lejligheden med store, graa, stikkende Øjne uden at sige et Ord.

Bonaparte hævede sig op paa Albuen paa sit Smærtensleje og bød Svigerinden Velkommen.

„Dette hersens ser ellers noget hampert ud,“ sagde hun; „hvad er der i Vejen med Dig, Svoger?“

„Jeg har desværre epileptiske Anfald, har haft dem fra Barnsben af. Modgang og Sorg har svækket mig, og nu ligger jeg her, nervøs og lidende med min kære Hustru paa Hospitalet. Aah, hvad skal det dog blive til!“

Svigerinden langede ham et Par Øjne, der skar tværs igennem ham; saa sagde hun, idet hun gik ind i Sovekammeret:

„Aa, hvad! det retter sig nok! Jeg kender en — svær — god — Medicin, for den Slags Anfald.“

Og allerede samme Aften fik hun Lejlighed til at anvende sit Lægemiddel. Da Børnene skulde i Seng, gav Tanten sig til at knibe dem i Tæerne; de hvinede af Fornøjelse, og hun lo, saa det skingrede.

Da hørtes en gurglende Lyd inde fra Sofaen, hvor Bonaparte laa.

Den største Dreng stak en lille snavset Finger i Vejret:

„Tante Johanne, Fa'r har Anfald!“

„Har han det, min Dreng“, og der gled et ildesvars-lende Glimt over Tante Johannes Ansigt, mens hun gik hen og tog en lille firkantet Blikdaase ud af sin Haandkuffert.

Anfaldet var paa sit højeste, da hun kom ind i Stuen, men med et resolut Ryk rejste hun Svogeren op fra Pudsen, knappede hans Halslinning op og smækkede et stort Sennepsplaster paa hans Nakke.

„Det skal blive liggende,“ sagde hun, da Bonaparte igen kom til Bevidsthed. „Ja, jeg ved nok, det er en haard Kur, men det er det eneste, der hjælper.“

„Jeg holder det ikke ud!“ hylede Bonaparte og famlede med Haanden efter den sviende Firkant; men Tante Johanne tvang hans Arme ned med et Greb, der satte sorteblaa Mærker.

„Det er mærkeligt den Kraft, der er i saadan en

Smule Plaster,“ sagde hun i en mild, konverserende Tone, „men det hjælper altid. Jeg saa en Mand paa Hospitalet, han havde to og tyve Anfald, før han kom over det. Vi lagde tolv Plastre paa hans Ryg, og saa begyndte vi paa Brystet og Armene. Han saa grusom ud, hele Manden var næsten bare store Vabler, men han blev fuldstændig rask.“

Bonaparte sank tilbage i Sofaen med et Gisp. — To og tyve Sennepsplastre!

„Tror Du, det kommer igen?“ spurgte Tante Johanne blidt, — „ja, det er ikke for den Sags Skyld, jeg har Plastre nok; men jeg vilde jo ellers gerne i Seng og have en ordentlig Nats Søvn!“

„Nej, det kommer ikke mere i Nat. Det er jeg sikker paa. Gaa bare i Seng!“

I samme Øjeblik, Døren lukkede sig efter Svigerinden, forsøgte Bonaparte at rive Plasteret af, men det var anbragt saa snedigt, at han ikke kunde naa det. Han forsøgte at faa Haanden op over Skulderen, og han prøvede at faa Tag i det nederste Hjørne, men det gik ikke.

Saa maatte han op og gnide det af mod Dørkarmen; men det forekom ham, at Hud og Kød fulgte med lige ind til Rygraden.

Tante Johanne gjorde ingen Spørgsmaal, da hun kom ind om Morgeen

„Maden er paa Bordet“, sagde hun.

„Maden paa Bordet! Jeg plejer at faa — —“.

„Hvad?“

„Min Mad her paa Sofaen, ellers kommer —“

„Anfaldene! Lad dem bare komme, Svoger, lad dem bare komme! Du har Plads til mange Plastre paa Kroppen endnu.“

Bonaparte slæbte sig til Borde. Han tog et Æg og slog det i Stykker og lagde det fra sig igen; han taalte ikke haardkogte Æg. Kaffen smagte han paa og satte Koppen, den var for kold.

Men noget Anfald fik han ikke.

Svigerinden sagde Velbekomme og tog af Bordet. En Klokke ringede ude paa Gaden.

„Det er Mælkemanden,“ sagde hun; „Du ved bedre end jeg, hvad vi skal have.“

Og han gik.

Mælkemanden fortalte overalt, hvor han kom frem, at han havde set „Napaaleon“, som han kaldte ham, „og han saa s'mænd godt ud med Sul paa Sidebenene, og Maven, hvor den skulde være.“

Og Mælkemanden blev ikke den eneste, der fik Bonaparte at se.

Tante Johanne sendte ham i Byen; først over til Købmanden paa Hjørnet, siden op paa Hovedgaden til Slagtereren.

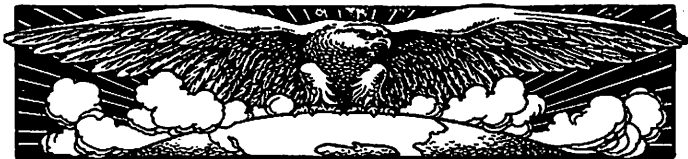
Og da Julebagningen skulde til at begynde, forlangte hun, at han skulde hente en Sæk Mel i en Hjulbør helt oppe paa Møllen i den anden Ende af Byen.

Man kunde se, at det var med overmenneskelig Anstrængelse, at han undgik et Anfald, og Tante Johanne stod med Blikkassen i Haanden, men Bonaparte vandt en glimrende Sejr og naaede Vejsende uden Uheld med sit Køretøj.

Mølleren var en livlig Mand, der gerne vilde snakke.

„Men jeg har saa forfærdeligt travlt,“ sagde han, „for min Bogholder er lige rejst til California for sit Helbreds Skyld; han havde Brystsye, Stakkelen, og jeg fortænker ham ikke i, at han vilde prøve et andet Klima, men jeg vilde rigtignok ønske, at jeg kunde faa en anden Mand i en Fart.“

Dagen efter sad Bonaparte paa Kontorstolen i Møllen.

BREV FRA EN MOR

TIL DEN UDVANDREDE SØN

Hvor mange Gange er der ikke skrevet om Sønnen, der drog ud til fremmede Lande og optoges af alt det nye og spændende derude, saa han glemte at skrive hjem til den gamle Morlille, — indtil det en Dag var forsent ..... og det er saa sandt, saa sandt. I denne Artikel fortæller Elin Hansen en Oplevelse fra en Rejse, der viser, at ogsaa Brevene, der „gaar den anden Vej”, — fra Moderen til Sønnen, der er draget ud i Verden — har sin store Betydning for Modtageren, som Vidnesbyrd om, at han ikke er blevet glemt i Hjemmet — trods Miles Afstand.

Det var Sommer, — Solen havde straalet over en herlig Rejse gennem Norges Fjeldland, og nu var vi paa Hjemvejen.

Vi skulde prøve paa at finde nogle Slægtninge af min Kone paa Tønsbergegnen. Saa at sige var al Forbindelse med dem afbrudt for en hel Del Aar siden. Der eksisterede kun en gammel Adresse: „Postbox 176, Eik, Tønsberg”. Under denne Adresse skulde findes Efterkommere af Anton Strøm fra Vejby (min Svigerfars Broder), der for mere end 60 Aar siden giftede sig med Mejersken paa Spøttrup, og nogle Aar senere udvandrede til hendes Fædreland, Norge, hvor de var blevet Forpagterfolk paa en Præstegaard.

Vi skrev til den gamle Adresse og meddelte, at vi passerede Tønsberg den og den Dag paa det og det Tidspunkt, men vi blev forsinkede, — og i Tønsberg var der ingen Efterkommere af Anton Strøm at finde.

Saa spurgte vi om Vej til Eik.

Jo, — det var ikke ret langt. De skal bare dreje til venstre ved den store Skole og saa ret op over Bakken, bare frem hele Tiden, saa er De i Eik.

Paa Landevejen i Eik spurgte vi nogle Drengene om Vej til Posthuset, — der maatte jo være et Posthus, naar Adressen talte om Postbox No. 176.

Drengene lo ad os. Posthus i Eik! Aldrig havde de hørt noget saa latterligt.

Paa Lykke og Fromme kørte vi videre ud ad Landevejen.

Langs Vejkanten var der anbragt smaa Trækasser omtrent som dem, vi kender herhjemme fra Mund- og Klovsyge-Tiden. Det skulde dog vel ikke .... jo de var nummererede! 97, 98, 99 var anbragt, hvor Vejen førte ind til tre Smaaejendomme. No. 100 viste til den anden Side. Jo, det maatte være Postbox'erne, — saa skyndte vi os frem til Nr. 176, — og der, lidt fra Vejen, laa en lille, gammel Gaard. Vi gik hen imod den, og da vi nærmede os, kom to Smaapiger i stiveste Puds dansende imod os

.... og det var virkelig Børnebørns-Børn af Anton Strøm fra Vejby og Mejersken fra Spøttrup, — selv var de forlængst døde.

Børnene havde været i Tønsberg og ventet paa os i to Timer, før de opgav „deres danske Familie”.

Og nu blev der jo „tagen Maal” af hinanden, og en Fortællen.

Gaarden ejedes af Dagmar og Oscar, — to af Anton Strøms Børn. Dagmar var født i Skive, Aaret før Familien rejste til Norge, og siden havde ingen af dem været i Danmark. Anton Strøm var, som nævnt, i mange Aar Præstegaardsforpagter et Steds mellem Tønsberg og Larvik. Han var — „som vi siger i Norge” — en omvendt Mand (svarende her til Missionsmand), og hans Hjem var paa dette Omraade et aandeligt Centrum. Børnene blev opdraget ved Landbruget. Dagmar og Oscar havde sammen købt Gaarden i Eik, og det var blevet et Samlingssted for Slægten efter den gamles Død. En gift Søster til dem mistede sin Mand og døde kort efter selv fra to Smaapiger. Dem tog Dagmar og Oscar til sig. De blev senere gift med hver sin Hvalfanger — Tønsberg er Centret for den norske Hvalfanger-Flaade. Da Krigen kom, var Hvalfangerne langt borte fra de norske Kyster, og i 7 lange Aar saa de to unge Køer ikke noget som helst til deres Mænd. De havde haft hver sit Hjem inde i Tønsberg, men i „den tyske Tid” var det ikke saa rart at bo alene og uden Beskyttelse, og de søgte da paany ud til Dagmar og Oscar med deres to Smaapiger og en lille Dreng. Her var de i Sikkerhed, — og her boede de endnu, for nu hindrede Bøllignøden dem i at faa Lejlighed, endskønt Hvalfangerne begge var kommet velbeholdne hjem efter talrige Eventyr paa Verdenshavene i de lange Krigsaar.

„Hvor er vi glade for at træffe danske Slægtninge”, sagde de Gang paa Gang.

Og Dagmar fortalte: „I Fjor kom der en dansk Bil forbi, — den havde et lille Dannebrogssflag paa Køleren, og den holdt ind paa Marken et Stykke Tid, mens Passagererne saa sig om paa Egnen her. Jeg havde saadan Lyst til at gaa hen og tale med dem, men jeg kunde alligevel ikke overvinde mig selv til at gøre det....og saa kørte de videre”.

Men det er nu slet ikke for at fortælle alt dette, at denne Oplevelse skal i Juleavisen.

Det skal den, fordi Oscar pludselig gik ind i den anden Stue og fra et Gemme hentede en gammel Tegnebog, hvori han aabenbart opbevarede sine dyrebareste Papirer, og ud af denne Tegnebog drog han et gammelt, gulnet men endnu let læseligt Brev.

Det var skrevet af Antons Mor, den gamle Mette Pedersen i Vejby, i Sommeren 1906 og har aabenbart været bevaret af Sønnen som et Klemodie.

Det lød i al sin ukunstlele Moderkærlighed saaledes:
Den 14. Juni i Vejby 1906

Kjære Søn med Hustru og Børn.

Jeg har længe tænkt paa at skrive til Eder, men det er ikke blevet, for jeg kan næsten ikke skrive, for Alderen tager stærkt paa mig. Nu vil jeg allerførst takke Eder for Eders Brev. Det var jeg meget glad ved, og saa endda min bedste Tak til Karoline for det smukke Fotografi, hun sendte mig. Alle, der saa det, sagde, at det var saa dejligt. Og saa vil jeg sige Eder, at vi alle har det godt her hjemme. Vi besøgte din Broder, Peder, den anden Dag. Han har det ikke godt, for han var meget syg, men det kan jo blive bedre med Guds Hjælp. Dine andre Søskende, ved jeg ikke, hvordan har det. Jeg hør-

rer saa sjældent fra dem. De er jo saa langt omkring, men de er jo dog i Danmark — uden dig, men det kan jo ogsaa være det samme, hvor vi rejser hen, vi har jo allesammen en Gud at holde os til, og han er ogsaa mægtig nok til at bevare os, blot vi holder os til ham. Lad os, kære Anton, ikke glemme at bede for hverandre. Jeg faar vist ikke den Glæde at se hverken dig eller nogen af dine her i Livet, men lad os saa haabe det hisset.

Præsten besøgte mig den anden Dag, og da blev der ogsaa Tale om dig. Han sagde, en Tur til Norge var ikke saa farlig. Han og hans Kone de havde været deroppe. Reist fra Kjøbenhavn til Kristiania og været i mange Byer, som han nævnede, som jeg ikke kan huske Navn paa og saa tilbage igen til Kjøbenhavn.

Nu er det rigtigt dejligt i den skønne Sommertid. — Alt staar saa godt baade Korn og Græs, og Folk har travlt fra Morgen til Aften med Tørv og Roer og med Hø og Arbejde. Det kan der nok ogsaa blive nok af i Norge, men det er jo og allerbedst den Tid, man kan det men jeg tror ikke, I har det saa skjønt med Korn og Græs og Frugt. Der er blevet saa meget plantet siden du var hjemme. Mathis har ogsaa plantet en stor Have i Fjor. Der er ikke saa faa Bær i Aar. Nu har jeg ikke mere at fortælle Eder denne Gang.

Jeg skulde hilse mange Gange fra Mathis og hans Kone og fra mig selv. Mange venlige Hilsner til Eder alle deroppe i det kolde Norge. Fra Eders gamle Moder
Mette Pedersen

Gør snart en lille Tur herhjem til os — ellers venter jeg snart et lille Brev fra Eder.

* * *

Dette Brev havde øjensynlig været den udvandrede Anton en stor Glæde, og det bevarede som en Helligdom i Familien

Tænk paa det, hvis De har Børn eller andre nære Slægtninge ude i det fremmede, — et Brev fra Hjemmet til dem kan maaske berede dem en mere hjertelig Glæde, end vi ret forestiller os, vi, der gaar herhjemme og synes, at „her er da slet ikke noget at fortælle“. Mette Pedersen fortalte bare om Korn og Græs og Tørv og Præstens Besøg og Peders Sygdom og Mathises nye Have og alt det dagligdags, — men for Anton deroppe i Norge blev det til et dyrebart Budskab om Dagliglivet i Hjemland, han aldrig mere gensaa, men som hans Børn dog stadig bevarer en Kærlighed til, fordi det var Fars Fædreland. Lad os nu i Julen sende Brev til alle dem, der rejste ud til fremmede Lande, og som gaar derude og længes — ikke efter de store Nyheder, dem faar de nok at vide, men efter en jævn og stiltfærdig Beretning om, hvordan Dagliglivet former sig i det gamle Hjem.

(Skive Folkeblad)

Danske Strande

AF

THOR SCHACK

Fuldmaanen højt over Skyhvælvet gaar,
Søen til Hvile sig vugger,
Havfruen, smykket med Tang i sit Haar,
op fra sit Rige nu dukker.
Kold er den hvide, den svulmende Barm,
Hjærtet dog skælver derinde,
klagende synger hun, kærlighedsvarm,
ud i de flygtige Vinde.

Ensomt og koldt er mit saltvaade Bo,
kold er den vuggende Bølge,
aldrig dernede mit Hjærte faar Ro,
intet kan Længselen dølgge.
Lokkende drager mig Fuldmaanens Glands
ind mod de mystiske Egne,
sorgfuld jeg synger til Bølgernes Dans,
synger, til Stjerneerne blegne.

Fatter da ingen min lønlige Trang,
skabtes jeg kun for at savne,
skal da blot Vindene høre min Sang,
vil da kun Bølgen mig favne?
Lys ligger Natten og drømmer sin Drøm,
Stjerne har Stjerne til Mage,
alt aander Lykke mens Glemselens Strøm
dækker min haabløse Klage.

Søen blev stille, og Vindene tav,
Graaden tvang Havfruens Stemme,
hele sin Længsel til Natten hun gav,
sank saa i Hav for at glemme.
Fuldmaanen højt over Skyhvælvet staar
fatter dog ej hendes Smærte,
Søen er rolig men bankende slaar
Havfruens bristende Hjærte.

NYORIENTERING AF DANSKHEDEN

Af Christ Brix

et kan ofte virke nedtrykkende at kaste blikket ud over danskheden herovre, jeg tænker her paa den organiserede danskhed, vore sammenslutninger, som før i tiden har sat rammen og tempoet for danskheden, men som nu synes at føre en hensygnende tilværelse. Det tynder ud til møderne, interessen daler, den ene gruppe efter den anden forsvinder, her og der foregaar en sammenslutning af et par foreninger og en enkelt synes at arbejde godt, men indholdet er hovedsagelig det selskabelige.

Nu er vi godtnok klar over, at emigrationen, som vi kender den fra gamle dage, ikke foregaar mere og, at det betyder, at intet nyt blod tilføres danskheden; ansigterne bliver ældre, og en skønne dag forsvinder de, tallet paa danske formindskes stadig, og det gaar ned ad bakken. Alt dette er kendsgerninger, som ingen kan ændre eller røre ved.

Den danske presse gaar naturligvis den samme vej. — Enkelte blade er allerede forsvundet. "Pioneren" udkommer kun hveranden uge, og "Bien" i San Francisco er nu det eneste blad, der udkommer hver uge. Det er heller ikke et opmuntrende billede.

Spørgsmaalet er, om vi blot skal lade det hele flyde ud i sandet, eller om en nyorientering er ønskelig og mulig.

Der er noget saa grusomt nedladende og uappetitligt over folk, som giver op! Saa, lad os se paa mulighederne for en nyorientering.

Vi staar faktisk talt her overfor to problemer. 1. Den oprindelige emigrant og alt det, der var hans — den oprindelige store danske aktivitet, og 2. Anden og tredie Generation.

Lad os gaa det første problem imøde med al mulig hensyntagen. Den oprindelige emigrant har spillet en stor rolle paa saa mange omraader, han skabte mange ypperlige organisationer, forsamlingshuse, kirker og de store fællesmaal: børne- og alderdomshjem og den danske presse, han har ogsaa som et led af det amerikanske samfund været hovedfaktoren i skabelsen af det udmærkede omdømme, som Dansk-Amerikaneren nyder i dag, og som ogsaa har haft betydning for fødelandet. Mangel paa nyt blod har nu reduceret mange af de ting, som han saa energisk arbejdede for, men hvorfor skal det hele have lov til ganske stille at flyde ud i opløsning?

Det er ikke for sent at skabe en ny ramme!

Lad os tage fat paa tingene med en realistisk maalestok. Det burde være muligt at tilvejebringe sammenslutninger af de svage foreninger i de forskellige kolonier, skabe færre men større og levedygtige foreninger. Det gælder saavel lojerne som de forskelligartede foreninger, der i dag faktisk kun eksisterer paa papiret. Den samme

fremgangsmaade burde følges med hensyn til vor presse. "Pioneren" og "Bien" burde sluttet sammen, og i denne forbindelse kunne vi have lyst til at lade tanken gaa videre til Dansk Brodersamfund, som jo udgiver et maanedblad. Kunne de tre ikke sluttet sammen? Jeg kan allerede høre pessimisterne og her og der en primadonna, men vi staar overfor spørgsmaalet om at bevare det, vi har tilbage eller se det hele, ret hurtigt, forsvinde.

Det forekommer mig, at Brodersamfundet skulle gaa ind i en generaldiskussion om hele dette spørgsmaal, en handling i denne retning kan kun gavne Brodersamfundets fremtid, og det forekommer mig, at Brodersamfundet er den rette organisation til at tage initiativet.

Det andet problem: Anden og tredie generation. Her ligger et perspektiv, der, om det gribes rigtig an, kan blive det helt store aktiv.

Jeg tror ikke det er muligt at blande de gamle og de unge sammen. Lad de gamle (undskyld det fæle udtryk) beholde det, de har og føler sig hjemme i, deres egen bølgelængde, deres egne emner og maader at more sig paa, og lad de unge danne deres egne grupper, akkurat som i vore kirker, der har forstaaet at tiltrække og holde paa ungdommen. Giv de unge raad og vejledning i organisationsarbejde, hvis de trænger til og ønsker det.

Jeg mindes en tale af vor gode ven, Anton Kvist, som engang sagde: „Man skal være noget, bekende sig til noget, for der er ingen raskie bladfyldte grene uden en god solid stamme. Vi føler allesammen trang til at læne os til noget, det er saa naturligt, og vi danske skal læne os til hinanden, det gælder ogsaa vore børn i alle aldre". Har vor poet her ikke rørt ved en fundamental sandhed? Man skal være noget! Lad kærligheden til den nye slægt række ud over hjemmets vægge og familiens kreds. Ogsaa her er det initiativ, der tiltrænges. Jeg er overbevist om, at baade anden og tredie generation med glæde og i stærkere grad end tilfældet er i dag vil vedkende sig den danske baggrund i deres liv og virke — de vil da være noget.

Paa dette omraade har vor presse en stor mission. — Hold op med at age i det gamle køretøj. Lav en moderne avis, og hvis vi skal tiltrække ungdommen maa en stor del af en saadan moderne avis skrives paa engelsk — der skal snit og format over det, hvis Interessen skal fanges,

Det er slet ikke umuligt, at den danske regering vil være interesseret i en saadan sammensluttet og moderne avis. Amerika er et mægtigt handelsfelt, og i verdenspolitikken er Amerika jo anføreren.

Det skulde glæde mig, om disse bemærkninger vil give anledning til en debat, og langt mere om de vil være et lille skub henimod en nyorientering for danskheden herovre.

NILS FÆRGEMAND

Novelle af Mary E. Dernehl

Nils Færgemand bandt sin båd forsvarlig fast til fortøjningsplanken. Han trak pelsluen ned over ørerne og bankede de stivfrosne hænder mod sidderne af den tykke jakke for at få lidt varme i dem. Søen var ved at fryse til, men det vilde vare mange dage, før han kunde lægge båden på land. Han tænkte på de lange Vinteraftener, hvor han bare sad og lagde kabaler foran ovnen. Han havde lavet en stor Snebåd med meder neden under, den haabede han, at eventuelle rejsende fra fjeldene ville benytte i stedet for at gå over isen. Han skulle selv trække den. Det ville blive et drøjt job, men mederne var glatte, og når først båden var i fart, ville den gå af sig selv. Nils havde store forventninger til den baad. Han havde arbejdet på den i de sidste tre år, — nu stod den færdig, nymalet og skinnende. Han stod og vejrede op mod den tunge, grå himmel, inden han gik ind i sit lille hus. Der var sne i de tunge skyer. Han vidste det, — for han kunne mærke det i sine lemmer. Sne, frost og is. Nils så tungsindigt ind i sin stue, der var pæn og ren, men som manglede en kvinde til at hygge. Der lugtede af tørv og kogt kaffe — og meget andet.

En kvinde var Nils' ønskedrøm, som nok aldrig blev

opfyldt. Han var slet ikke så gammel. Kun lige fyldt fyrre, men det store slid havde bøjet hans ryg alt for tidligt.

Han gik ind og lukkede døren forsvarligt i. Det begyndte at hyle om husets gavl, — stormen var i anmarch, og det ville ikke være rart at være på søen nu. Han var nødt til at sætte klampen på, ellers sprang døren op, og sneen fóg ind. Ilden i ovnen slog gnister, da han pirkede op i den, arrige gnister, der sprang helt ind i stuen. Et øjeblik stod Nils og lyttede. Søen begyndte at larme mod bådens fortøjning, så den huggede ind mod kanten af Broen. Den lyd kendte han, — han elskede den, ligesom han elskede at være ude midt i en brølende storm. Han satte kaffekanden ind i ilden og skar nogle humpler tørt brød af med en kniv, der blev brugt til alt muligt.

Medens han spiste, kikkede han gennem de små ruder ud over søen. Den var blålig nu. Måske stormen jog frosten væk i nat. Med de dønninger ville det vare længe, før hans snebåd kunne komme i brug. Nils bladede lidt i biblen og læste et kapitel. Han var en religiøs mand og syslede i sin ensomhed med tanker, der førte ham bort fra jorden. Han vidste ikke altid, hvor langt han turde gå, men hans flugt fra jorden var ikke lang. — Tanken om det guddommelige skæmte og betog ham på een gang.

Han lukkede biblen og begyndte at klæde sig af. Han var træt, men også tungsindig. Han vilde gerne have en kone, men han kendte ingen kvinder, ikke en eneste. Ensomheden i skovene og i fjeldene opfordrede ikke kvinder til at søge hans selskab. Han havde ofte hørt dem tale, le og pjanke, når han tog sin tur til byen. Der lå mange gårde på hans vej, og når han engang imellem søgte ind i en gaard for at købe mælk og æg, traf han kun karle, bonden og den gamle madmor. Ingen unge

kvinder modtog ham, — dem kendte han kun i sine drømme. Denne aften klædte Nils sig af med en mærkelig knugende følelse af ikke at være alene. Han kikked under sengen, ind i skabet, ud i det lille bitte køkken, men der var ingen andre end ham selv i huset. Han trak den tunge dyne op over næsen og lukkede øjnene. Lidt efter faldt han i søvn.

En time efter vågnede han ved en mærkelig lyd. Et halvkvalt skrig ude fra søen, måske helt ovre fra den anden bred. Han satte sig op i sengen og lyttede, og skriget kom igen. Det stormede stadigt meget og sneen piskede på hans vinduer. Det var ikke rart at komme ud i mørket og kulden, og uvilkaarligt skuttede han sig og trak dynen helt op over hovedet.

En anden lyd nåede ham gennem dynens tunge bolster. En kvindes råb om hjælp. Han hørte det tydeligt, en ung kvinde kaldte paa ham.

„Nils færgemand. Skynd dig at komme med baa den. Vi dør”.

Han sprang af sengen og klædte sig på med rystende hænder. Skrigene blev ved at ramme hans trommehinder, og han kunne høre, at de kom ude fra søen. De tåber, der har vovet sig ud alene i en pram. De måtte da drukne i den orkan. Han trak sin tykke olifrakke over hovedet og hætten på, og så gik han ud af sit lune hus. Sneen piskede ham i ansigtet, og han måtte bøje sig helt ned mod jorden for at få luft. Endelig nåede han bådebroen og løsede rebet, der holde båden fast. Han tumlede lidt rundt, inden han fandt åreerne. Endelig lykkedes det ham at få dem stukket ned i gafflen og få taget de første rotag. Så skød båden rask gennem mørket ud mod skriget derude. Han holdt hånden for munden og råbte:

„Ohøj, her er Nils. Hvor er I?”

„Her”, råbte en kvinde med kvalt røst. „Her, Nils”.

Hun vidste dog, at han hed Nils. Hun maatte kende ham. Var hun gammel eller ung. Køn? Nej ingen kende pige vovede sig ud i en snestorm midt om natten. Han sukkede. Hun skulle reddes, koste, hvad det ville.

Han roede nogle hundred meter, inden han fandt den havarerede båd. I mørket kunne han kun lige skelne nogle mørke skikkelser, der klamrede sig til kølen af en omvendt robåd. De ville være druknet, hvis han ikke havde hørt deres nødråb. Han roede forsigtig helt ind på dem, og det gav et sæt i ham, da båden stødte mod den anden båd og en kvindes dybe suk lød gennem mørket. Og samtidig hørte han en anden kvindes jamrende bønner. Han greb fat i hånden, der rakte ind over hans båd, og i næste øjeblik lå en spinkel ung pige i hans arme. Han slap hende øjeblikkelig og søgte den anden, der måtte være der. Lidt efter fik han fat en knoglet hånd, der fortalte ham, at denne kvinde var gammel. Han trak hende op af det kolde vand og lagde hende ned på bunden af båden og bredte et dækken over hende. Den unge pige sad henne i agterstaven og hulkede.

Nils så lidt forvirret på de to kvinder. Han kunde ikke forstå, hvorfor de havde valgt netop denne uvejrsnat til at fare over søen. Den unge pige så nok ud til at have kæmpet en hård tørn med de iskolde bølger. Hun rystede af kulde, og tænderne klaprede i munden på hende. Den gamle kvinde lå stille og ubevægelig i bunden af båden. Hende fik han nok aldrig liv i.

Da fægebåden lagde til ved broen, bandt Nils den forsvarende fast, inden han hjalp kvinderne i land. Den unge måtte klare sig selv, han havde nok at gøre med at bære den stivfrosne gamle ind i huset. Han lagde hende på sin endnu varme seng og rev det våde tøj af hende.

De gamle lemmer rystede, men det var også det eneste tegn på liv. Hun lå med fast lukkede øjne og trak næsten ikke vejret. Den unge pige hulkede stille,

„Kan du ikke gøre noget, Nils. Hun har været så god imod mig. Det er hendes skyld, at jeg er i live nu”.

Nils klædede sig bag øret. I sit stille sind tænkte han, at hvis han ikke havde hørt hendes nødråb, ville ingen af dem have været i live nu.

„En har ikke megen forstand på kvindfolk”, sagde han hæst. Han skottede til sin lune seng og længtes efter at krybe ned under den tykke dyne.

Den unge kvinde rystede selv af kulde, men hun tog modigt fat på at massere den gamle kones stive lemmer. Hun pustede hende i munden og gned hendes bryst og hænder, til blodet langsomt kom i gang. Den varme dyne gjorde sit til, at den gamle fik livet i gang igen.

„Læg noget ved paa ovnen” — sagde Nils og trak sin våde oliefrakke af. Den unge pige adlød, og snart blussede ilden op og stuen blev oplyst af gløderne. Hun satte vand over de rustne ringe og så sig om efter kaffekanden. Nils hentede den fra et skab og fyldte kaffebønner på den. Han talte meget omhyggeligt tre små mål op og hældte det kogende vand på. Ved duften af den varme drik åbnede konen øjnene og så sig forvirret om. Hendes læber berørte kaffen, og hun drak den grådigt med begge de rynkede hænder fast knuget om koppen. Lidt efter lidt kom der ogsaa glans i hendes øjne.

„Vi klarede den, Karin”, sagde hun og så glad på den unge pige.

Karin smilede forsagt:

„Ja — vi klarede det, men det var Nils' skyld. Han kom ud og hentede os i båden. Ellers havde vi været... borte nu”.

„Jøsses”, sagde den gamle.

Nils gabede og skottede hen til den brede seng.

„En tror, der er plads nok til os alle tre” — sagde han uskyldigt.

Den gamle gispede, og Karin smilede. Hun var ikke bange for Nils.

„Der er plads nok til os alle tre, Nils”, sagde hun.

„Kryb du bare i seng først”. Nils klædte sig langsomt af og trak en stor ulden trøje over hovedet. Den nåede helt ned til gulvet. Han drak sin kaffe og krøb så i seng. Han skottede lidt til den gamle kvinde, men hun så slet ikke på ham. Han syntes, det var ligesom i gamle dage, han var dreng. Han havde elsket at kravle ned under dynen til sin mor. Der var sikkerhed mod den altid berusede fader og hans evindelig snakken om de samme ting. Nils hade aldrig rigtig vænnet sig af med sin mor. Han tænkte ofte på hende. Denne gamle Anns kunde for den sags skyld godt have været hans mor. Han syntes allerede, han kunde mærke moderens hårde hånd glide ømt og kærtegnende hen over hans hår. Det havde været en god tid, dengang.

Karen lagde sig på den anden side af den gamle kone. Hun var taknemmelig, fordi Nils havde reddet dem, taknemmelig for en plads i den store seng, og hendes bekymrede sind faldt til ro i søvnen, medens snestormen jog hen over færgemandens lille hus.

Næste Morgen stod Nils op og hentede brænde og tøv ind til ovnen. Han stod lidt og så på de sovende kvinder, inden han gik ud. Det var nu alligevel løjerligt dette her. Han, som slet ikke kendte en kvinde, havde pludselig to liggende i sin seng. Og den ene endda en overordentlig køn ung kvinde, der sikkert havde forvildet sig hen i hans lille afkrog af verden. Gud ved, hvad de ville på denne kant?

Nils savede brænde ude i skuret, medens sneen fæg ind af den åbne dør. Han tog favnen fuld og bar brændet ind og kastede det på ovnen. Snart var der igen varmt i stuen. Karin var stået op og stod og redte sig henne ved det skaarede lille spejl. Hun så sød og frisk ud, og pludselig stod Nils der og kiggede på hende og ønskede, at hun var hans kvinde. Han ville meget gerne beholde dem begge to. Han kiggede lidt genert paa Karin, så tog han øjnene til sig og lavede kaffe. Den gamle kone satte sig op i sengen og betragtede ham med små nærsynede øjne. Hun tørrede dem af og til af med en klud og Nils så, at hun græd. Han klappede hende på kinden og rakte hende en kop kaffe. Hun drak den uden at sige noget.

Karin sad stille ved det lille hvidskurede bord og så på, at Nils skar brød af og lagde det foran hende. Hun var sulten og spiste det med en grådighed, der forbausede ham.

„Du er nok sulten, hvad?” sagde han lavt og kiggede længe paa hende. Hun så lidt ned og lagde pludselig den rundtenom fra sig, hun sad med.

„Nils”, sagde hun. „Det er rent galt med mig”.

Nils sank en klump og hans øjne veg ikke fra hende. Han havde nu ikke tænkt sig det om hende. Men det var vel, hvad en pige som Karin måtte komme ud for. Han spiste sit brød og drak sin kaffe og sagde pludselig:

„Det kommer jo ikke mig ved, lille Karin”.

„Nej”, sagde hun stille. „Men du reddede mit liv inat, og..... jeg synes, jeg må fortælle dig, hvordan det er fat med mig”.

„Ja”, sagde han og sad og undrede sig.

Karin skottede hen til gamle Anns og hviskede:

„Hvis jeg ikke havde haft Anns, havde jeg druknet mig i mølleåen. Hun reddede mig i går og fulgte med mig bort. Det var stort gjort af hende, hun maatte dog forlade et sted, hvor hun havde været i mange år af sit liv, men sådan er hun. Og nu ønsker jeg at leve videre, at blive lykkelig”.

Nils så ud over den snetågede sø og hans hjerte var fyldt med en følelse af forventning. Hvis nu..... nå ja, ...man havde jo da både hus og levevej. Han sad rigtig og glædede sig over sine egne tanker i dette øjeblik. Mor Anns syntes, det var på tide at stå op. Hun satte resolut begge ben ud på gulvet og begyndte at klæde sig på. Nils så diskret til den anden side, og Karin vaskede kopperne af. Så begyndte tingene at falde i live ganske af sig selv. Ingen af kvinderne gjorde mine til at ville forlade huset. Nils havde taget fire ture over søen inden middag, og da han kom tilbage fra den sidste tur havde Karen lavet middagsmad til ham. De sad alle tre om bordet, der nu var for lille til så mange. Nils besluttede at købe et større bord, når han kom ind til byen. Der måtte også købes to stole til. Og måske også noget mere husgeråd. De var nu tre og måske snart fire. Der maatte handles, medens tid var.

Middagen gik hurtigt, og aftenen kom, uden at nogen af dem talte om fremtiden. Karin havde gjort pænt rent og lavet aftensmad. De spiste i tavshed, ikke fordi Nils brød sig om at tie stille, men kvinderne syntes bedst om det på den måde. Det kriblede i Nils efter at faa noget at vide om Karin, men han fandt det bedst at lade hende selv begynde. Den gamle havde fundet en hel stabel af snavsede sokker, dem havde hun vasket og sad nu og stoppede dem med et tilfreds smil i det gamle ansigt. Nils sad og røg sin pipe og pludselig sagde han:

„Mor”.

Anns så op og et smil gled hen over hendes rynkede ansigt.

„Ja, min dreng”, sagde hun og så mildt på ham.

Så var det i orden.

Han skævede lidt til Karin, idet han gik ud for at tage sin sidste tur over til den anden bred. Klokkeren havde lydt derovre fra, og han så tre skikkelser stå ventende på ham ved broen. De ville over, men om han begreb, hvad de ville det for, nu da mørket var faldet på. Ingen af dem kunne komme ret langt gennem skoven, før det var så mørkt, at de ikke kunde finde vej.

„Tag din sydvest på, Nils”, sagde Karin, da han gik forbi hendes stol.

Han stod et øjeblik og så ned i det mørke krøllede hår, der så så fint og blødt ud. Han lagde en hånd nænsomt over hendes hoved og lod den glide ned den ene bløde kind.

„Det skal jeg nok”, Karin sagde han.

Han havde en sikker følelse af, at nu var Karin og hans liv også i orden. Det var gået så stille af, at han slet ikke engang havde tænkt over det. Hun fulgte ham med øjnene, da han gik det korte stykke ned til broen.

„Han er flink, Nils”, sagde hun og lod en finger glide hen over den frosne rude. „Han har hjulpet os godt, Mor Anns”.

Anns vendte en sok og rullede den sammen med en anden.

„Tag ham, Karin. Han vil gifte sig med dig, og dit barn er i sikkerhed”.

„Mit barn”, sagde Karen drømmende og rødmede. — „Mor Anns, kunne du tænke dig min lille dreng vokse op her hos ham. Så du hans natskjorte i aftes? Den nåede helt ned til gulvet. Så du hans hænder, hans negle?”

Anns lagde stoppenålen fra sig, og saksen faldt på gulvet.

„Nej, men jeg så hans blide kærtegn før; da han lagde sin hånd på dit hoved. Jeg så et glimt af hans ensomme hjerte, da han vendte sig om for ikke at se mig klæde mig på. Jeg så hans længsel, da han sagde: „Mor”.

„Ja”, sagde Karin tankefuld. „Jeg må nok ikke være stolt mere, vel?”

„Jo”, sagde gamle Anns og bed en tråd over med en ilter bevægelse.

„Vær du bare stolt, men det må være af ham. Ham, Nils Færgemand, der har åbnet sit hus og sit hjerte for os to”.

Karin sukkede og satte sig ned ved bordet og bladede i den slidte bibel. På første side havde Nils skrevet med sin kluntede skrift:

„Naar Solen står op, vender håbet tilbage”.

Han levede i Haabet om hvad?

Nils lagde sin båd til den anden bro og så tre mænd stå på bredden og vente utålmodigt på ham. De var iført sorte frakker og tykke halstørklæder, men de var helt tilsnede og så ud, som om de frøs. De satte sig ned i båden, og den højeste af mændene, en bredskuldret kæmpe med brede Kindben, sagde brydsk:

„Har du set to kvinder fare denne vej, Nils?”

Det gav et sæt i Nils, og hans øjne blev vagtsomme. Han vikledede fortøjningerne fra stolpen og gav stagepin-den et ordentlig skub udefter. Båden satte fra og bølgerne tog den og vippede den godt op og ned.

„Lad være med det, Færgemand”.

Nils brummede:

„Hvad var det, du sagde om to kvinder?”

„Det hørte du godt. Ud med sproget. Har du set noget til dem?”

„Hvad har de gjort dig?” spurgte Nils uden at svare på det andet spørgsmaal.

„Du har altså set dem. Måske endog huset dem i nat. Du er jo kendt viden om for din længsel efter kvinder. Nå, godt, hør så her. Den ene har stjålet sin husbands tegnebog med mange hundrede kroner i. Den anden, en gammel kvinde, forladt sin plads i utide. Den unge hedder Karin og er køn, men let på tråden. Den anden en gammel kærling, ingen bryder sig om”.

Det svimlede for Nils. Så Karin havde bestjålet sin husband. Var det det, hun havde vildet bekende, da hun sagde: „Det er rent galt med mig”. Og han, som havde troet, hun skulle have et barn. Hvor havde han været dum. Og den gamle kærling havde han kaldt mor. Havde uden videre givet hende det navn, der var ham dyrebarest af alt. Et Øjeblik stod Nils ubevægelig og lod båden slingre frem og tilbage uden at styre den. Så rev en af mændene rorpinden fra ham og satte færgebåden paa ret køl igen. Han så streng ud. De andre mænd så på hverandre med sigende blikke.

„Vi er kommet for at hente dem tilbage. Karin kommer i fængsel og den gamle på alderdomshjemmet. Tøsen skåner vi ikke”.

Nils genvandt sin sikkerhed. Han så Karins forgræmmede ansigt for sig. Hun havde måske stjålet de penge, men så måtte hun have følt, at hun havde ret til dem. Hvad kunne han vide om det. Hvem turde dømme her. Og gamle Anns. Han havde undet hende værdig at kalde mor, han havde følt, at hun var værdig til det navn. Han ville heller ikke dømme hende. De var hans kvinder nu, begge to. Han ville værne dem.

„Er I helt sikker på, at Karin har stjålet de penge?” spurgte han.

„Hvem skulle ellers have gjort det. Tegnebogen forsvandt sammen med Karin”.

„Hvor mange penge drejer det sig om?”

„Fem hundred kroner i sedler og en helt ny tegnebog”.

Nils stod og tænkte sig om. Han tænkte på sin gamle ormstukne kasse ude i brændehuset. Deri lå hele hans opsparede kapital. Hvad skulle han bruge de penge til, hvis det ikke var for at hjælpe kvinderne. Han lo lettet og fik sin glæde tilbage. Han blev enig med sig selv om, at han ikke kunne lide de tre mænd i båden. Den ene af dem var altsaa Karins husband. Hvem af dem? Han så fra den ene til den anden, men de lignede hinanden i deres sorte frakker og store halstørklæder, og det var umuligt at gætte sig til, hvem af dem, det var. Nils besluttede sig til at få sandheden at vide, inden han satte mændene i land. Resolut vendte han sig bort fra roret og sagde:

„Hvem af jer har forført Karin. Hun ville drukne sig i går, fordi hun skulle have et barn. Hvorfor ville hun drukne sig? Hvem af jer har svigtet hende i hendes nød?”

Det gav et sæt i dem alle tre. En af dem, den høje bredkæbede, gav et gisp fra sig og rejste sig halvt op i sædet. Nils så længe på ham.

„Så det er dig, Jan Bro”, sagde han roligt.

Gårdmanden knugede hænderne om bådens ræling. Hans ansigt var højtrødt af raseri.

„Det skal du ikke blande dig i, færgemand. Det kommer ikke dig ved!”

Nils gik væk fra roret og satte sig på toften. Båden svingede rundt i en strømhvirvel, og de tre mænd faldt omkuld ned i bunden af den.

„Det kommer mig ved. Jeg skal giftes med Karin”, sagde Nils.

„Selvfølgelig”. sagde Jan Bro og skulede ondt til Nils.

„Du har forført pigen og kastet hende ud i det uvisse. Hvis hun har taget de penge, må det vel være, fordi du har snydt hende for hendes løn. Karin stjæler ikke!”

Færgebåden opførte sig mærkeligt. Den snurrede rundt i den samme strømhvirvel og hver gang, mændene forsøgte at komme op, faldt de omkuld igen. Kun Nils blev siddende. Det stormede og sneede, og han ønskede inderligt, at de var nået land, men han forstod, at denne dyst måtte overstås.

„Ingen af jer kommer ind, før sandheden er kommet frem”, sagde han barsk.

„Jeg melder dig til øvrigheden for dette her, Nils. Du kommer i fængsel”.

„Jeg vil hellere gaa med jer til bunds nu, end lade lille Karin lide uret”, sagde Nils. „Sig hellere sandheden, medens tid er”.

Båden hældte faretruende til styrbords slagside. — Vandet lå alt for nær ved rælingen. Nils var rolig og kold.

Jan Bro knyttede hænderne og hvæsed:

„Nuvel, så er det løgn det hele. Er du så tilfreds. Karin har ikke stjålet min tegnebog, og jeg har nægtet at gifte mig med hende. Sæt os så i land”.

Nils sukkede og vaklede over til roret. Et øjeblik efter styrede han båden støt i land, men paa den samme side, som de tre mænd havde kaldt ham fra.

„Jeg afstår fra betalingen i aften”, sagde Nils og slog til Jan Bros hånd, da denne rakte ham nogle mønter. I får en hård tur hjem”.

Han satte Kursen tilbage til sit hus. De tre mænd forsvandt gennem skoven og han vidste, at de ikke oftere ville forulme Karin. Han sad og grundede på, at menneskene gjorde livet svært for hverandre. De tre mænd var hårde og uforsonlige nu, men de ville aldrig vove at gøre ham noget. Men kun Nils vidste, at de havde været nær ved at kæntré i den strømhvirvel.

Karin sad endnu med biblen i hånden, da Nils kom ind i stuen. Hun så op og smilede til ham, og hendes øjne skinnede.

„Jeg så, hvad der skete derude. — Jeg genkendte Jan Bro”.

„Han er ikke farlig nu, Karin”, sagde Nils og skottede til Anns, der var faldet i søvn henne ved ovnen.

„Jeg troede, I kæntréde derude, Nils. Og så forstod jeg pludselig, at hvis nogen af jer måtte drukne, så..... så måtte det ikke blive dig”.

„Karin”, sagde Nils og tog hendes hånd i sin. „Synes du, jeg er....?”

„Jeg er stolt af dig, Nils”.

„Stolt af mig. Nej. Men kunne du.....holde lidt af mig, Karin?.....saadan at jeg kunne håbe.....?”

„Jeg tror, jeg kunde, Nils”.

Hun tog hånden væk fra biblen, og han så, at hun havde skrevet noget under hans egne kluntede bogstaver. Han bøjede sig ned over hende og læste med lidt hæst stemme, medens han lod hendes hår strejfe sin kind:

„Og naar solen går ned, stråler alle stjernerne”.

American Friends of Slesvig

Fra Flensborg Fjord til Ejdrems Bred,
ved Sli og Dannevirke,
gaar Haabets Sang om Ret og Fred
i Skole, Hjem og Kirke.
Og Vaarens Fugle synger med,
fra Sankelmark til Ejdersted,
fra Lyksborg Slot til Øvre Stolk,
fra Svans til Isted Hede
om Friheds Sejr for Slesvigs Folk
mod Prøjsens Tvang og Vrede.

Det var i Aar — 5. Februar — 93
Aar siden, at Danmarks Forsvarshær
maatte rømme Dannevirke i Kampen
mod den overmægtige angribende ty-
ske Arme, der fortsatte Forfølgelsen
med Erobring af Landsdelen mellem
Ejder og Kongeaa, som i tusind Aar
havde tilhørt Danmarks Rige.

Streng Tider med Tvangsforbud
mod dansk Tale og Pressefrihed blev
udstedt mod de overvundne.

Dansk Kultur, dansk Sprog og Lære
i Skole, Hjem og Kirke blev ligesom
Dannebrog banlyst og forstødt af
Prøjsermagten. Forbudet blev ved
Vold og Fængsling trumfet igennem,
saa vidt det lod sig gøre.

Slesvigs nye Sønner — i tyske Uni-
former — maatte i Takt til 'Deutsch-
land uber alles' marchere med i den
gale Kejsers og den endnu galere Hit-
lers Verdenskrige.

Kejserens Fald og Flugt betød Fri-
hed og Genforening med Danmark for
Nordslesvig. — Sydslesvig søgte uden
Held om Befrielse, da Hitlers Liv
og Sejrshaab var lagt i Aske. Den
danske Befolknings Krav om Frihed
blev ikke hørt eller forstaaet af de
sejrende Magters Repræsentanter i
Tyskland.

Lid og taal, var Svaret, og tæl jeres
døde, der faldt i nødtvunget Kamp
under Hagekorset. Dermed var Syd-
slesvigs danske Frihedshaab splintret
samtidigt med, at deres Livsvilkaar i
folkelig og økonomisk Henseende for-
værredes ved Tilstrømningen af de
østprøjsiske Flygtninge, der fordoble-
de Befolkningsantallet, og ved de
vældige Efterkrigsskatter, som maatte
udredes, selv om det betød Tab — som
det gjorde for mange — af Hjem og
Bedrift. Danske Landbrugere og er-
hvervsdrivende Folk i Byerne er gaa-
et konkurs fra Hjem og Ejendomme,
som derefter — ved velvillig finansiel
Støtte fra den tyske Statskasse —
overdrages til de fremmede Østprøj-

sere, der altsaa bliver Besiddere af
Gaarde og Industrier, som i Aarhun-
dreder har været i danske Slægters
Arv og Eje.

De tyske Myndigheder og Bankø-
rer falder ikke hen i Graad og Bekla-
gelse, naar en dansksindet Borger
gaar fallit, nej, tværtimod, de smiler,
naar han falder, og skynder sig i de-
res Jag efter at fortyske alt, hvad
dansk er, med at aabne Pengesækken
for Laan — ikke til Danskeren, men
til Prøjseren til Køb af Danskerens
Ejendom.

Ved denne snedige Handlemaade,
der gør Danskerne hjemløse i deres
egen Hjemegn og nøder de unge til at
emigrere, vilde Hensigten at kvæle og
fordrive Danskheden i Grænselandet
nok kunne lykkes, om ikke der fra
dansk Side blev ydet sejr og kraftig
Modstand mod de tyske Anslag.

Der findes i Slesvig mange kamp-
dygtige danske Foreninger og Sam-
menslutninger, af hvilke Sydslesvisk
Forening er den største med 38,000
Medlemmer. Der er 85 danske Skoler,
30 Børnehaver og 23 dansk—virkende
Præster. Der er danske Ungdomsfor-
eninger og andre kulturelle og faglige
Sammenslutninger af dansksindede
samt Biblioteker og et Par Dagblade.
Der findes endvidere paa det økono-
miske Omraade et Par Kreditforen-
inger, der, saavidt de kan, yder Laan
til dansksindede Landbrugere og For-
retningsfolk.

— Det passer, som skrevet staar i
en Artikel af Formanden for den i
Danmark oprettede 'Slesvig Liga',
Kommunelærer P. Kragelund:

„Over hele Sydslesvig gøres der et
dansk Arbejde paa mange forskellige
Omraader, et Arbejde der er saa om-
fattende, at vore Landsmænd i Syd-
slesvig ikke kan gennemføre det ale-
ne. Dette gælder især den økonomiske
Kamp. Mod sig har de den tyske Re-
gering i Kiel, der i økonomisk Hen-
seende støttes af Forbundsregeringen
i Bonn, og selv om man i Bonn og i
Kiel taler smukke Ord om Fredelig-

gørelse af Grænselandet, gennemfø-
rer man dog en haardhændet Politik,
hvis Konsekvens er, at de hjemmehø-
rende — i hvert Fald delvis — fordriv-
es, saa at Sydslesvig bliver et nyt
Hjemsted for Østprøjsere.

Derfor bør de danske Sydslesvigere
have en Haandsrækning. Alle, der øn-
sker, at Retten skal sejre over Uret-
ten, maa være med til at gøre det
muligt, at vore sydslesvigske Lands-
mænd kan leve i deres Hjemstavn
som Danske uden Frygt for tysk Tryk
og Tvang.

P. KRAGELUND

Formand for Slesvig-Ligaen”

Med dette Formaal for Øje — at
komme de betrængte Danske i Syd-
slesvig til Undsætning i deres Kamp
for bevarelsen af deres kulturelle og
økonomiske Værdier paa Hjem-
stavnens Grund— blev der sid-
ste Efteraar i Chicago af Billedhugger
Christian Warthoe sammenkaldt til
Møder i dennes Hjem for om muligt
at faa dannet en Sammenslutning af
Dansk - Amerikanere til Styrkelse og
Samarbejde med de i Danmark og
Sydslesvig bestaaende Organisationer,
som trænger til Hjælp i deres Bestræ-
belser for at skaffe finansiel og mo-
ralsk Støtte til den levende Dansk-
hed i Grænselandet, som uden sli-
g Bistand vil være dødsdømt af Prøjser-
magten.

En saadan Sammenslutning blev da
ogsaa dannet og under Navn af 'Ame-
rican Friends of Slesvig' incorporeret
— som Loven byder — hvor det drej-
er sig om en Indsamling af Penge til
Udlandet.

Til President for A.F.O.S. valgtes
den i Chicago og udenfor velkendte
og for sin aldrig svigtende Virkelyst
og finansielle Støtte for dansk - ame-
rikanske Formaal velagtede Forret-
ningsmand Fred H. Hansen. Fred H.
er selv Slesviger og maatte under den
første Verdenskrig bære Vaaben un-
der Kejserens Fane, indtil han en Dag
fik Orlov og forvildede sig ind i Dan-
mark, hvorfra han ikke fandt Vej til-
bage, før Kejseren var slaet kaput
og flygtet til Holland. Freds nære
Ven, Restauratør i Chicago og Møn-
sterfarmer i Wisconsin, Aksel Nielsen
der efter sidste Verdenskrig vandt in-
ternational Anerkendelse for sin And-
del i Ledelsen af Verdenssamfundet
'Save the Children Federation' —
'Red Barnet' — og ligeledes er en le-
dende Skikkelse indenfor dansk Me-
nighedsliv, blev valgt til Kasserer.

Til Sekretær valgtes Redaktøren af
'Kirke og Folk', Pastor Paul Wikman.
Paul W. blev som Medkæmper i Kø-

Nazistbanden fanget af Gestapo og benhavns Undergrundsbevægelse mod hensat i Fangelejr indtil Krigens Afslutning.

— De to graanende amerikanske Krigsveteraner, Hans P. Johnson fra Omaha og Christian Warthoe fra Chicago udnævntes til Vicepræsidenter.

Bogtrykker Hjalmar Bertelsen, Ekspræsident af Chicagos danske Nationalkomite, samt Anton Kvist og Redaktør Wm. B. Thorsen er Medlemmer af Bestyrelsen.

Dermed var Avantgarden for 'American Friends of Slesvig' færdig til — i Aand og Fodslag med Slesvig Ligaen — at tage virksom Del i Kampen for folkelig Frihed og Livsret for vort Slægtfolk i dets urgamle danske Hjemstavn: Sydslesvig.

Det tør frejdigt siges, at det nystiftede Forbund, A.F.O.S., sætter Haab og Lid til, at der i vort store frie Amerika findes Mænd og Kvinder af dansk Afstamning, som i Tusindvis vil være med i Virket for nævnte Formaal, som de var med til i godt Maal at bidrage til Slesvigs Hjælpefond, der efter første Verdenskrig blev dirigeret og forvaltet af nys afdøde S. T. Corydon, Chicago. Og igen efter næste Krig var med i Hjælpearbejdet, som Chicago - Fabrikanten, Esper A. Petersen, med stor Offervillighed af Tid og Kapital satte i Gang til Fordel for det af Nazisterne udplyndrede danske Folk.

Slesvig - Ligaen har bygget danske Skoler syd for Slien, i Riseby og i Egernefærde, og opretholder disse for et samlet Antal af ca. 400 Børn. Et stærkt paakrævet dansk Forsamlingshus bygges i Holtanaa ved Kielkanalen, hvis Fuldførelse venter paa Indsamlingen af Penge, som mangles dertil. Ligaen stræber endvidere efter at forøge de danske Ungdomsforeningers Medlemstal og bygger Hjem for disse.

Paa det økonomiske Omraade yder Ligaen Hjælp til nødstedte Fattigfolk, Krigsenker, Krøblinge og forældreløse Børn, som Staten — skriver Bladet 'Thyras Vold' — trods det Skryd om mirakuløs tysk Velstand lader disse savne og lide.

Og sidst men ikke mindst er det Ligaens Opgave at være med i Kampen, som føres derovre for at bevare de danske Hjem, danske Jorder og Virksomheder i By og paa Land fra fremmed Erobring, hvor ved de danske Ejermænd og deres Arvtagere kan fordrives, og den kønne danske landsdel Sydslesvig blive et nyt Østprøjsen, som Prøjsermagtens Haab og Hensigt er, at det skal blive.

Men slig Forsmædelse faar aldrig Lov eller Magt til at degradere Slesvigs danske Helligdomme — Minder og Mindesmærker og de i dansk Historie udødelige Navnsteder saasom Flensborg Hus, Glyksborg Slot, Sankelmark, Isted Hede, Domkirkebyen Slesvig, Slien og Dannevirke, for ikke at tale om Forsvarernes Gravsteder, 1948—64 — saa længe der findes dansk patriotisk Følelse ude og hjemme. Thi da vil Svaret paa Erobrernes Planer og Anslag blive, som det af H. P. Hanssen-Nørremølle en Gang blev givet til hans tyske Modstandere med Hostrups trodsige Linjer:

Du kan vel kro dig af Døgnets Kaar og af Sejren, som du har skabt; men du kæmper en Kamp mod de tusinde Aar, og i den har du visselig tabt!

Slesvig - Ligaen stiftede for et Par Aar siden Sydslesvigfonden af 1955 — ogsaa kaldet "Sydslesvigs Landeværn". Der er i Kongeriget i de forløbne Aar indsamlet 200,000 Kroner til forannævnte Formaal. Men selv om der ydes et lignende Beløb i de næste to Aar, saa er en slig Sum altfor lille til Arbejdets Fortsættelse.

Derfor rettes der nu gennem 'American Friends of Slesvig' Henvendelse til alle Mænd og Kvinder af dansk Rod i Amerika om at bidrage til denne Fond, hvis Formaal er at stille Midler til Raadighed for de sydslesvigske Kreditinstitutioner til Udlaan for billig Rente for derved at sikre de Danskes Eksistensberettigelse, der som sagt er stærkt truet af det tyske Regimente — til Fordel for de indløbne Prøjsere.

'American Friends of Slesvig' udsteder ligesom Ligaen i Danmark Slesvig Gave-Andele eller Bonds for 100 Kr. — 15 Dollars herovre. Køberen faar med sin Kvittering et kunstnerisk udført Dokument, som er undertegnet af Præsident og Kasserer og Giveren til stemmeberettiget Medlem af 'American Friends of Slesvig'. Alle Beløb for Gave-Andele bedes sendt til Kassereren. Aksel Niensens Adresse er: 'American Friends of Slesvig', Aksel Nielsen, 7330 West North Avenue, Elmwood Park 35, Illinois.

Slesvig - Ligaen udsender et smukt Medlemsblad i København, redigeret af forannævnte P. Kragelund. Bladets Navn er 'Thyras Vold'. I dets Spalter bringes fra Maaned til Maaned nøjagtigt Regnskab over indkomne Pengegaver og deres Anvendelse i Sydslesvighjælpens Tjeneste.

Der vil naturligvis ogsaa i vore Blade herovre fremkomme lignende Oplysninger om de indkomne Beløb og deres Anvendelse.

Nu gælder det først og fremmest om at slaa til Lyd og vække Gehør i alle danske Lejre og Kredse herovre for den store og gode Sag, som i dansk Broderskabs Navn og Aand skal tjenes, styrkes og fremmes til vort Slægtskabsfolks Gavn og Forløsning fra Prøjsertyraniet derovre i Søndre Slesvig.

A. K.

JULEAFTEN

Af Viggo Stuckenberg

Han sidder i Sofahjørnet og ser paa Børnene, der leger og larmer og flytter Stuen rundt med deres Gaver og taler saa højt som en Sommerdag i Skoven og er røde i Kinderne som i den hedeste Sol. Julelysene brænder og gløder i Træets Kviste, saa de knitrer op og slukkes og fylder Stuen med den lune Granduft.

Saa kommer en lille Dreng hen til ham. Han har en dejlig Hest med Hjul paa under Armen.

— Far, siger han, — hvorfor leger du ikke med dine Gaver?

Han svarer ikke, men smiler, som man smiler, naar man bliver forlegen, og klapper den Lille paa Kinden. Og saa glemmer Drengen sit Spørgsmaal og husker paa alle sine egne Gaver og gaar til dem.

Hans Fader bliver siddende i Sofahjørnet og ser efter dem.

Ja, hvorfor min Dreng, tænker han, og hans Øjne, som følger den lille legende Krabat, bærer i Tavshed hele hans Svar med sig — fordi jeg sidder her og leger med alle de Gaver, mine Juleaftener har bragt mig, fra jeg var saa lille som du og til dette Øjeblik — alle mine Juleaftener sidder jeg med paa mit Fang. Alt det meget andet, jeg har oplevet, sidder jeg her og har glemt. For du maa vide, jeg er hjemme i mit Barndomshjem, og jeg er her hos dig, og det er altsammen som et eneste stort Minde, som en eneste uforandret Juleaften.

Disse Julelys der paa Træet brænder, som de brændte, da jeg ikke var større end du, og denne Granduft, synes jeg, spinder paa den eneste Traad, jeg i Øjeblikket ser gaa igennem mit Liv. Jeg kan tage dig paa Fanget og sidde og lege med dig, og medens jeg sidder og leger med dig, sidder jeg selv paa min Moders Fang, og du og jeg og hun ser paa det samme Træ og med de samme Øjne. Jeg skal fortælle dig, der er kun een Aften i det hele Aar, og det er Juleaften. Se engang ud igennem Vinduet. Saadan som Mørket er i Aften, ser du det aldrig nogen anden Aften — saa stille og højtideligt og mildt, og aldrig ser du Stjernerne saa store og saa besynderlig evige, som om der aldrig kom nogen Dag og slukede dem. Og det er altsammen saaledes, blot fordi den Stillehed derude er din egen Sjæls Fred, din og min og de fleste Menneskers — det er den, der en eneste Gang om Aaret skaber over Jorden de Stjerner og den Stillehed, der gemmes inderst inde i det lille Ord — Aften.

Saa rejser han sig og gaar hen til Bordet, hvor hans Gaver ligger, og ser ud i Natten. Og medens han staar der og ser, løfter han i Tanker et Par Bøger, han har faaet.

— Se, Mor! hører han inde fra Stuen den lille Drengs Stemme i jublende Glæde. — Mor, se, nu leger Far med sine Julegaver!

GLÆDELIG JUL! GODT NYTAAR!

Lad Deres Julegave i Aar ogsaa række ud til den danske Sag i Sydslesvig.

De kan støtte den gennem "Sydslesvigfonden af 1855" eller
"American Friends of Slesvig"

"Sydslesvigfonden af 1855"
P. Kragelund
Falkonergaardsvej 2, København

"American Friends of Slesvig"
Aksel Nielsen
7330 W. North Ave., Chicago 35, Ill.

Denne smukke Statue af vor
berømte Landsmand, Digteren
HANS CHRISTIAN ANDERSEN,
findes i Lincoln Park, Chicago,
Illinois

Midwest Scandinavian

ILLUSTRATED MONTHLY

Published by

AXEL H. ANDERSEN

\$2.00 per year

1226 Marquette Avenue
Minneapolis 3, Minnesota

Bestiller De

DANISH AMERICAN DIRECTORY

for 1958

DEN DANSKE VEJVISER

nu, er De sikker paa, at Deres Navn og
Adresse vil blive optaget i den nye Udgave,
som udkommer i Januar Maaned

Udgivet af

Elmwood Park Press

36 Elmwood Parkway, Elmwood Park 35. Ill.

FOR AT FØLGE MED TIDEN, ER DET
NØDVENDIGT AT LÆSE

DEN DANSKE PIONEER

Amerikas største og mest udbredte danske Avis

REDAKTØRENS HJØRNE

Jen presenteres "Dansk Amerikansk Jul" til alle vore
Læsere.

Dette Julehefte skal være en Hilsen til alle Lands-
mænd, ikke alene over hele Amerika men ogsaa i Dan-
mark. Paa Forsiden ser man jo Postbudet i Danmark

bringe en Hilsen fra Børn
eller Familie nu til Julen.
Det er jo særlig paa den-
ne Tid af Aaret, at vore
Tanker gaar "hjem" som
vi siger, selv om vi for
mange, mange Aar har
haft Hjem herovre og fø-
ler os "hjemme her, saa
har vi dog i Tankerne
Minderne om vor Ung-
dom og Barndom - og for
de, som endnu har Moder
og Fader derhjemme, er
det jo naturligt ved Jule-
tid at tænke og skrive
Hilsner, og det er mit

Haab, at "Dansk Amerikansk Jul" vil følge med disse
Hilsner til Familie og Venner i Danmark.

Vi plejer jo at være to om at udgive og redigere denne
Julebog, men da George Ugilt beklageligvis (for os her
i Chicago) er rejst til Florida, mente vi, det vilde være
lettest, hvis jeg prøvede paa at gøre det alene. — Dog
vil jeg gerne her benytte Lejligheden til at sige George
Ugilt Tak for godt Samarbejde i tidligere Aar.

Medens jeg er i Gang med at sige Tak, vil jeg ogsaa
gerne takke alle de trofaste Medarbejdere, der Aar efter
Aar er saa villige til at hjælpe med Historier, Artikler
og Digte, og dette gælder ikke mindst vor Tegner —
Kunstmaleren Helio Wernegreen — for hans mange og
smukke Illustrationer

GLÆDELIG JUL!

Hjalmar Bertelsen

H å n d b o g e n

Danske i Udlandet

Prisen er \$7.00

Udgiver: DANSK SAMVIRKE

Redaktør: Direktør A. KAMP

Bogens hovedafsnit:

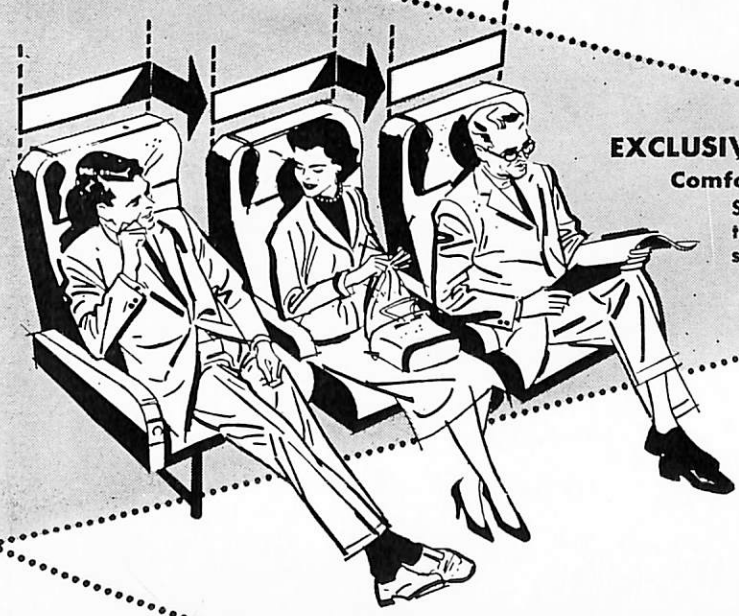
Danmarks udenrigsrepræsentation
Danske organisationer og institutioner i udlandet
Adresselister over 6000 firmaer og enkeltpersoner
i udlandet

Biografier af ca. 1200 Danske i udlandet
Liste over ca. 1500 hjemvendte udlandsdanske
Personregister

Bestillinger indsendes direkte til
Kristianiagade 8, København Ø, Danmark, eller
fra ELMWOOD PARK PRESS
36 Elmwood Parkway, Elmwood Park 35, Ill.

the **SAS**
"Global Express"
to **DENMARK**

EXCLUSIVE
Comfort Line Tourist Seating
SAS ends shoulder-to-shoulder
tourist crowding ... provides real
space to relax, dine, sleep.

world's fastest airliners ...
and finest ... and quietest
transatlantic from New York
transpolar from Los Angeles
see your travel agent
for SAS reservations worldwide

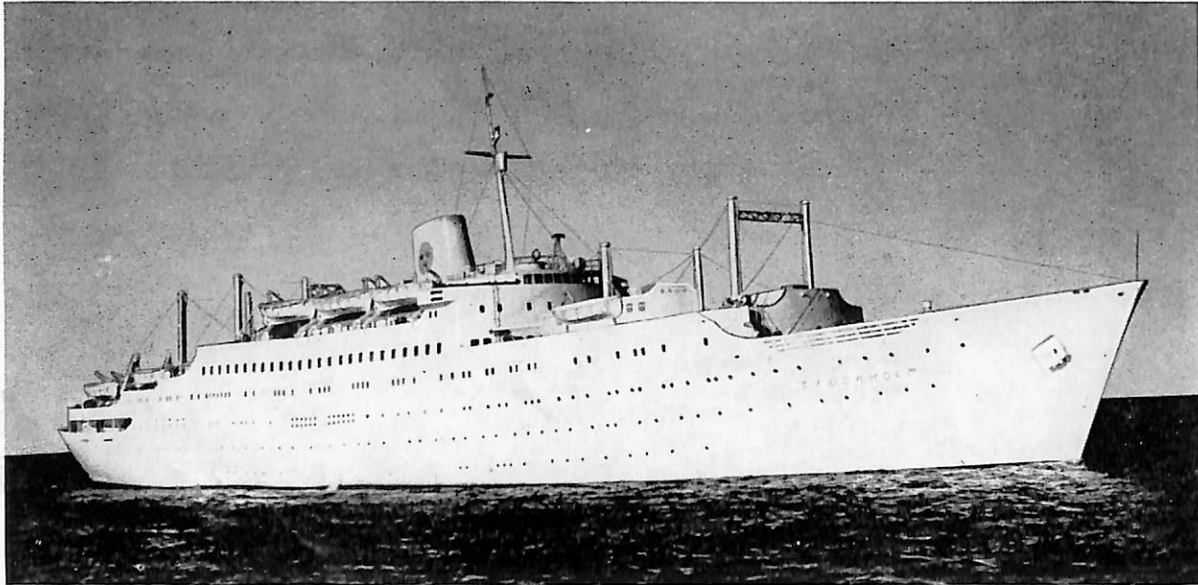
Royal Viking
first class luxury
Globetrotter
tourist thrift

FRanklin 2-3200
215 North Michigan Ave., Chicago 1, Illinois

Travel to and from **DENMARK**
via the **SWEDISH AMERICAN LINE**

M.S. STOCKHOLM enroute to Copenhagen

The Swedish American Line offers the traveler to Denmark a direct service between New York and Copenhagen by the popular M.S. STOCKHOLM. The STOCKHOLM now makes Copenhagen her terminal port occasionally calling at Gothenburg, Sweden and Aarhus, enroute.

Denny-Brown stabilizers, installed in February, 1956, have proven extremely successful, and assure "smooth sailing" for STOCKHOLM's passengers. An attractive auditorium has been added for movies and for religious services.

On the STOCKHOLM, GRIPSHOLM or the KUNGSHOLM you'll enjoy all the pleasure and relaxation only an ocean voyage can offer. Comfortable state-rooms all outside - tastefully furnished public rooms, spacious decks for recreation and sports, swimming pool, massage rooms and steam bath are some of the delightful features a modern ocean liner offers the traveler. American and Scandinavian meals expertly prepared and served make each mealtime a delightful occasion. For entertainment there is dancing, motion pictures, concerts by the ship's orchestra, and - most important - you'll travel in the company of congenial American and Scandinavian fellow passengers. Yes, the friendly atmosphere of a Swedish American Line ship has become proverbial.

The M.S. STOCKHOLM maintains direct monthly service in each direction between New York and Copenhagen, while the de luxe M.S. KUNGSHOLM and the new M.S. GRIPSHOLM provide a convenient service to and from Gothenburg with prompt rail connections between Gothenburg and Copenhagen.

Swedish American Line

AGENCY, INC.

636 FIFTH AVENUE ● NEW YORK 20, N. Y.

Offices or Agents in all Principal Cities